DRUK NR 681

PROJEKT

Nr korespondencji SOD UM.440994.2017

Urząd Miejski w Gliwicach
Sekretariat Biura Prezydenta i Rady Miasta
data wpływu 12. 07. 2017
UM. .....

UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA GLIWICE

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie zmian w Uchwale Nr XXIII/574/2017 Rady Miasta w Gliwicach z dnia 09 lutego 2017r. w sprawie: przyjęcia do realizacji Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.2016.446 ze zm.), art. 12 pkt. 8 lit. e, art. 91 i art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U.2016.814 ze zm.), na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miasta Gliwice
uchwala, co następuje:

§ 1. Dokonać zmiany w uchwale Nr XXIII/574/2017 Rady Miasta w Gliwicach z dnia 09 lutego 2017r. w sprawie: przyjęcia do realizacji Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023 poprzez nadanie nowego brzmienia Załącznikowi do uchwały zgodnie z aktualizacją Gliwickiego Programu Rewitalizacji w wersji objętej Załącznikiem do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zastępca Prezydenta Miasta
Piotr Wieczorek

Z-ca Naczelnika Wydziału
mgr Anna Włodarczak
12.07.17

RADCA PRAWNY
Elżbieta Groszewska
12. LIP. 2017

Uzasadnienie

Przyjęty do realizacji Gliwicki Program Rewitalizacji (GPR) stanowił podstawę prowadzenia wieloletnich działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej zmierzających do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Struktura dokumentu, zawartość oraz limity wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wynikają wprost z *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, wydanych przez Ministerstwo Rozwoju.

Aktualizacja podyktowana jest koniecznością uwzględniania w programie nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które, uzupełniając już uwzględnione projekty, wspomogą osiągnięcie poszczególnych celów programu oraz przyczynią się do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów podobszarów rewitalizacji. Ponadto ujęcie w GPR nowych przedsięwzięć pozwoli podmiotom je realizującym na ubieganie się o wsparcie finansowe w ramach funduszy unijnych (RPO WSL 2014-2020).

W ramach niniejszej aktualizacji dokonano korekty GPR oraz wprowadzono następujące projekty:

Projekty kluczowe:

·P.K.46 PROjARCH EDU-HUB – rewitalizacja terenu i budynków Dawnej Fabryki Drutu na potrzeby ośrodka wspierania inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic

·P.K.47 PROjARCH EDU-HUB – wspieranie inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic

·P.K.53 Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia – modernizacja budynku dawnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 6 oraz terenu przylegającego na działce przy ul. Ziemowita 3 na cele centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa)

·P.K.54 Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia - centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa) dla mieszkańców Gliwic i okolic

·P.K.55 Modernizacja Ośrodka Edukacyjno - Dystrybucyjnego Caritas Diecezji Gliwickiej jako ośrodka wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących.

·P.K.56 Ośrodek Edukacyjno-Dystrybucyjny Caritas Diecezji Gliwickiej - wsparcie edukacyjne i produktowe dla mieszkańców Gliwic i okolic

·P.K.48 Modernizacja budynku przy ul Wiejskiej 21 w Gliwicach dla potrzeb stworzenia nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym

·P.K.49 Stworzenie nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym – w budynku przy ul. Wiejskiej 21

·P.K.50 Remont i rewaloryzacja zabudowań zlokalizowanych przy ul. Metalowców 15-15a na potrzeby odbudowy przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy

·P.K.51 Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego w Łabędach

·P.K.52 Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Praca daje moc.

Projekty uzupełniające:

·P.U.36 Rewitalizacja historycznej Wieży Wodnej -Re:aktywacja! - Odbudowa przestrzeni społecznej, biznesowej i kulturalnej- Etap 1 (Jana Sobieskiego 20)

P.U.37 Podniesienie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej Katedry w Gliwicach poprzez realizację prac konserwatorsko – renowacyjnych oraz poszerzenie oferty kulturalno – edukacyjnej

Z-ca Naczelnika Wydziału
mgr Anna Włodarczyk
12.07.2017

Zastępca Prezydenta Miasta
Adam Neumann

GLIWICE
PRZYSZŁOŚĆ JEST TU

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miasta Gliwice
z dnia ..... 2017 r.

Gliwicki Program Rewitalizacji do roku 2023

Gliwice, lipiec 2017

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE ... 3

2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH ... 7

2.1 DIAGNOZA SYTUACJI MIASTA GLIWICE ... 7

2.1.1 Położenie i układ administracyjny ... 7

2.1.2 Sfera społeczna ... 8

2.1.3 Sfera środowiskowa ... 23

2.1.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna ... 26

2.1.4.1 Infrastruktura transportowa ... 26

2.1.4.2 Infrastruktura komunalna ... 30

2.1.5 Sfera techniczna, w tym mieszkalnictwo ... 34

2.1.6 Sfera gospodarcza ... 43

2.2 DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE W MIEŚCIE ... 48

2.3 ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW REWITALIZACJI - DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE ANALIZ ... 50

2.3.1 Delimitacja i charakterystyka obszarów ... 50

2.3.2 Sytuacja w sferze zagospodarowania przestrzennego obszaru rewitalizacji ... 63

2.3.2.1 Tereny niezamieszkane na obszarze rewitalizacji ... 65

2.3.3 Analiza potrzeb rewitalizacji ... 66

2.3.4 Kluczowe problemy obszaru rewitalizacji ... 69

3. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI MIASTA ORAZ INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE WYZNACZAJĄCE KIERUNKI I RAMY REWITALIZACJI ... 76

4. WIZJA, CELE I DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE ... 83

4.1. WIZJA REWITALIZACJI ... 83

4.2. CELE REWITALIZACJI ... 84

4.3. LISTA PLANOWANYCH, KLUCZOWYCH (PODSTAWOWYCH) I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH ... 88

5. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI ... 99

5.1. ZASADY REALIZACJI PROGRAMU ... 99

5.2. OPERATOR REWITALIZACJI, JEGO KOMPETENCJE, ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ ... 100

5.3. NADZÓR RADY MIASTA NAD WYKONANIEM PROGRAMU ... 104

5.4. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE - PLAN FINANSOWY PROGRAMU ... 104

6. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU REWITALIZACJI ... 108

7. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI ... 113

8. ANALIZA RYZYKA WRAZ ZE ŚRODKAMI ZARADCZYMI ... 115

9. OKRESOWA I NADZWYCZAJNA AKTUALIZACJA PROGRAMU ... 118

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE MIASTA W PROCES REWITALIZACJI ... 118

11. INFORMACJA, PRZEJRZYSTOŚĆ I ODPOWIEDZIALNOŚĆ PUBLICZNA ZA WDROŻENIE PROGRAMU ... 119

ZAŁĄCZNIKI: ... 121

1. SZCZEGÓŁOWY OPIS PROJEKTÓW KLUCZOWYCH ... 121
2. INFORMACJA O ZORGANIZOWANYCH WARSZTATACH I OTWARTYCH SPOTKANIACH KONSULTACYJNYCH ... 174
3. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (OPIS PROCEDURY) ... 179

1. Wprowadzenie

Gliwicki Program Rewitalizacji do roku 2023 został opracowany jako dokument zawierający diagnozę, cele, projekty oraz mechanizmy wdrażania dedykowane obszarom, na których występują problemy o ponadprzeciętnej, w skali miasta, koncentracji. Jest to opracowanie odpowiadające zarówno stosowanym w mieście standardom zarządzania rozwojem lokalnym, jak również zgodne z wymaganiami zewnętrznymi – formułowanymi na szczeblu regionalnym i krajowym – wobec programów rewitalizacji. Prace nad Programem zostały osadzone we wcześniejszych doświadczeniach działań rewitalizacyjnych prowadzonych w Gliwicach oraz powiązane z obowiązującymi w mieście dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Równocześnie, w sensie stosowanej metodologii opracowania, struktury i treści Programu, zachowano pełną zgodność z zasadami określonymi w Ustawie o rewitalizacji oraz w Wytycznych w zakresie programów rewitalizacji, sformułowanymi na szczeblu rządowym[1]. W ślad za wskazanymi dokumentami przyjęto definicję pojęcia rewitalizacji oraz jej główne wymiary.

RYSUNEK 1 POJĘCIE I WYMIARY REWITALIZACJI

Rewitalizacja: podstawa kompleksowego procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, tj. powiązane wzajemnie przedsięwzięcia, obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne, lub środowiskowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności, przestrzeni i gospodarki lokalnej, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany	**wymiar społeczny** - natężenie problemów społecznych, poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, poziom edukacji, siła kapitału społecznego, poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
	wymiar gospodarczy - poziom przedsiębiorczości, kondycja lokalnych przedsiębiorstw, miejsca pracy dostępne dla mieszkańców
	wymiar środowiskowy - standardy jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska
	wymiar przestrzenno-funkcjonalny - wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, jej stan techniczny, dostęp do podstawowych usług, ich jakość, poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, poziom obsługi komunikacyjnej, jakość terenów publicznych
	wymiar techniczny - stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, poziom rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015.

[1] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zatwierdzone przez Ministra Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016.

Wskazane wymiary rewitalizacji znalazły w Gliwickim Programie Rewitalizacji do roku 2023 swoje odzwierciedlenie na poziomie diagnozy, wizji i celów oraz przedsięwzięć. Niniejszy Program:

- adresowany jest do konkretnych obszarów, wyznaczonych w oparciu o wykonane analizy ilościowe i jakościowe,
- odnosi się do zagadnień szczegółowych związanych z rewitalizacją, ale równocześnie skorelowany z kierunkami rozwoju miasta nakreślonymi w innych dokumentach lokalnych,
- opracowany został z udziałem podmiotów lokalnych, w tym mieszkańców terenów wytypowanych do rewitalizacji, co podwyższa prawdopodobieństwo dostosowania wypracowanych rozwiązań do realnych oczekiwań społeczności lokalnych,
- sformułowany został przy wykorzystaniu narzędzi planowania strategicznego (długoterminowego) i zorientowany na procesowe podejście do rozwiązywania problemów.

Gliwicki Program Rewitalizacji charakteryzuje się niezbędnymi dla takich opracowań atrybutami kompleksowości, koncentracji, komplementarności. Kompleksowość Programu przejawia się w sferach:

- projektowej:
  - implementacja Programu odbywa się poprzez wdrażanie wielu różnorodnych projektów, składających się na spójne i synergiczne wiązki,
  - wdrażane są projekty uzupełniające się, zsynchronizowane, których rezultaty wzajemnie się wspomagają,
  - wiązki projektów przyjętych do realizacji prowadzą do kompleksowej interwencji (całościowej przemiany sytuacji obszaru);
- zagadnień: łączenie aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego;
- przestrzennej: uwzględnianie zmian obszaru poddawanego rewitalizacji wraz z jego otoczeniem;
- finansowej (montaż środków z różnych źródeł):
  - łączenie środków ze źródeł publicznych i prywatnych,
  - wykorzystywanie środków zewnętrznych z różnych funduszy europejskich;
- skali: zorientowanie na wprowadzenie zmiany strukturalnej, a nie cząstkowej.

Cechą, która może być uznana za wyróżnik programów rewitalizacji jest koncentracja. Programy rewitalizacji mierzyć się winny ze zjawiskami kryzysowymi na konkretnych obszarach. Stąd też, nie mogą obejmować całego miasta, a jedynie te obszary, które z różnych względów – zwłaszcza

społecznych – uznać można za wymagające specjalnego traktowania. Podkreślić należy, że wskazanie obszarów rewitalizacji nie oznacza wyłączenia pozostałych części miasta z polityki rozwoju lokalnego. Działania wobec innych obszarów podejmowane są w ramach innych polityk, strategii lub programów. Zapewnienie cechy koncentracji jest niezbędnym warunkiem, który musi być spełniony, aby można było uzyskać wsparcie zewnętrzne na wdrożenie Programu. Koncentracja Gliwickiego Programu Rewitalizacji postrzegana może być w dwóch znaczeniach:

- skupienie uwagi na obszarach, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa, a ponadto można wykazać tę koncentrację problemów w sposób obiektywny,
- sformułowanie projektów zlokalizowanych poza obszarem tylko w sytuacji, jeśli służą realizacji celów wynikających z Programu Rewitalizacji (aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców obszarów).

Gliwicki Program Rewitalizacji charakteryzuje cecha komplementarności, która jest w pewnym sensie dopełnieniem cechy kompleksowości i koncentracji. Cecha to została zaprezentowana na kolejnym rysunku.

RYSUNEK 2 KOMPLEMENTARNOŚĆ W PROGRAMIE REWITALIZACJI

przestrzenna	programowa	proceduralno-instytucjonalna
• powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze zdegradowanym, jak i znajdującymi się poza nim, ale na niego oddziałującymi, • efektywne oddziaływanie Programu na cały obszar kryzysowy (nie tylko punktowo) – poszczególne projekty rewitalizacyjne są synergiczne i wzajemnie się dopełniają przestrzennie, • prowadzone działania nie mogą skutkować przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary, czy prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie, • ciągła analiza następstw decyzji przestrzennych w skali całego miasta (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji	• tematyczne dopełnianie się projektów sprawiające, że Program Rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym i in.); przeciwdziałanie fragmentacji działań („jednowymiarowości" rewitalizacji), • określenie pożądanego stanu (wizji), do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty rewitalizacyjne, oraz jego parametryzacja (dla wyboru odpowiednich mierników/wskaźników), • powiązanie działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami miasta na innych polach - koordynacja tematyczna i organizacyjna działań administracji	• zaprojektowanie systemu zarządzania Programem, pozwalającego na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych podmiotów lokalnych oraz osadzenie systemu zrządzania Programem Rewitalizacji w przyjętym przez miasto, ogólnym systemie zarządzania

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, MR 2016.

Warto podkreślić, że opracowanie dokumentu zostało oparte na wykorzystaniu różnych źródeł informacji, umożliwiających zapewnienie zarówno wielowymiarowości Programu, jak również uzyskanie opisanych cech kompleksowości, koncentracji i komplementarności. Na rzecz realizacji programu wykorzystano zalecane przez ustawodawcę instrumenty dialogu i partycypacji oraz narzędzia pozwalające na stworzenie rozwiązań dedykowanych konkretnym obszarom. Wśród tych narzędzi można wskazać: ankiety, spotkania z mieszkańcami, warsztaty z przedstawicielami partnerów społecznych i gospodarczych, wizje lokalne w terenie, a także szczegółowe prace analityczne, diagnostyczne i studialne.

W kontekście prac diagnostycznych i projektowych do kluczowych działań należy zaliczyć:

- cykl warsztatów z udziałem mieszkańców oraz przedstawicieli: Rad Osiedli, Radnych, organizacji pozarządowych, instytucji miejskich, w tym szkół i instytucji kultury, Policji, Straży Miejskiej, OPS, przedsiębiorców, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, Klubu Seniora. Spotkania te odbyły się w okresie od października do listopada 2015 i zorganizowane były w pięciu lokalizacjach w przestrzeni Gliwic. Po spotkaniach tych protokoły udostępniono na stronie internetowej w BIP,
- warsztaty i spotkania robocze z instytucjami miejskimi oraz wizje lokalne w okresie październik 2015 - luty 2016.

Ponadto po przygotowaniu projektu Gliwickiego Programu Rewitalizacji, przekazano go do zaopiniowania, m.in. przez Miejską Radę Działalności Pożytku Publicznego (październik-listopad 2016) oraz ograny w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (październik-listopad 2016). Jednocześnie umożliwiono każdemu zainteresowanemu wniesienie uwag do przygotowanego projektu, w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Obok informacji ilościowych uzyskanych ze źródeł statystyki publicznej, a także instytucji miejskich, wykorzystano dane jakościowe, w szczególności wiedzę mieszkańców i przedstawicieli różnych podmiotów działających w obszarach rewitalizacji. Zrealizowane w miejskich osiedlach warsztaty pozwoliły na rozpoznanie zjawisk na tle problemów i oczekiwań mieszkańców oraz określenie punktów ciężkości w Gliwickim Programie Rewitalizacji.

2. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH [2]

2.1 DIAGNOZA SYTUACJI MIASTA GLIWICE

2.1.1 Położenie i układ administracyjny

Miasto Gliwice jest jednym z głównych ośrodków miejskich w centralnej części województwa śląskiego, położonym w zachodniej części Metropolii Górnośląskiej, tworzącym jej „bramę" o charakterze transportowym, gospodarczym i innowacyjnym. Miasto w 2014 roku liczyło 184,4 tys. mieszkańców i zajmowało powierzchnię 13,3 tys. ha. O znacznym stopniu zainwestowania miasta świadczy wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia, wynoszący 1377 os./1 km^2. Miasto jest jednym z 19 miast na prawach powiatu w regionie i stanowi silny ośrodek gospodarczy, nauki i szkolnictwa wyższego oraz innych usług publicznych, a poprzez konsekwentną politykę rozwoju (m.in. opartą na rozwoju i współpracy nauki i nowoczesnych technologii oraz kompleksowo prowadzonych działaniach w zakresie rewitalizacji) jest atrakcyjnym miejscem zamieszkania.

Miasto charakteryzuje się niejednolitą strukturą przestrzenną. Jego element centralny stanowi Stare Miasto, które otacza struktura Śródmieścia o szachownicowym układzie (kwartały o ulicach prostopadłych i równoległych do dwóch głównych arterii – ul. Zwycięstwa i ul. Dworcowej). W północnej części miasta, wyznaczonej przebiegiem linii kolejowej wschód – zachód, zlokalizowane są osiedla Szobiszowice i Zatorze, z promienistą strukturą głównych osi komunikacyjnych wzdłuż ulic Toszeckiej, Tarnogórskiej i Chorzowskiej, zbiegających się na Placu Piastów. Południowa część miasta rozwinęła się wzdłuż trzech historycznych traktów pokrywających się obecnie z ulicami Nowy Świat – Daszyńskiego, Rybnicką, Bojkowską - Pszczyńską. Struktura miasta odznacza się rozczłonkowaniem na dzielnice satelitarne, włączone do jej zasobów wraz z rozwojem przemysłu pod koniec XIX i poł. XX w.[3] W sferze administracyjno-funkcjonalnej miasto dzieli się na osiedla będące jednostkami pomocniczymi.

[2] W diagnozie wykorzystano narzędzia analizy statystycznej i przestrzennej na podstawie danych GUS, Urzędu Miejskiego w Gliwicach oraz jednostek miejskich, w tym dane i informacje zawarte w „Raporcie o stanie miasta za okres 2010-30.06.2014"

[3] STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA GLIWICE „CZĘŚĆ A UWARUNKOWANIA", Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXI / 956 / 2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009.

RYSUNEK 3 PODZIAŁ MIASTA NA OSIEDLA

Źródło: www.gliwice.eu.

2.1.2 Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna Gliwic

Miasto Gliwice na koniec 2014 roku liczyło 184,4 tys. mieszkańców, co stanowiło 4,02% populacji województwa śląskiego. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 1 377 osób/km^2 i była o 47,3% większa niż średnia gęstość zaludnienia w miastach województwa śląskiego, wynosząca 935 osób/km^2. Wskaźnik feminizacji populacji Gliwic wynosił 51,89%.

W ujęciu grup ekonomicznych struktura społeczna Gliwic jest zbliżona do struktury województwa śląskiego. W przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym region wypada korzystniej niż miasto, różnica wynosi 1,2%.

Na przestrzeni lat 2010 – 2014 grupa osób w wieku przedprodukcyjnym charakteryzowała się względną stabilnością udziału, a spadek w tym okresie wyniósł 0,3%, co można uznać za wynik nieznaczący. Najistotniejsze zmiany nastąpiły w pozostałych grupach osób, gdyż w ustalonym

powyżej okresie odnotowano spadek o 2,6% wśród osób w wieku produkcyjnym i jednoczesny wzrost o 2,8% w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o stopniowo postępującym zjawisku starzenia się lokalnej populacji.

WYKRES 1 UDZIAŁ PROCENTOWY GRUP EKONOMICZNYCH W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W ROKU 2014

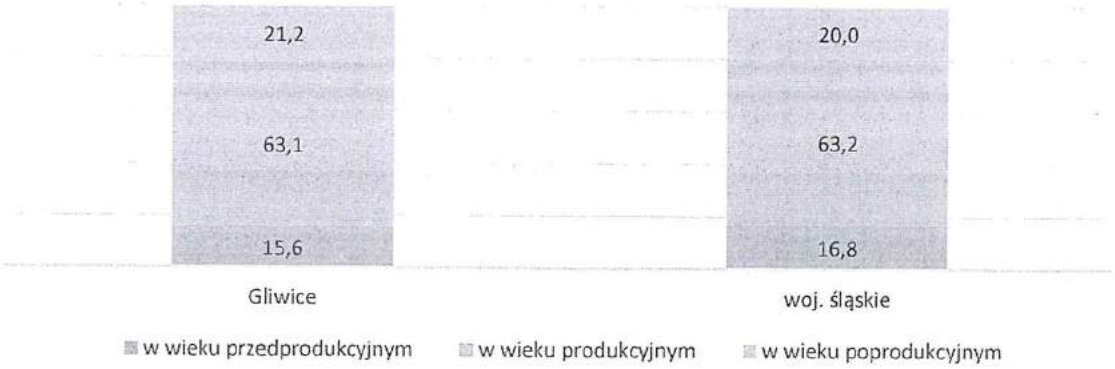

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Porównując z analogicznymi wartościami dla województwa śląskiego, wskaźniki obciążenia demograficznego dla miasta Gliwice przedstawiają się mniej korzystnie. W przypadku ludności w wieku nieprodukcyjnym, przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, wyniki Gliwic są zbliżone do wartości dla całego województwa. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym są mniej korzystne, aniżeli wartości dla regionu.

WYKRES 2 WSKAŹNIKI OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W ROKU 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Niekorzystną sytuację demograficzną wzmacnia stały, choć powolny spadek liczby mieszkańców miasta. W latach 2010 – 2014 populacja miasta zmniejszyła się o 3 415 osób. Średnia dynamika

spadku liczby mieszkańców miasta w podanych latach, w porównaniu do analogicznego okresu dla regionu, jest również mniej korzystna i wynosi 0,5%.

WYKRES 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GLIWIC W LATACH 2010 - 2014

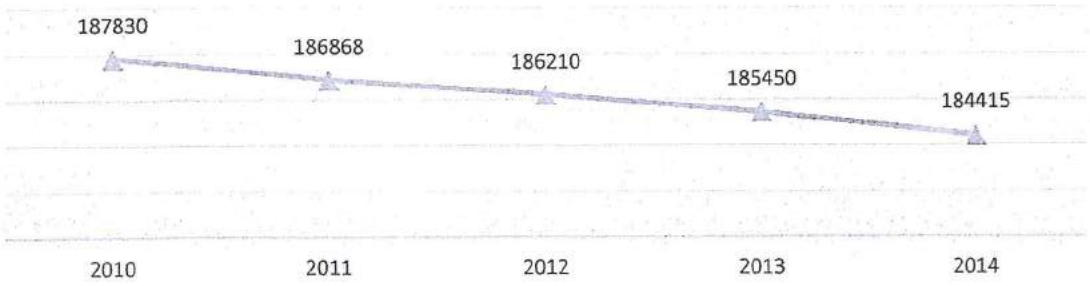

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W latach 2010 – 2014 liczba mieszkańców spadła o 1,82%, zaś w skali województwa o 1,06%. Gliwice, podobnie jak region, cechuje ujemny przyrost naturalny. W 2014 roku w skali miasta wyniósł on -1,3 osoby na 1 000 mieszkańców, a dla regionu -1,1. Zdiagnozowana sytuacja demograficzna może ulec dalszemu pogarszaniu. Na podstawie prognoz GUS szacuje się, że do 2050 roku liczba mieszkańców miasta spadnie o 26% - do 135 265 mieszkańców, tymczasem dla regionu wskaźnik ten wyniesie 19%. Prognozowaną przez GUS liczbę mieszkańców miasta przedstawiono na wykresie. Dane te należy traktować jako scenariusz ostrzegawczy, którego prawdopodobieństwo realizacji jest obarczone szeregiem warunków brzegowych.

WYKRES 4 PROGNOZA LICZBY MIESZKAŃCÓW GLIWIC W LATACH 2015 - 2050

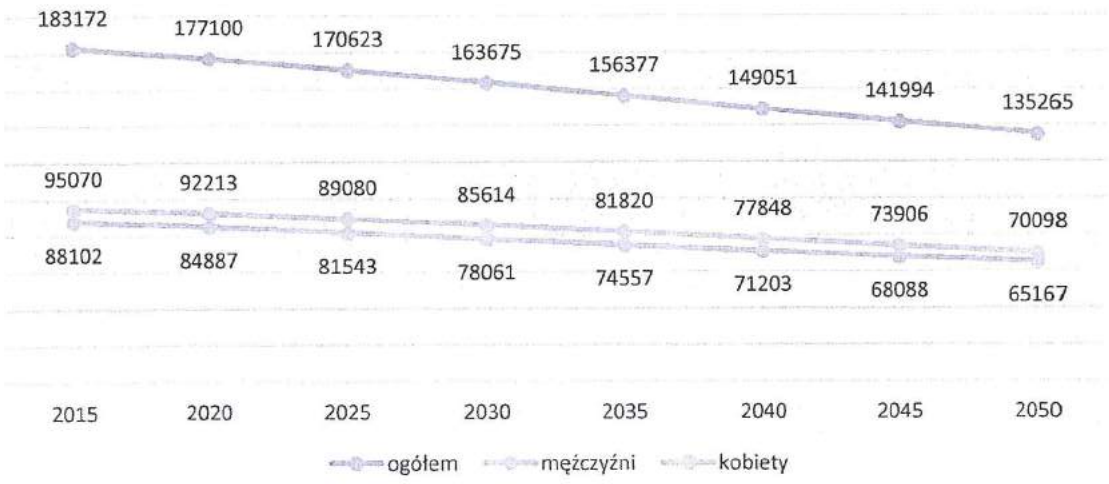

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według wspomnianych prognoz struktura wiekowa mieszkańców w poszczególnych latach również będzie ulegać pogorszeniu. Spadkowi liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym towarzyszyć będzie, jako naturalna konsekwencja, wzrost liczebności grupy poprodukcyjnej.

WYKRES 5 PROGNOZA LICZBY MIESZKAŃCÓW GLIWIC W LATACH 2013 – 2035 W PODZIALE NA GRUPY EKONOMICZNE

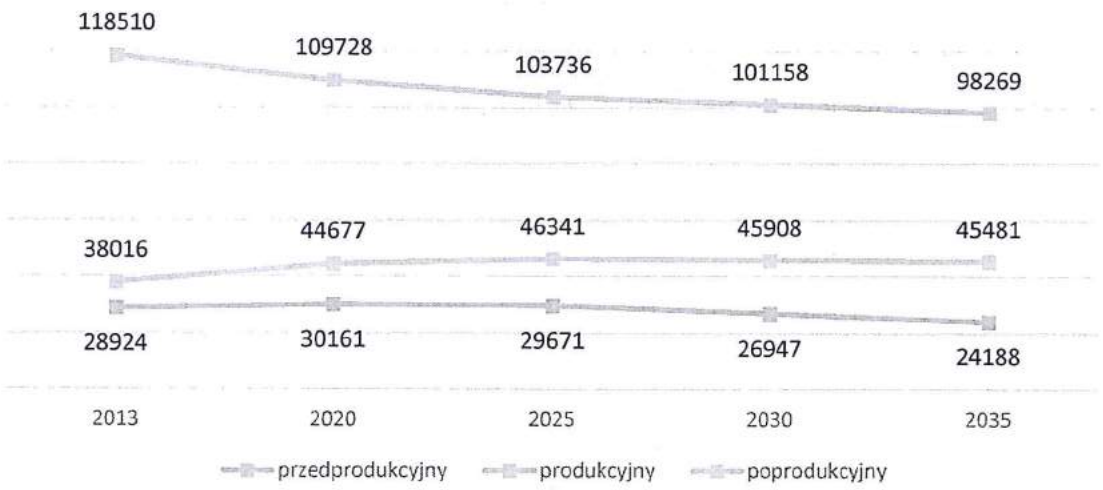

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

RYSUNEK 4 DYSLOKACJA MIESZKAŃCÓW GLIWIC W WIEKU PONIŻEJ 18 ROKU ŻYCIA

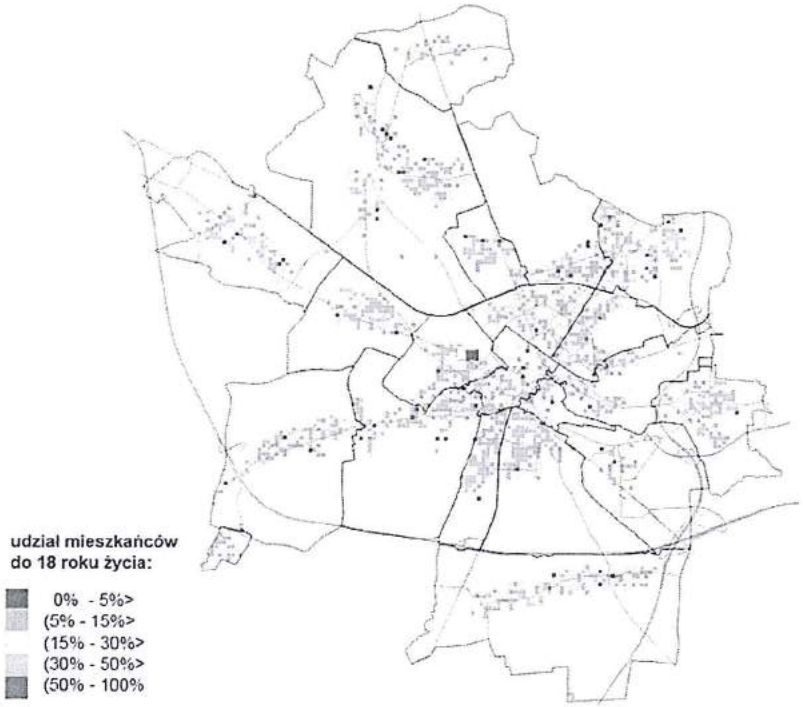

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

RYSUNEK 5 DYSLOKACJA MIESZKAŃCÓW GLIWIC W WIEKU POWYŻEJ 60 ROKU ŻYCIA

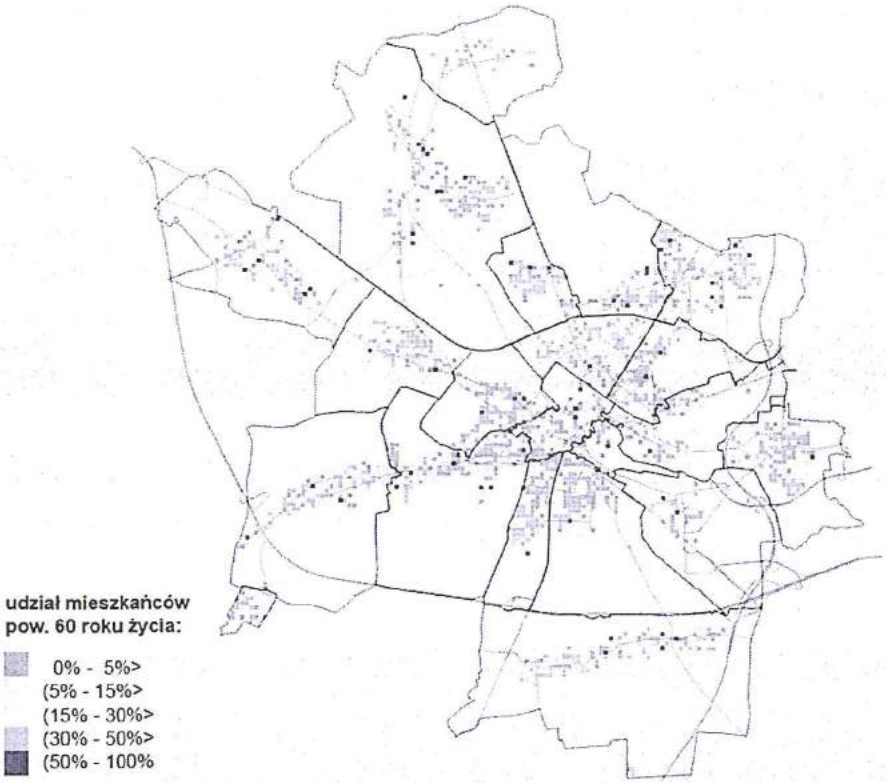

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

W sferze demograficznej obserwuje się również zmiany w liczbie zawieranych małżeństw na 1 000 mieszkańców. Najniższą wartość - 4,8 odnotowano w 2013 roku (równa dla miasta i województwa), po czym nastąpił nieznaczny wzrost (o 0,3 względem regionu).

WYKRES 6 LICZBA MAŁŻEŃSTW NA 1 000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2010 - 2014

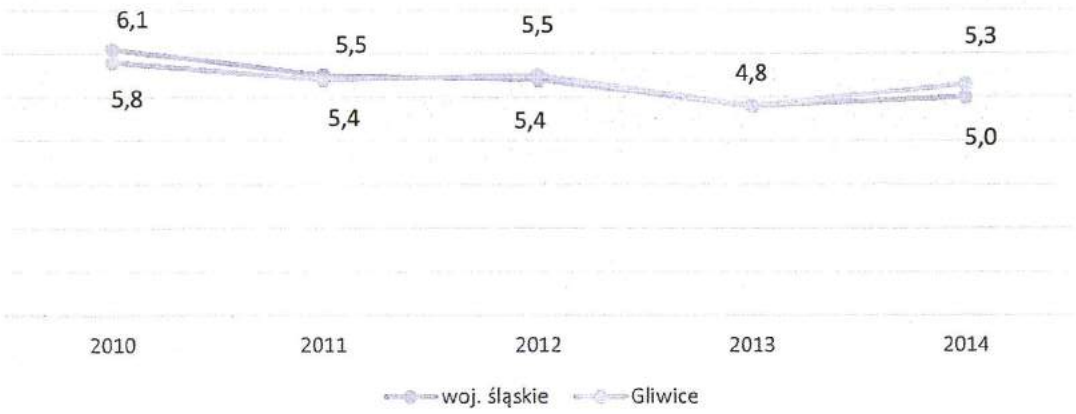

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba rozwodów na 1 000 mieszkańców w okresie 2010 – 2014 utrzymuje się stale na poziomie wyższym niż analogiczny parametr dla województwa śląskiego.

WYKRES 7 LICZBA ROZWODÓW NA 1 000 MIESZKAŃCÓW W LATACH 2010 - 2014

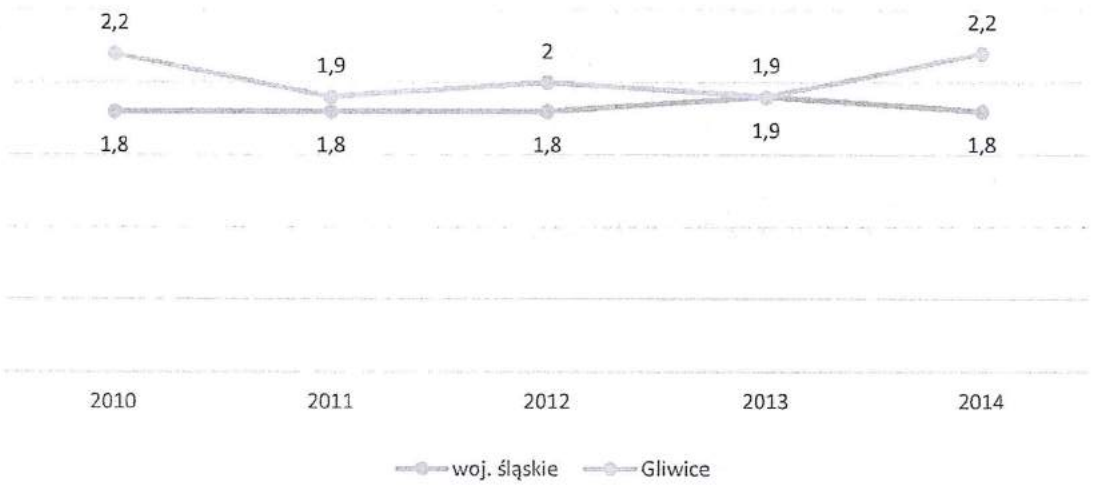

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Przeciętna liczba osób przypadająca na jedno gospodarstwo domowe w Gliwicach, ustalona na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011, wynosiła 2,39 i była niższa od tego wskaźnika dla regionu, którego wartość szacowano na 2,67. Liczba gospodarstw domowych w Gliwicach wynosiła 77 813.

W poniższej tabeli zestawiono rodziny według typów w Gliwicach oraz w województwie śląskim.

TABELA 1 RODZINY WG TYPÓW W ROKU 2011

Gliwice					woj. śląskie				
typ rodziny	liczba	udział	w tym udział		**typ rodziny**	liczba	udział	w tym udział	
małżeństwa razem	39 581	73%	bez dzieci	38 %	**małżeństwa razem**	1 032 586	76%	bez dzieci	35%
			z dziećmi	62 %				z dziećmi	65%
partnerzy razem	2 509	5%	bez dzieci	50 %	**partnerzy razem**	39 736	3%	bez dzieci	46%
			z dziećmi	50 %				z dziećmi	54%
matki z dziećmi	10 035	19%			**matki z dziećmi**	245 085	18%		
ojcowie z dziećmi	1 875	3%			**ojcowie z dziećmi**	39 703	3%		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, NSP 2011.

Poziom wykształcenia mieszkańców Gliwic jest wyższy w porównaniu do regionu. Grupa mieszkańców posiadająca wyższe wykształcenie jest o 6,3% większa, a grupa z wykształceniem średnim i policealnym o 3,9% większa, niż wynosi analogiczny wskaźnik dla regionu. Odsetek osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz podstawowe jest niższy niż dla regionu odpowiednio o 6,5 i 3,3 punkty procentowe, natomiast procent mieszkańców posiadających wykształcenie gimnazjalne lub pozostających bez wykształcenia szkolnego jest zbliżony.

WYKRES 8 STRUKTURA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW GLIWIC I WOJ. ŚLĄSKIEGO W WIEKU POWYŻEJ 13 LAT

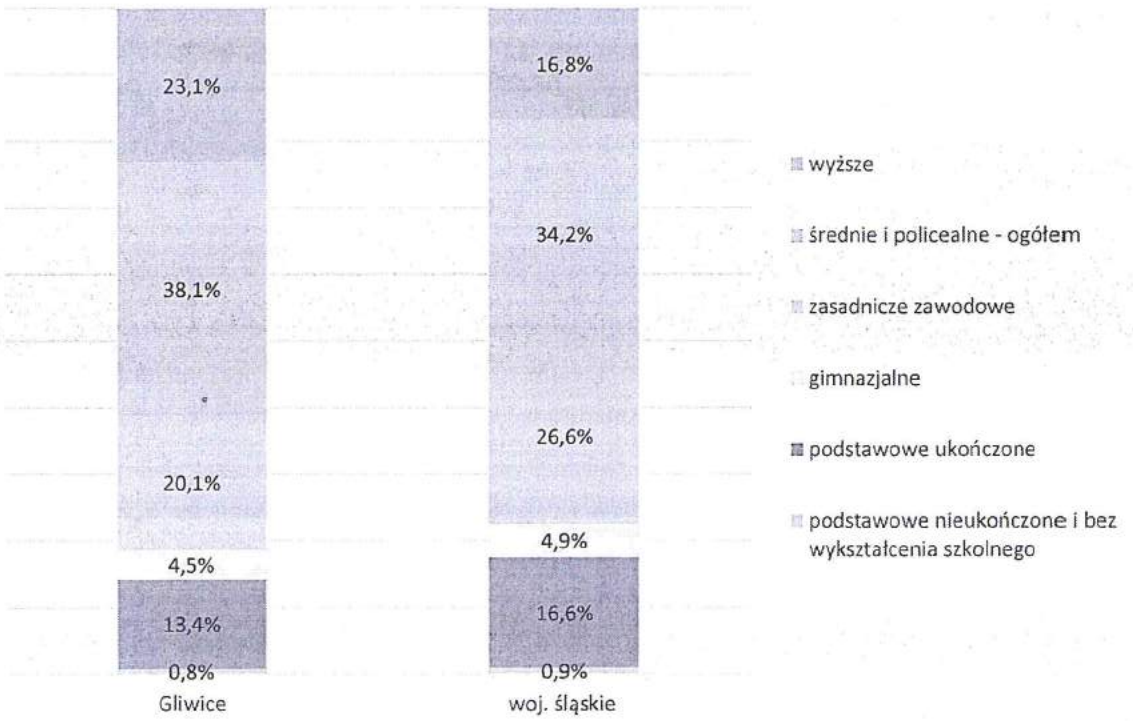

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, NSP 2011.

Rynek pracy, płace i bezrobocie

Głównym źródłem utrzymania mieszkańców Gliwic jest praca najemna poza rolnictwem, która generuje dochód dla 35,23% ludności. Pracę na własny rachunek lub przychody z najmu deklaruje co 25 mieszkaniec miasta. Pozostałe wielkości wskaźników źródeł utrzymania w nieznaczącym stopniu odbiegają od wartości przeciętnych dla regionu.

WYKRES 9 STRUKTURA ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA MIESZKAŃCÓW GLIWIC

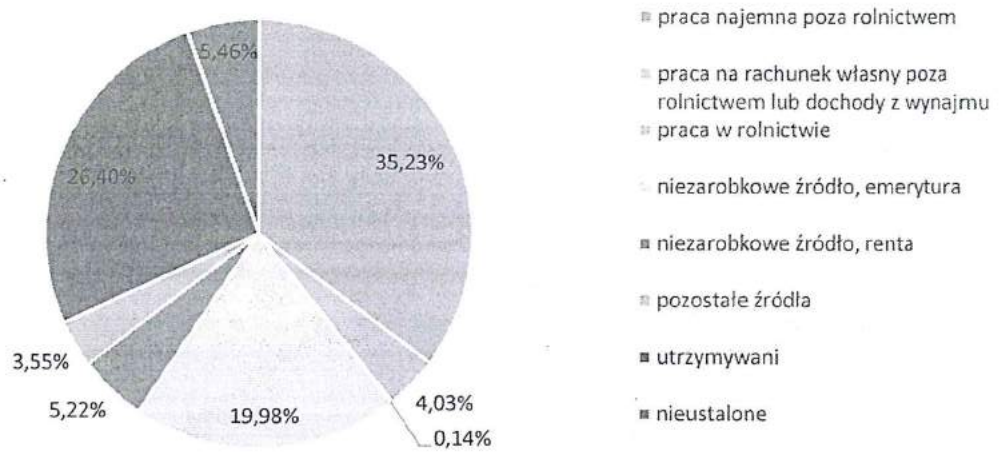

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, NSP 2011.

Poziom płac w Gliwicach od lat jest wyższy niż przeciętny dla województwa śląskiego. W 2014 roku średnie wynagrodzenie wynosiło 4 482,68 zł i było o 9,32% wyższe niż w regionie. Sytuacja ta jest pochodną korzystniejszej struktury wykształcenia oraz aktywności zawodowej gliwiczan. Wyższy poziom dochodu powinien mieć odzwierciedlenie w większej skłonności do korzystania przez mieszkańców z odpłatnych usług publicznych oraz oferty komercyjnej.

WYKRES 10 DOCHODY MIESZKAŃCÓW GLIWIC ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2010 - 2014

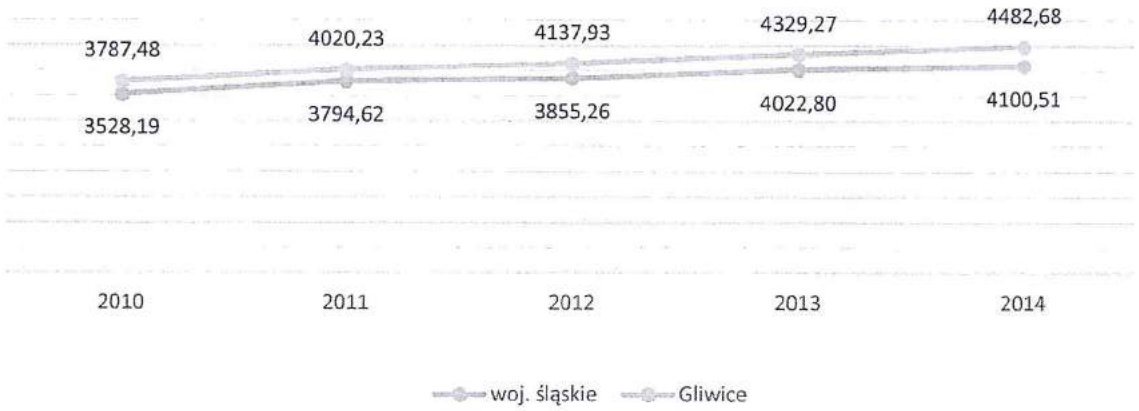

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Stopa bezrobocia rejestrowanego jest w Gliwicach niższa niż średnia dla regionu. Na podstawie danych GUS stwierdzono, że odsetek osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w przypadku Gliwic jest wyższy niż średnia w regionie, jednakże wynika to głównie ze struktury wykształcenia mieszkańców.

WYKRES 11 STOPA BEZROBOCIA DLA GLIWIC ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2010 - 2014

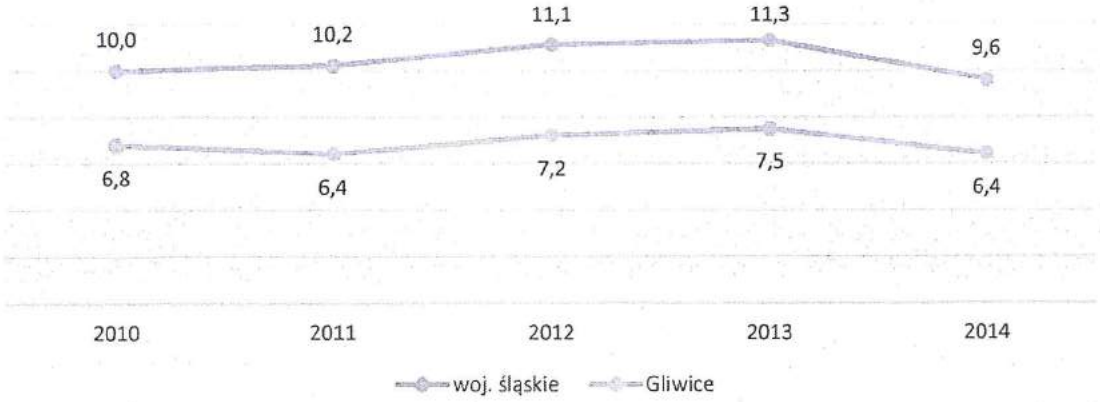

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na rysunku przedstawiono dyslokację zjawiska bezrobocia w mieście Gliwice. Koncentrację bezrobocia widać w rejonie ul. Zabrskiej, Błogosławionego Czesława oraz Chorzowskiej w Zatorzu, jak i wzdłuż śródmiejskiej części ul. Tarnogórskiej, Pszczyńskiej i Jana Śliwki.

RYSUNEK 6 DYSLOKACJA ZJAWISKA BEZROBOCIA W GLIWICACH (DANE DLA OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM)

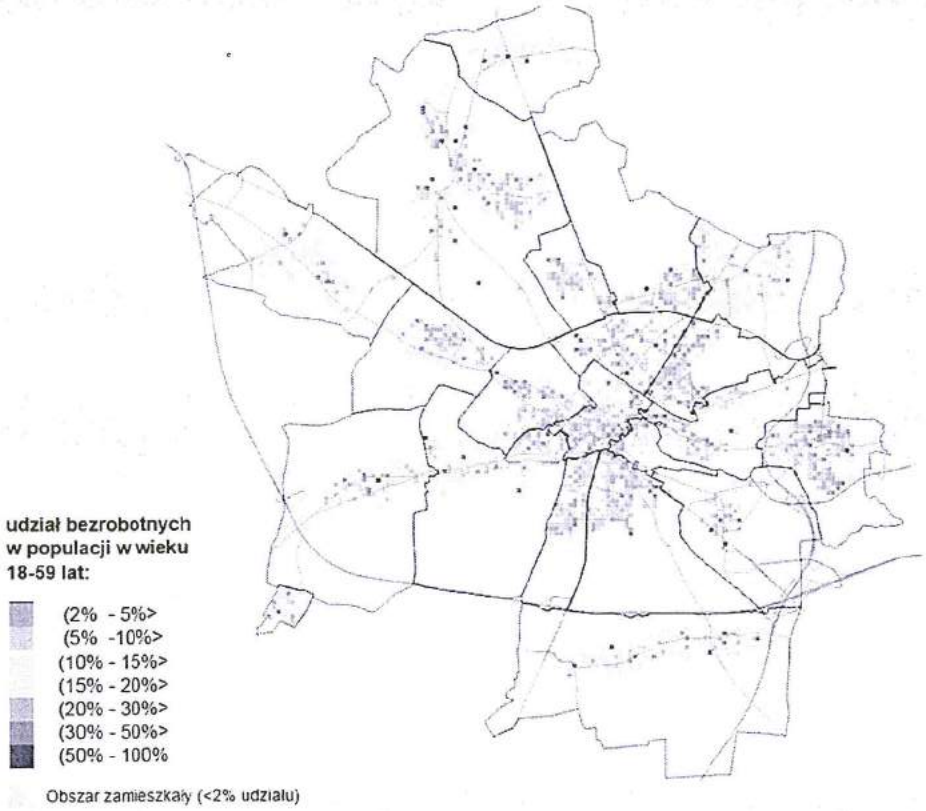

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Pomoc społeczna

Infrastruktura pomocy społecznej jest w Gliwicach dość dobrze rozwinięta. Miasto w 2014 roku posiadało siedem placówek pomocy społecznej (wraz z filiami) oraz cztery domy pomocy społecznej. Rodzinnych domów pomocy oraz placówek dla kobiet w ciąży i matek z małoletnimi dziećmi nie wykazano w statystykach. Od 2012 roku działa jedna noclegownia. Ponadto w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują jednostki, takie jak: Gliwicki Ośrodek Integracji Niepełnosprawnych i Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Miasto posiada kilka mieszkań chronionych, dedykowanych osobom z różnymi problemami.

Wskaźniki wykorzystania miejsc w domach pomocy społecznej w latach 2010 – 2014 przekraczały 95%.

W 2014 roku w ramach realizacji zadań własnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach objął wsparciem łącznie 7 892 osoby, tworzące 3 659 rodzin, przy czym świadczenia przyznano 5 657 osobom. Kwota świadczeń wyniosła 12,05 mln zł. 49,4% świadczeń realizowanych przez OPS stanowią świadczenia pieniężne, pozostałą część – świadczenia niepieniężne, z tym, że część beneficjentów korzysta z obu ich typów. Przyczyny przyznawania pomocy w 2014 roku, uszeregowane malejąco, przedstawiono na kolejnym wykresie.

WYKRES 12 PRZYCZYNY PRZYZNAWANIA ŚWIADCZEŃ Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ W GLIWICACH W ROKU 2014

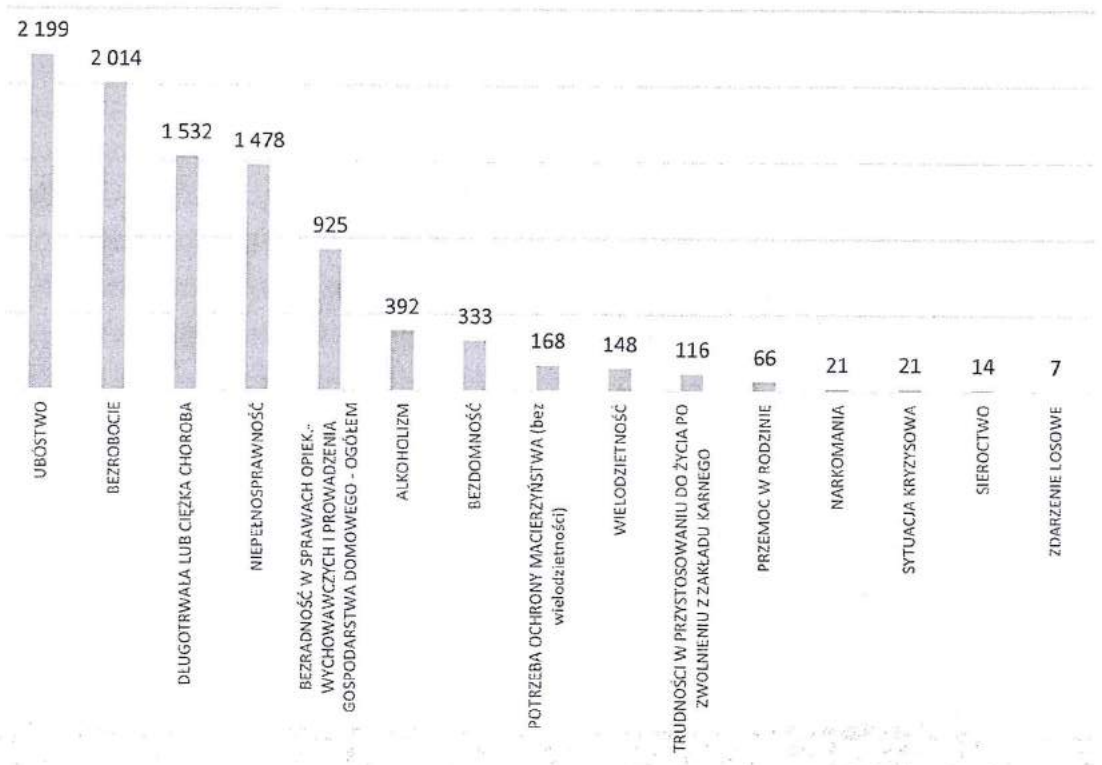

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-03 OPS Gliwice.

Na następnym rysunku przedstawiono dyslokację problemów społecznych; narzędziem prezentacji danych jest wysokość świadczeń udzielanych w złotówkach w odniesieniu do wybranego fragmentu miasta. Największa wysokość świadczeń, przypadająca na jednostkę powierzchni miasta, notowana jest w rejonie Szobiszowic, Zatorza, Sośnicy, jak i w kwartale ulic Błogosławionego Czesława, Jagiellońskiej, Zabrskiej. Pewne ogniska widoczne są również w śródmiejskiej części ul. Pszczyńskiej oraz na Os. Sikornik i Trynek.

RYSUNEK 7 DYSLOKACJA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GLIWICACH (NA PODSTAWIE WARTOŚCI UDZIELANYCH ŚWIADCZEŃ)

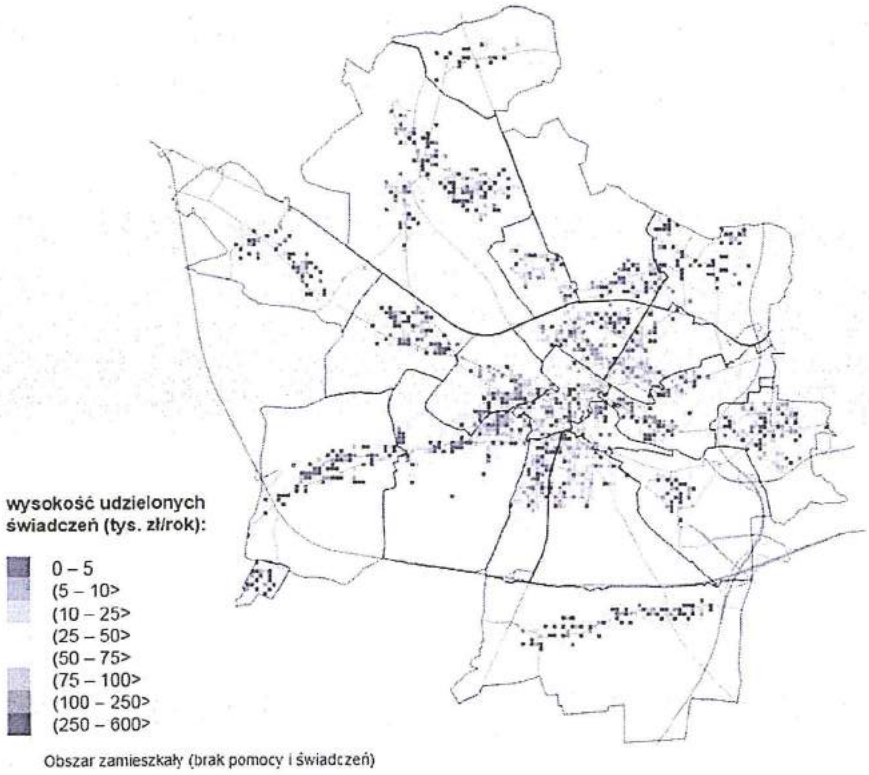

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Usługi publiczne o charakterze społecznym i edukacyjnym

W ramach systemu opieki społecznej w Gliwicach funkcjonuje sieć 10 publicznych i niepublicznych placówek realizujących świadczenia opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3. Łącznie jednostki te posiadają 370 miejsc. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w mieście wynosi 5,8%, podczas gdy w regionie wyniósł on 5,1%.

W Gliwicach działa 30 szkół podstawowych, 2 szkoły podstawowe specjalne. Uczęszczało do nich łącznie 9 631 uczniów, w tym 107 do szkół i oddziałów specjalnych.

Na poziomie gimnazjalnym działało łącznie 26 jednostek, w tym 3 gimnazja specjalne oraz 2 gimnazja dla dorosłych. Uczęszczało do nich 4 543 uczniów, w tym 242 dorosłych, 118 gimnazjalistów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Na terenie miasta funkcjonuje również dziewięć zasadniczych szkół zawodowych oraz specjalnych szkół przysposabiających do pracy zawodowej. Kształciło się w nich 739 uczniów.

Edukacja ponadgimnazjalna ogólna realizowana jest za pomocą 14 liceów ogólnokształcących dla młodzieży, do których uczęszcza 2 859 uczniów. Na tym poziomie edukacyjnym działa w mieście jedna szkoła specjalna, w której uczy się 35 uczniów. Edukacja ponadgimnazjalna dorosłych realizowana jest w 10 szkołach, do których uczęszcza 1 538 osób.

W Gliwicach działa 19 średnich szkół zawodowych, w których uczy się 3 293 uczniów. W mieście działają również szkoły artystyczne (muzyczne, plastyczne). Działa również 20 szkół policealnych, kształcących 2 597 słuchaczy.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych wyniósł 96,19%, dla gimnazjów 92,09%. W pierwszym przypadku był on wyższy niż wartość dla województwa śląskiego, wynosząca 95,69%, natomiast w drugim przypadku niższy, gdyż w regionie wyniósł on 99,31%.

Gliwice są również siedzibą dwóch szkół wyższych oraz jednej zamiejscowej placówki szkoły wyższej. Na studiach I, II i III stopnia w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym kształci się w nich 25 548 studentów.

Ponadto w gliwickiej przestrzeni edukacyjnej funkcjonują: Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia, Młodzieżowy Dom Kultury, Gliwicki Ośrodek Metodyczny, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, Ośrodek Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego - Górnośląskie Centrum Edukacyjne im. Marii Skłodowskiej-Curie, Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

W Gliwicach działa też Uniwersytet Trzeciego Wieku, będący jednostką organizacyjną Gliwickiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości.

Aktywność społeczna i obywatelska

W Gliwicach zarejestrowanych jest 478 stowarzyszeń oraz 86 fundacji. Prowadzą one działalność w zakresie:

- pomocy społecznej,
- kultury i sztuki,
- edukacji i wychowania,
- rozwoju nauki, zainteresowań i hobby,
- promocji zdrowia,
- potrzeb osób niepełnosprawnych,
- sportu i rekreacji oraz w wielu innych obszarach.

O roli i znaczeniu trzeciego sektora w Gliwicach świadczy działalnie Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych, które udziela im wsparcia oraz prowadzi takie jednostki jak Strefa Aktywności Społecznej, Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości, Centrum Organizacji Kulturalnych, Centrum Wolontariatu oraz Dom Aktywnej Młodzieży. Wszystkie jednostki organizacyjne GCOP działają w Śródmieściu. W mieście działa również Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego, w skład której wchodzą przedstawiciele organizacji pozarządowych, Rady Miasta oraz Prezydenta Miasta.

Działające w Gliwicach organizacje pozarządowe rozłożone są równomiernie we wszystkich obszarach zamieszkałych, co przedstawiono na mapie. Szczególną koncentrację, z racji obszaru działania GCOP, widać jednak w ścisłym centrum miasta.

RYSUNEK 8 DYSLOKACJA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ – LICZBA I GĘSTOŚĆ STOWARZYSZEŃ W PROMIENIU 500 M

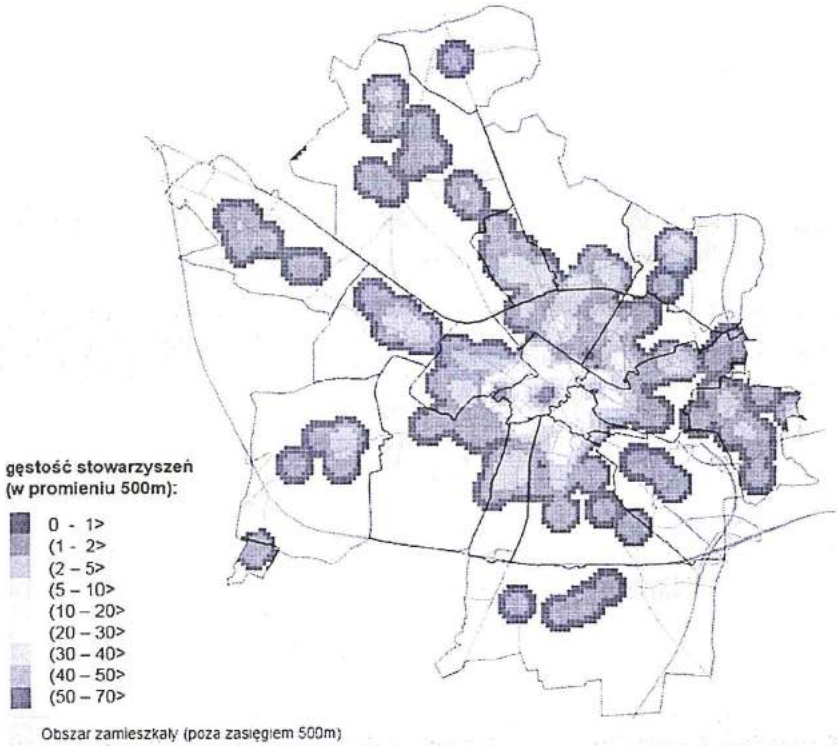

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Miarą aktywności obywatelskiej jest frekwencja w wyborach. Jako wskaźnik dla opracowania niniejszego programu przyjęto frekwencję w I turze wyborów prezydenckich w 2015 roku. Jej rozkład w przestrzeni miasta przedstawiono na rysunku.

RYSUNEK 9 DYSLOKACJA AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ – FREKWENCJA WYBORCZA – WYBORY PREZYDENCKIE 2015

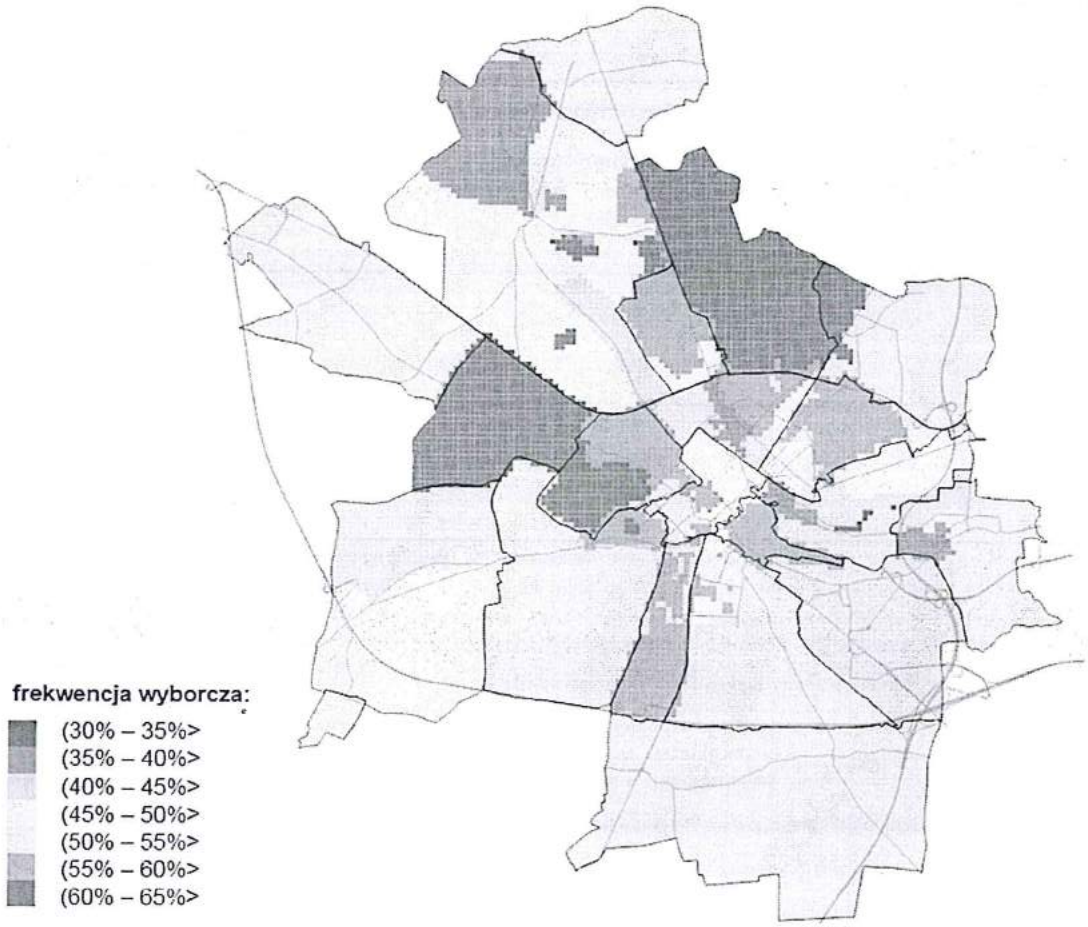

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość

W obszarze bezpieczeństwa publicznego i przestępczości, wartości statystyczne dla Gliwic są wyższe od przeciętnych wartości dla regionu. Wskaźnik przestępstw ogółem na 1 000 mieszkańców wyniósł tu 36,3, podczas gdy ten sam parametr dla województwa śląskiego - 28,53. Należy jednak uwzględnić, że wskaźniki dla regionu obejmują zarówno obszary miejskie, jak i wiejskie – cechujące się z reguły wskaźnikami niższymi. Wśród popełnianych przestępstw największy udział mają czyny karalne o charakterze kryminalnym oraz czyny karalne przeciwko mieniu.

WYKRES 13 STRUKTURA PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH W GLIWICACH W 2014 ROKU

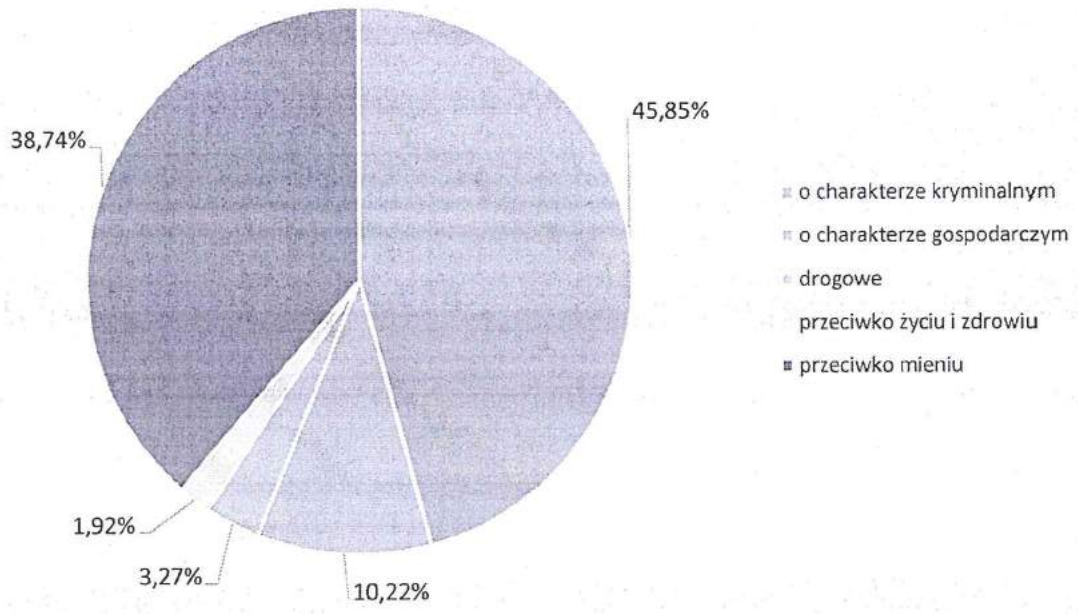

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

TABELA 2 LICZBA PRZESTĘPSTW W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW

	ogółem	o charakterze kryminalnym	o charakterze gospodarczym	drogowe	przeciwko życiu i zdrowiu	przeciwko mieniu
Gliwice	36,30	27,35	6,10	1,95	1,15	23,11
woj. śląskie	28,53	18,14	7,29	2,26	0,71	14,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Porównując sytuację w mieście z regionem można zauważyć, iż niższe wartości statystyki przestępstw w porównaniu z regionem, odnotowano w obszarze gospodarczym oraz drogowym. Pozostałe wskaźniki są wyższe niż średnie dla województwa.

Przestrzenną dyslokację przestępczości w skali miasta przedstawiono na rysunku. Skala barw oznacza liczbę popełnionych przestępstw w danym kwadracie miasta.

RYSUNEK 10 DYSLOKACJA PRZESTĘPCZOŚCI (OGÓŁEM)

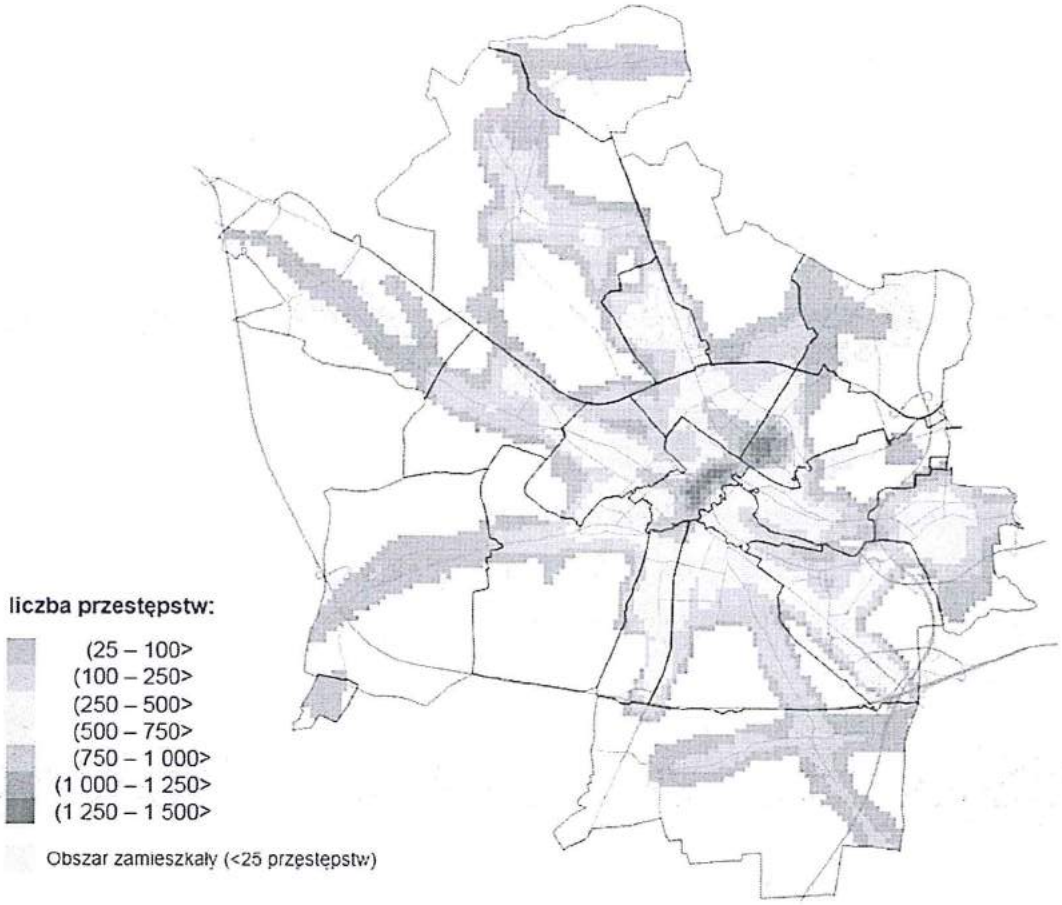

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

2.1.3 Sfera środowiskowa

Gliwice znajdują się w strefie klimatu umiarkowanego. Poza czynnikami naturalnymi, ważnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się klimatu miasta jest działalność gospodarcza oraz koncentracja zabudowy mieszkalnej. Duża koncentracja tej zabudowy oraz znaczny stopień zurbanizowania powoduje występowanie znacznie większej emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych niż w innych częściach kraju. Miasto Gliwice w całości przynależy do zlewni rzeki Odry, odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę (ciek II rzędu) wraz z jej dopływami - Bytomką, Ostropką, Czerniawką, Potokiem Guido (Sośnickim), Potokiem Cienka, Kozłówką. Topograficzne działy wodne przebiegają wzniesieniami terenowymi rozdzielając dorzecze Kłodnicy i Bierawki. Oprócz naturalnych cieków, tereny o charakterze rolniczym miasta (Ostropa, Wilcze Gardło, Wójtowa Wieś, Bojków,

Stare Gliwice, Brzezinka, Niepaszyce, Czechowice, Żerniki) odwadniane są przez sieć sztucznych cieków - rowów melioracyjnych.

Emisja zanieczyszczeń składa się głównie z dwóch grup:

- zanieczyszczenia lotne stałe (pyłowe) - np. popiół lotny, sadza, związki ołowiu, miedzi, chromu, kadmu i innych metali ciężkich,
- zanieczyszczenia gazowe (organiczne i nieorganiczne) - tlenki węgla (CO i CO2), siarki (SO2) i azotu (NOx), amoniak (NH3) fluor, węglowodory (łańcuchowe i aromatyczne), oraz fenole.

Do zanieczyszczeń pochodzących z procesów produkcji energii należą: dwutlenek węgla – CO2, tlenek węgla - CO, dwutlenek siarki – SO2, tlenki azotu - NOX, pyły oraz benzo(α)piren. Głównymi związkami wpływającymi na powstawanie efektu cieplarnianego są dwutlenek węgla, odpowiadający w około 55% za efekt cieplarniany, oraz w 20% metan – CH4. Dwutlenek siarki i tlenki azotu niezależnie od szkodliwości związanej z bezpośrednim oddziaływaniem na organizmy żywe są równocześnie źródłem kwaśnych deszczy. Najbardziej toksycznymi związkami są węglowodory aromatyczne (WWA), posiadające właściwości kancerogenne. Najsilniejsze działanie rakotwórcze wykazują WWA mające więcej niż trzy pierścienie benzenowe w cząsteczce. Najbardziej znany wśród nich jest benzo(α)piren, którego emisja związana jest również z procesem spalania węgla zwłaszcza w niskosprawnych paleniskach indywidualnych. Żadne ze wspomnianych zanieczyszczeń nie występuje pojedynczo, niejednokrotnie ulegają one w powietrzu dalszym przemianom. W działaniu na organizmy żywe obserwuje się występowanie zjawiska synergizmu, tj. działania skojarzonego, wywołującego efekt większy niż ten, który powinien wynikać z sumy efektów poszczególnych składników.

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji – zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania zanieczyszczeń z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

RYSUNEK 11 ŚREDNIA ROCZNA PM 10

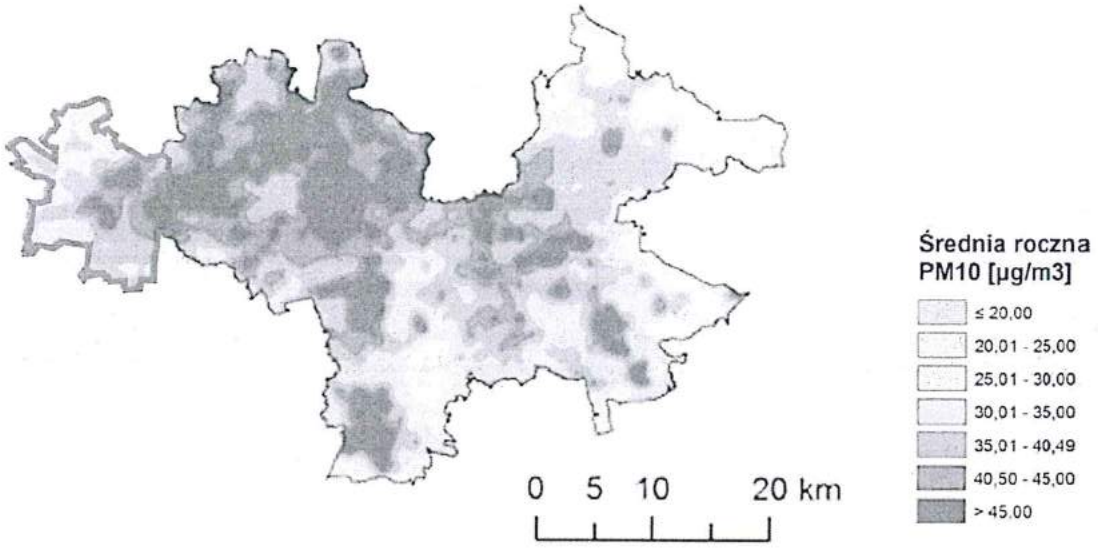

Źródło: Obszary przekroczeń na obszarze Aglomeracji Górnośląskiej, średnich stężeń rocznych pyłu zawieszonego PM10 - kryterium ochrona zdrowia ludzi, wyznaczone w oparciu o „Wyniki modelowania stężeń PM10, PM2,5, SO2, NO2, B(a)P na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2015", Atmoterm 2016 [w]: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok", WIOŚ Katowice 2016.

RYSUNEK 12 ŚREDNIA ROCZNA PM 2,5

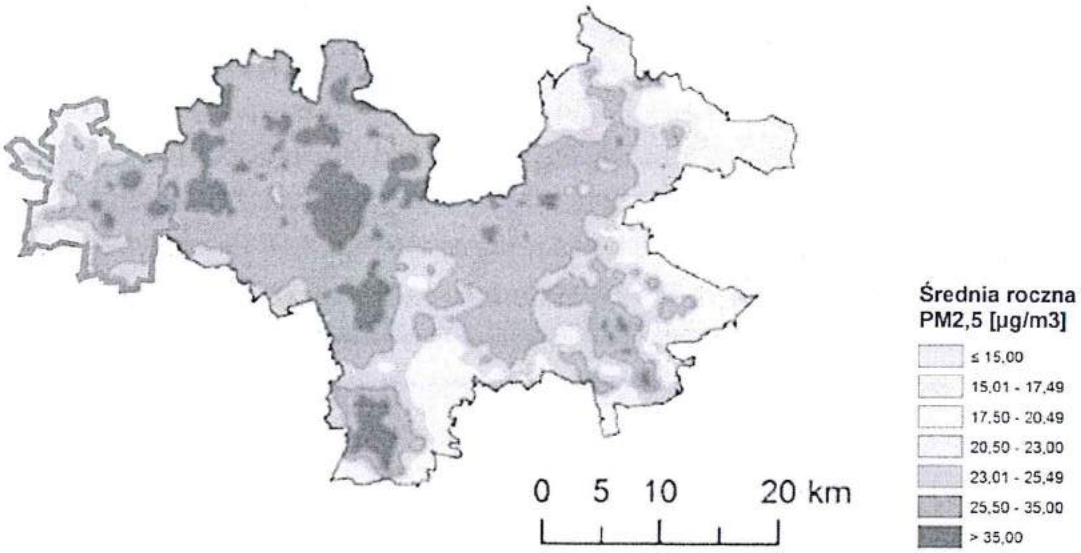

Źródło: Obszary przekroczeń średnich stężeń rocznych pyłu PM2.5 - kryterium ochrona zdrowia ludzi, wyznaczone w oparciu o „Wyniki modelowania stężeń PM10, PM2,5, SO2, NO2, B(a)P na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2015", Atmoterm 2016 [w]: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok", WIOŚ Katowice 2016.

RYSUNEK 13 ŚREDNIA ROCZNA BAP

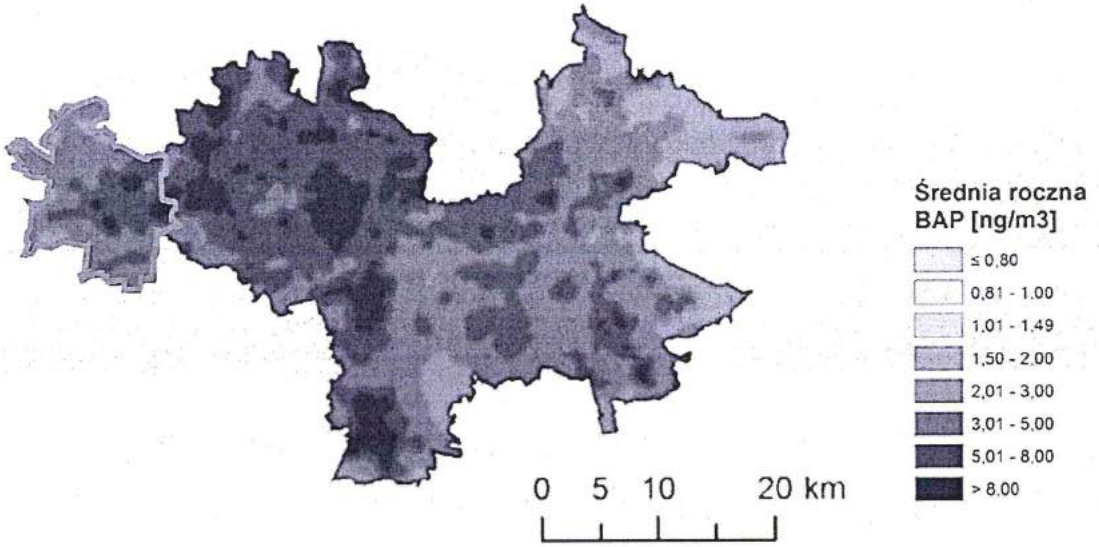

Źródło: Obszary przekroczeń średnich stężeń rocznych benzo(a)pirenu - kryterium ochrona zdrowia ludzi, wyznaczone w oparciu o „Wyniki modelowania stężeń PM10, PM2,5, SO2, NO2, B(a)P na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2015", Atmoterm 2016 [w]: „Czternasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015 rok", WIOŚ Katowice 2016.

Należy podkreślić, że w zakresie sfery środowiskowej niezwykle trudno dokonać analiz w rozkładzie przestrzennym zjawisk ze względu na brak danych ilościowych pozwalających na jej rzetelne przeprowadzenie.

Szczegółową analizę stanu środowiska i jego obciążenia zawarto w dokumencie „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Gliwice", przyjętym uchwałą V/81/2015 Rady Miasta Gliwice z 26 marca 2015 roku z późniejszymi zmianami.

2.1.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

2.1.4.1 Infrastruktura transportowa

Miasto Gliwice jest dogodnie położone pod względem komunikacyjnym, co przekłada się na wysoką ocenę jakości zamieszkania i atrakcyjności inwestycyjnej tego miejsca. Na system komunikacji na terenie miasta, składają się:

- transport drogowy,
- transport kolejowy,
- linie autobusowe
- ścieżki rowerowe.

RYSUNEK 14 GŁÓWNE ELEMENTY UKŁADU TRANSPORTOWEGO

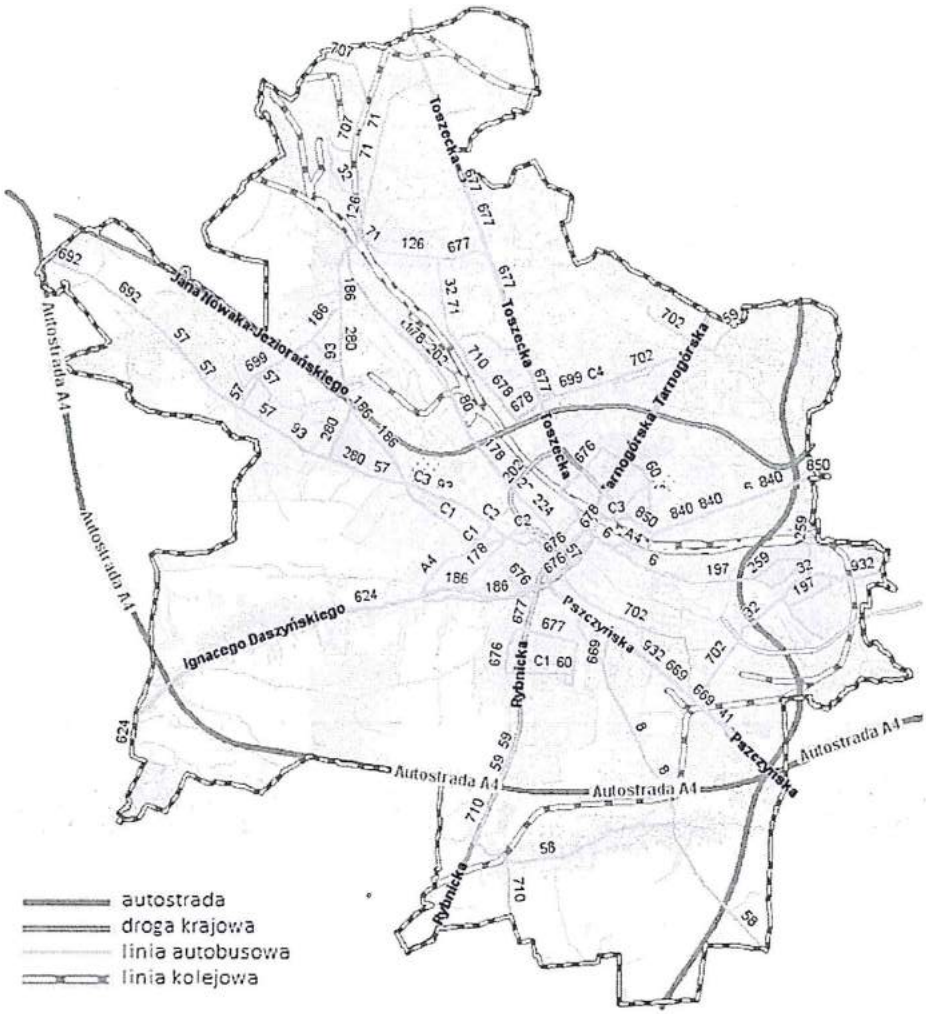

Numery na mapie oznaczają numer linii komunikacji publicznej.

Źródło: http://msip-mapa.um.gliwice.pl, mapa wygenerowana przez ISDP.

Gliwice leżą na przebiegu dwóch najważniejszych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez województwo śląskie i obszar Polski Południowej, a będących elementami transeuropejskich korytarzy transportowych, tj. na przecięciu autostrady A1 (północ Polski – południe Europy) i A4 przebiegającej od wschodniej granicy Państwa na zachód Europy. Korzystając z autostrady A1 mieszkańcy miasta w bardzo krótkim czasie mogą dotrzeć do Międzynarodowego Portu Lotniczego KATOWICE w Pyrzowicach. Istotnym elementem układu drogowego miasta jest Drogowa Trasa Średnicowa stanowiąca, obok autostrady A4, główną oś komunikacyjną Metropolii Górnośląskiej. W mieście zlokalizowanych jest pięć węzłów autostradowych - węzeł Gliwice-Kleszczów, Gliwice-Ostropa, Gliwice-Bojków, Gliwice-Sośnica, Gliwice-Maciejów. Przejazdy autostradą A4 na terenie

miasta (autostradowa obwodnica Gliwic między węzłami Gliwice- Kleszczów a Gliwice-Sośnica) oraz na odcinku do Katowic są bezpłatne.

Łączna długość dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej, ulepszonej w Gliwicach w 2014 roku wyniosła 332,4 km, co w przeliczeniu na 100 km^2 dawało wskaźnik 248,6 km, przy średniej w regionie wynoszącej 155km/km^2. Sieć drogowa miasta, poza drogami lokalnymi i autostradami, obejmuje również inne drogi krajowe DK 88, 78, 44, o łącznej długości 20,19 km oraz wojewódzkie DW 901, 408 o długości 41,06 km.

W Gliwicach działa od 2013 roku system inteligentnego zarządzania ruchem, który dzięki jego ulokowaniu na skrzyżowaniach ciągów dróg krajowych i wojewódzkich, pozwala m.in. na płynny przejazd przez miasto.

Układ drogowy miasta, poprzez położenie na szlakach drogowych i lokalizację licznych przedsiębiorstw logistycznych i transportowych, a także stały przyrost liczby pojazdów samochodowych i ciągników (ich ilość wzrosła z 110,1 tys. w 2010 do 127,9 tys. w 2014) jest znacznie obciążony, co przekłada się na jakość życia w mieście oraz przyczynia się do zanieczyszczania środowiska przyrodniczego.

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, w Gliwicach zarejestrowanych jest 584,6 samochodów osobowych, podczas gdy średnio w województwie wskaźnik ten wynosił 508,1 samochodów/1 000 mieszkańców.

WYKRES 14 LICZBA POJAZDÓW ZAREJESTROWANYCH NA 1 000 MIESZKAŃCÓW W 2014 ROKU

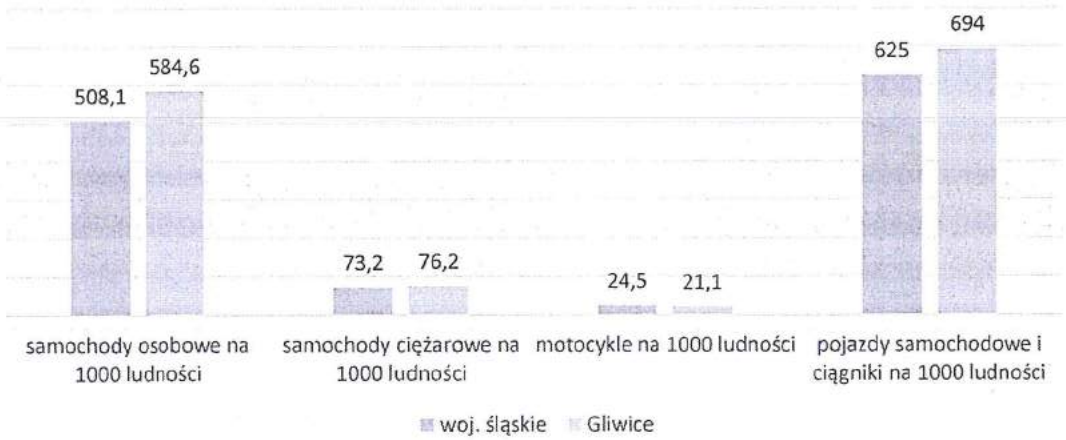

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS BDL.

Działaniom władz miasta w zakresie rozbudowy infrastruktury drogowej i poprawy jej jakości towarzyszy spadek liczby wypadków komunikacyjnych. W latach 2010-2013 liczba tego typu zdarzeń

drogowych spadła z 202 do 155. Jednocześnie zmniejszyła się też liczba pieszych poszkodowanych w wypadkach ze 102 osób w 2010 do 59 w 2013 roku.

System komunikacji publicznej w Gliwicach obejmuje 44 linie autobusowe i stanowi element największego w kraju systemu komunikacji publicznej, obejmującego centralną część województwa śląskiego. Organizatorem komunikacji publicznej w mieście jest Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach (KZK GOP), a głównym przewoźnikiem jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Gliwicach Sp. z o.o. Autobusy obsługujące linie komunikacji publicznej w mieście codziennie przejeżdżają trasę około 40 tys. kilometrów. Tabor PKM w Gliwicach składał się w 2014 roku ze 178 autobusów, w tym 81 dwuczłonowych i 20 jednoczłonowych. Z całego zasobu autobusów 83% dostosowana była do przewozu osób niepełnosprawnych.

Generalnie należy stwierdzić, iż całe miasto jest objęte komunikacją miejską. Największą odległość do przystanków komunikacji miejskiej muszą pokonać mieszkańcy obrzeżnych osiedli miasta, w tym głównie Łabęd oraz Czechowic, Brzezinki i Wilczego Gardła.

RYSUNEK 15 DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ – ODLEGŁOŚĆ DO PRZYSTANKU

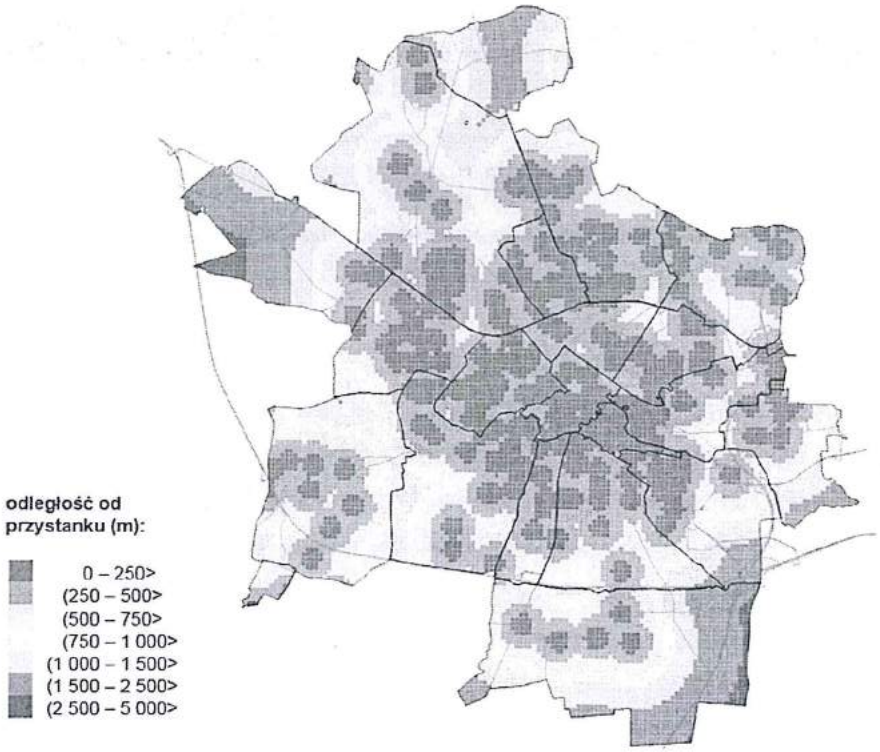

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Gliwice są również korzystnie skomunikowane transportem kolejowym. W mieście działają trzy dworce: Gliwice (w centrum miasta), Gliwice Kuźnica oraz Gliwice Łabędy. Miasto posiada połączenia

z innymi ważnymi ośrodkami miejskimi w regionie i kraju. Z Gliwic realizowane są bezpośrednie połączenia kolejowe m.in do: Opola, Wrocławia, Warszawy, Lublina, Przemyśla, Kołobrzegu, Szczecina oraz Olsztyna.

W mieście dynamicznie rozwijają się również inne formy transportu. Łącznie na terenie Gliwic zlokalizowanych jest 91 km dróg rowerowych, które mają być dostosowane do potrzeb rekreacji, jak i podróży do pracy, placówek edukacyjnych, obiektów usługowych i instytucji kulturalnych. Działanie w zakresie rozbudowy tego typu infrastruktury jest realizowane w oparciu o systemową koncepcję, opracowaną na zlecenie Urzędu Miejskiego w 2013 roku, która zakłada, że sieć tras rowerowych ma obejmować ponad 300 km.

RYSUNEK 16 UKŁAD TRAS ROWEROWYCH W GLIWICACH W 2014 ROKU

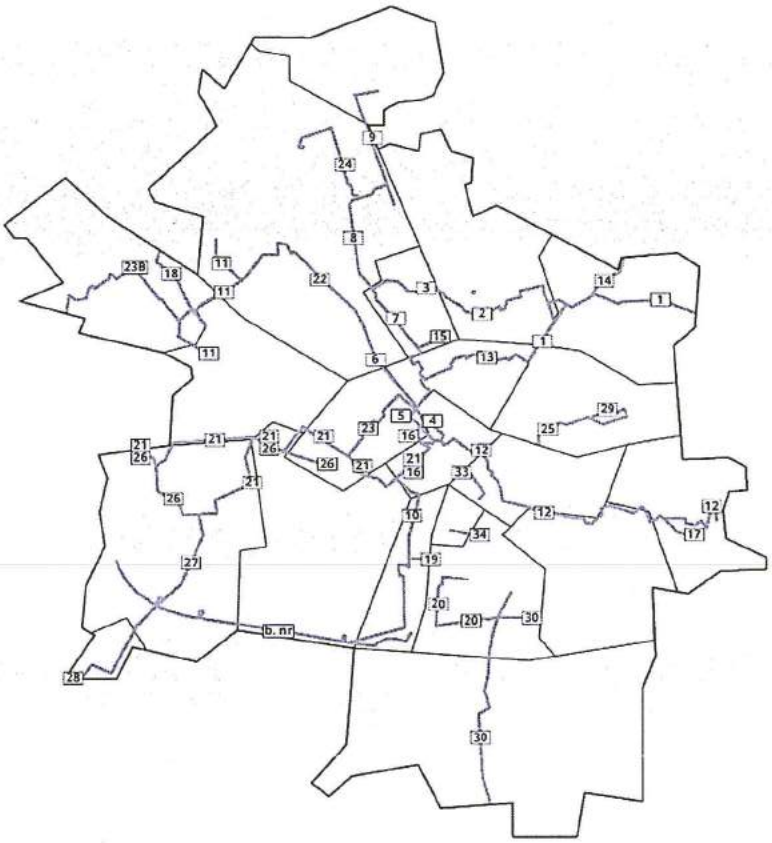

Źródło: Raport o stanie miasta za okres 2010-30.06.2014 r., www.gliwice.eu.

2.1.4.2 Infrastruktura komunalna

Miasto Gliwice w zakresie podstawowej infrastruktury komunalnej, obejmującej sieć wodno-kanalizacyjną i gazową, jest stosunkowo dobrze wyposażone.

Aż 97,7% mieszkańców korzysta z instalacji wodociągowej, przy średniej w regionie 95,6%. Jeszcze korzystniej niż przeciętnie w województwie sytuacja przedstawia się w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej i gazowej. W mieście z instalacji kanalizacyjnej korzysta 88,6%, natomiast dostęp do sieci gazowej posiada 82,6%.

WYKRES 15 KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI, DANE ZA 2014

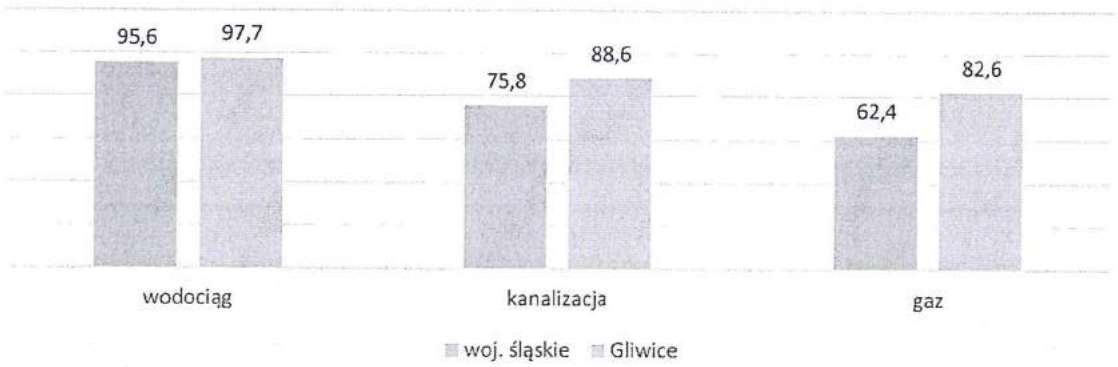

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Dostawcą wody pitnej w Gliwicach jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. (PWiK), które dostarcza wodę zarówno dla odbiorców indywidualnych, jak i przedsiębiorstw przemysłowych. Woda dostarczana przez PWiK pochodzi głównie (86,43%) z ujęć własnych wód podziemnych,
w 13,56%, jest kupowana od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach i w 0,01% z Zabrzańskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

W 2014 roku długość sieci magistralnej wynosiła 98,2 km, rozdzielczej – 405,23 km, natomiast podłączenia do budynków wynosiły 207,92 km. Ogółem, łączna długość tych elementów sieci wyniosła 711,31 km.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych w 2014 roku wyniosło 6 084,4 dam^3, co oznacza spadek w stosunku do 2010 roku o 3,4%. W okresie 2010 – 2014 spadło zużycie wody na jednego mieszkańca. W 2010 roku średnio w mieście jeden mieszkaniec zużywał 34 m^3, cztery lata później 32,9 m^3. Wskaźniki te były wyższe niż średnio w województwie, gdzie wynosiły odpowiednio 30,3 m^3 oraz 29,2m^3. W okresie tym następował również spadek zużycia wody przez przemysł.

WYKRES 16 ZUŻYCIE WODY W GLIWICACH OGÓŁEM I W PRZEMYŚLE W DAM 3

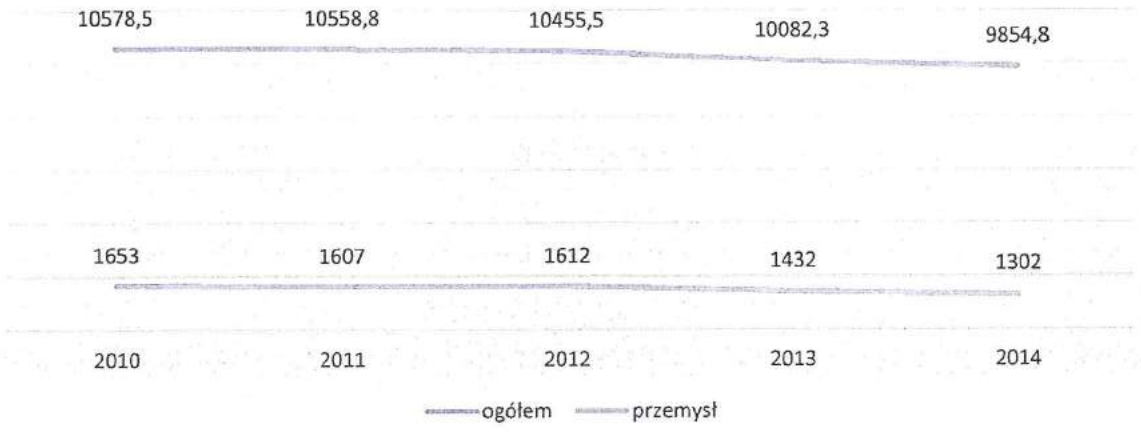

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wyniosła w 2014 roku ogółem łącznie 527,16 km, w tym: sieć ogólnospławna – 29,1 km, sieć rozdzielcza – 323,90 km, podłączenia – 174,16 km.

Wskaźnik relacji długości sieci kanalizacyjnej do długości sieci wodociągowej w Gliwicach w 2014 roku wyniósł 0,9, podczas gdy średnio w regionie wynosił on 0,7.

W roku 2014 odprowadzono łącznie 7 954,3 dam^3 ścieków, co stanowiło 5% więcej niż w cztery lata wcześniej. Należy podkreślić, że 99,6% odprowadzonych ścieków jest oczyszczana, w tym 99,4% z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Z roku na rok spada ilość ścieków przemysłowych odprowadzanych do sieci. W 2014 roku odprowadzono 4 950 dam^3, co było wielkością o 10,2% mniejszą niż w 2010. W zakresie udziału ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia sytuacja w mieście jest zdecydowanie mniej korzystna niż średnio w regionie. Udział ten w Gliwicach wynosił 38,1%, natomiast w województwie 69,6%.

Miejska sieć ciepłownicza jest zarządzana przez Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp. z o.o. Należy podkreślić, że w mieście prowadzone są konsekwentne działania mające na celu modernizację sieci ciepłowniczej. PEC przeprowadza też likwidacje lokalnych kotłowni oraz podłączenia obiektów do miejskiego systemu ciepłowniczego w celu ograniczenia niskiej emisji. W Gliwicach działało w 2014 roku 125 kotłowni, a długość sieci ciepłowniczej przesyłowej wyniosła 152,8 km.

W mieście spada wielkość sprzedaży energii cieplnej, której odbiorcami są w szczególności właściciele budynków mieszkalnych. W stosunku do 2014 roku odnotowano natomiast wzrost sprzedaży energii do urzędów i instytucji publicznych.

WYKRES 17 SPRZEDAŻ ENERGII CIEPLNEJ W CIĄGU ROKU WG LOKALIZACJI

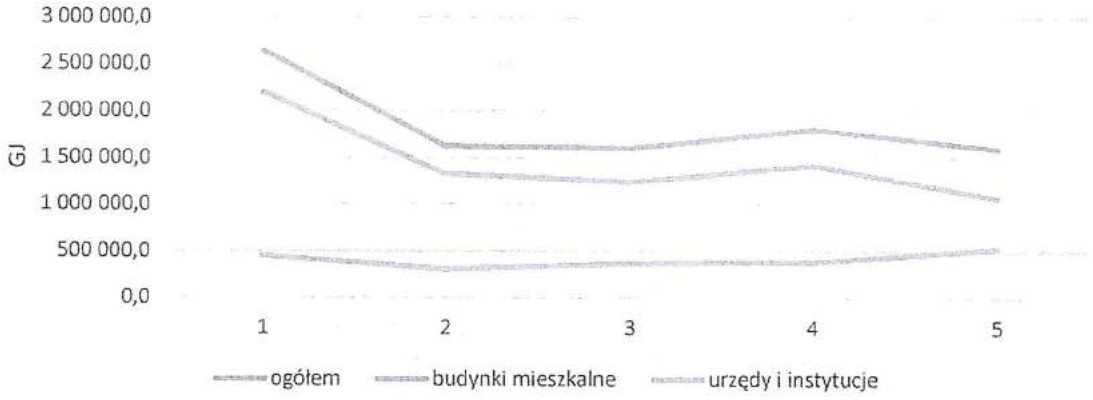

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Liczba odbiorców gazu w mieście utrzymuje się na względnie stałym poziomie i w 2014 roku wyniosła 59954 gospodarstw, przy jednoczesnym spadku wielkości zużycia o 14%. Z ogólnej liczby korzystających z gazu, 20% używała dostarczonego gazu do ogrzewania mieszkań.

Za gospodarkę odpadami w Gliwicach odpowiada Przedsiębiorstwo Składowania i Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.. Składowisko odpadów dla miasta zajmuje powierzchnię 51,5 ha. Łączna wielkość odpadów zmieszanych zebranych w ciągu roku wyniosła w 2014 roku 54 233,29 ton, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dawało 293,2 kg, przy średniej w regionie 258,4 kg. Należy podkreślić, iż z roku na rok wzrasta udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości wywożonych odpadów - w czerwcu 2014 wyniósł on 9,9 %.

Specyficznym problemem związanym z zagwarantowaniem dostępu do infrastruktury jest kwestia ponownego zagospodarowania terenów poprzemysłowych. Miasto Gliwice było i jest jednym z najważniejszych miast w strukturze przemysłowej regionu. Z tego też względu, podobnie jak w innych miastach Metropolii Górnośląskiej, istnieje tutaj wiele obszarów i obiektów świadczących o przemysłowym dziedzictwie tego regionu. Wyraża się to zarówno w istniejących – i po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych – atrakcyjnych, postindustrialnych obiektach, jak również w występowaniu terenów i obiektów o znacznym stopniu degradacji, które obniżają jakość przestrzeni.

W Gliwicach, na podstawie przeprowadzonych analiz, do obszarów na których występuje znaczna koncentracja miejsc poprzemysłowych zaliczyć należy te na osiedlach: Łabędy, Kopernika, Śródmieście, Baildona, Trynek, Sośnica, Ligota Zabrska.

RYSUNEK 17 OBSZARY POPRZEMYSŁOWE - LOKALIZACJA

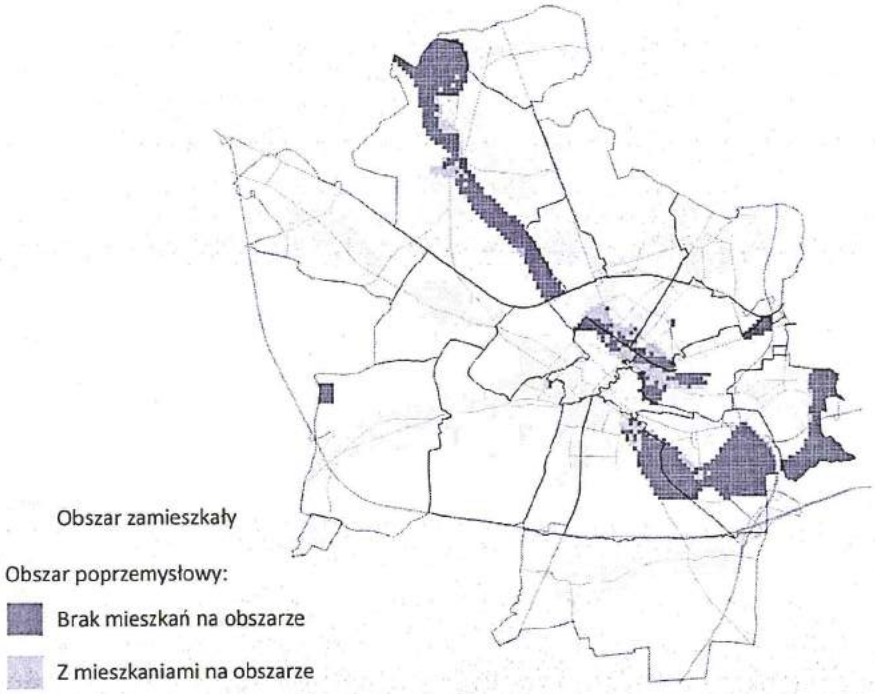

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

2.1.5 SFERA TECHNICZNA, W TYM MIESZKALNICTWO

W Gliwicach w 2014 roku zlokalizowanych było 14 061 budynków mieszkalnych, obejmujących 77 928 mieszkań. Należy podkreślić, że na terenie miasta następuje ciągły wzrost ilości nowych budynków mieszkalnych, co wynika m.in. z wysokiej jakości życia w mieście. W 2013 oddano do użytkowania 102 nowe budynki, o łącznej liczbie mieszkań wynoszącej 132. Przeciętna powierzchnia mieszkalna nowych mieszkań oraz budynków mieszkalnych, w którym znajduje się tylko jedno mieszkanie, była zdecydowanie wyższa niż średnio w regionie, wynosiła bowiem 147,9 m^2.

Większość zasobów mieszkaniowych w mieście stanowi własność osób fizycznych oraz spółdzielni mieszkaniowych. W 2013 roku 13 745 mieszkań stanowiło własność komunalną, 2 107 zakładów pracy oraz 1 480 Towarzystwa Budownictwa Społecznego (TBS).

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania to 61,4 m^2, a przeciętna powierzchnia na jedną osobę wyniosła 26 m^2, podczas gdy średnio w regionie wskaźniki te szacowano odpowiednio na 70,2 m^2 i 26,5 m^2.

Miasto Gliwice dysponuje 13 745 mieszkaniami komunalnymi o łącznej powierzchni 668 463 m^2. W tej liczbie 149 mieszkania to lokale socjalne, których łączna powierzchnia wynosi 5 678 m^2. Należy podkreślić, iż zasób nieruchomości w ostatnich latach zmalał, co jest wynikiem m.in. sprzedaży mieszkań i budynków na rzecz głównych najemców. W 2013 roku sprzedano 215 mieszkań, a średnia cena 1 m^2 wyniosła 2 189 zł.

Największa koncentracja osób mieszkających w komunalnych zasobach mieszkaniowych cechuje osiedla Śródmieście oraz Szobiszowice.

RYSUNEK 18 LICZBA MIESZKAŃCÓW BUDYNKÓW MIEJSKICH (ZGM)

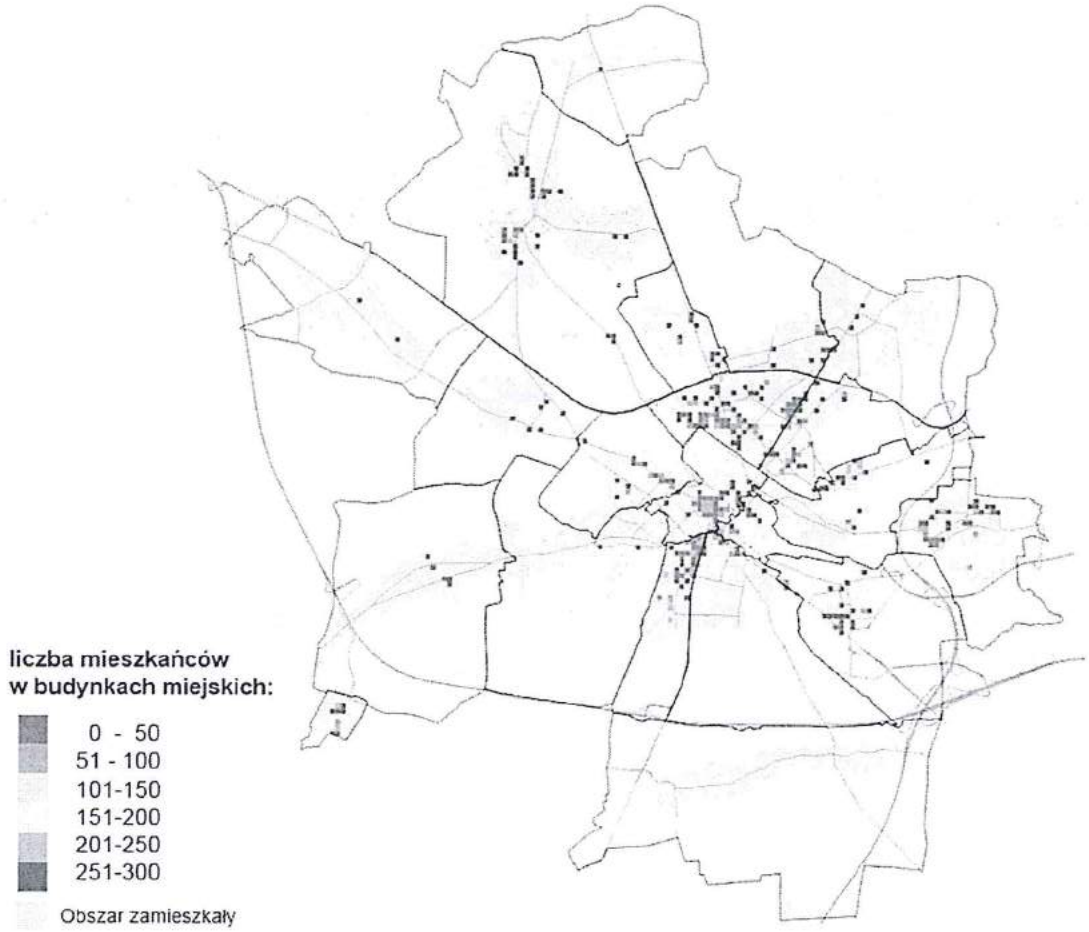

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Zasobami komunalnymi w imieniu miasta zarządza Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM). Jest to jednostka budżetowa, która swą działalność rozpoczęła w 2004 roku, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej nr XV/269/2003 z dnia 22 grudnia 2003. ZGM również pełni nadzór nad I i II Zarządem Budynków Miejskich Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

TABELA 3 STRUKTURA LOKALI MIESZKALNYCH W BUDYNKACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W ZARZĄDZIE ZBM W 2014 ROKU

	ZBM I TBS	ZBM II TBS
liczba budynków ogółem	2 416	
Rozkład liczby pomiędzy zarządami	1 492	924
liczba budynków mieszkalnych	2 355	
Rozkład liczby pomiędzy zarządami	1 452	903
liczba lokali mieszkalnych	20 974	
Rozkład liczby pomiędzy zarządami	13 367	7 607
w tym liczba mieszkań komunalnych	13 596	
Rozkład liczby pomiędzy zarządami	8 542	5 054
w tym liczba mieszkań własnościowych	7 378	
Rozkład liczby pomiędzy zarządami	4 825	2 553

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raport o stanie miasta za okres 2010-30.06.2014, [za]: „Sprawozdanie I i II Zarządu Budynków Miejskich – Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o", www.gliwice.eu.

Analizując przestrzenny wymiar warunków mieszkaniowych, należy zauważyć, że przeciętnie największa powierzchnia użytkowa mieszkania występuje na Osiedlu Stare Gliwice oraz Żerniki, najmniejsza natomiast na Osiedlu Łabędy.

RYSUNEK 19 WARUNKI MIESZKANIOWE – ŚREDNIA POWIERZCHNIA NA OSOBĘ

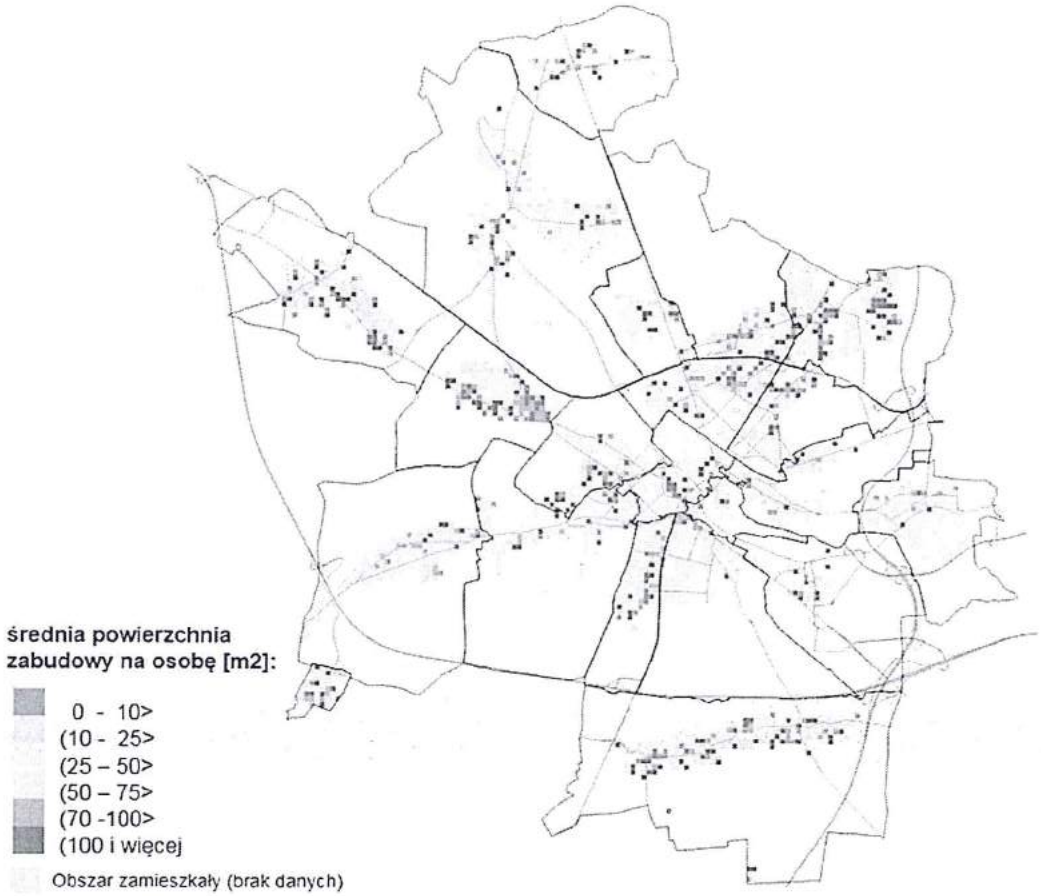

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

W zakresie przeciętnego wieku budynku, na podstawie dostępnych danych, należy stwierdzić, iż w przestrzeni całego miasta występują obiekty mieszkalne zarówno nowe, jak również budynki z początku XX wieku.

RYSUNEK 20 WARUNKI MIESZKANIOWE – ŚREDNI WIEK BUDYNKU

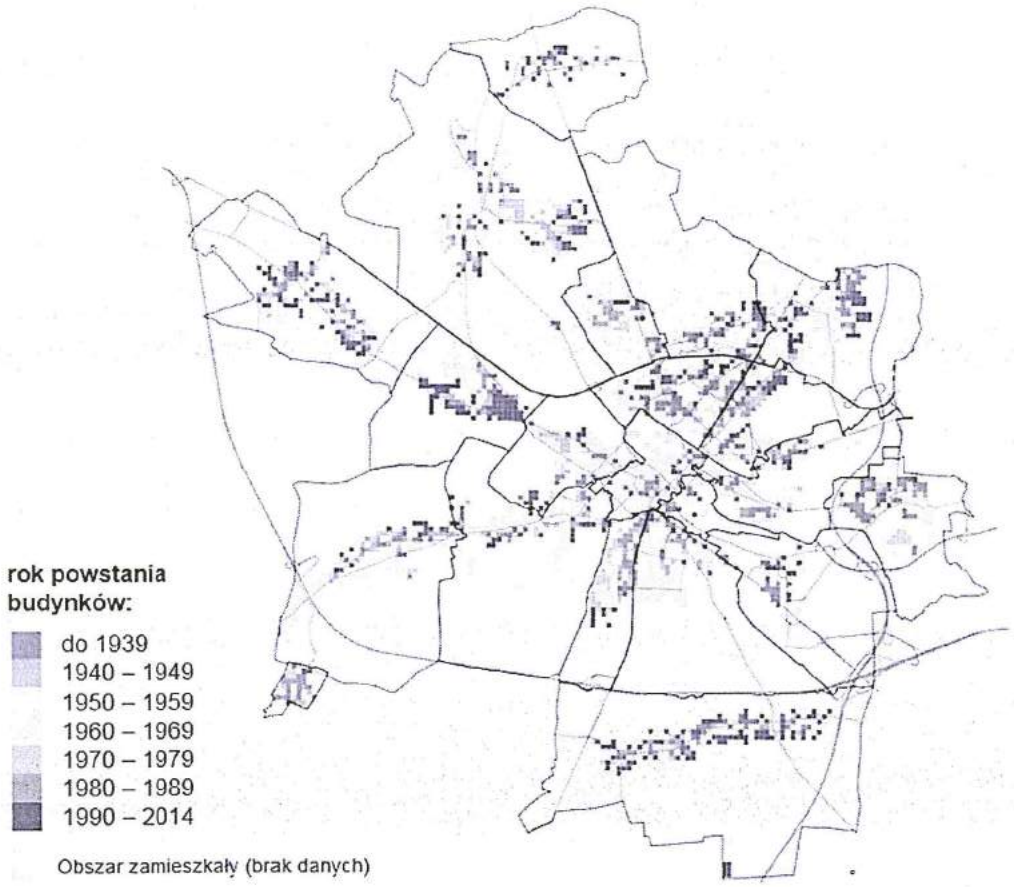

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Jednym z istotnych wymiarów polityki miasta w zakresie budownictwa jest działalność inwestycyjna Towarzystwa Budownictwa Społecznego, które pierwsze mieszkania oddało do użytkowania w 2000 roku. Dotychczas TBS I i II oddały do użytkowania łącznie 1 449 mieszkań. Poza mieszkaniami, w budynkach powstających w ramach TBS, znajdują się również lokale użytkowe i garaże.

Na podstawie analizy danych dotyczących stanu infrastruktury zabudowy mieszkaniowej można zauważyć, iż dalszych działań związanych z poprawą stanu technicznego budynków wymagają osiedla Śródmieście, Łabędy, Sikornik oraz Szobiszowice i Wojska Polskiego. Warto jednak zaznaczyć, że mimo podjętych prac, związanych z uzupełnieniem danych z Ewidencji Gruntów i Budynków, wnioskowanie na podstawie rejestru w dalszym ciągu charakteryzuje się pewną niedokładnością. Duże problemy ze stanem technicznym budynków występują bowiem również na Osiedlu Sośnica czy Zatorze.

RYSUNEK 21 WARUNKI MIESZKANIOWE – STAN BUDYNKÓW

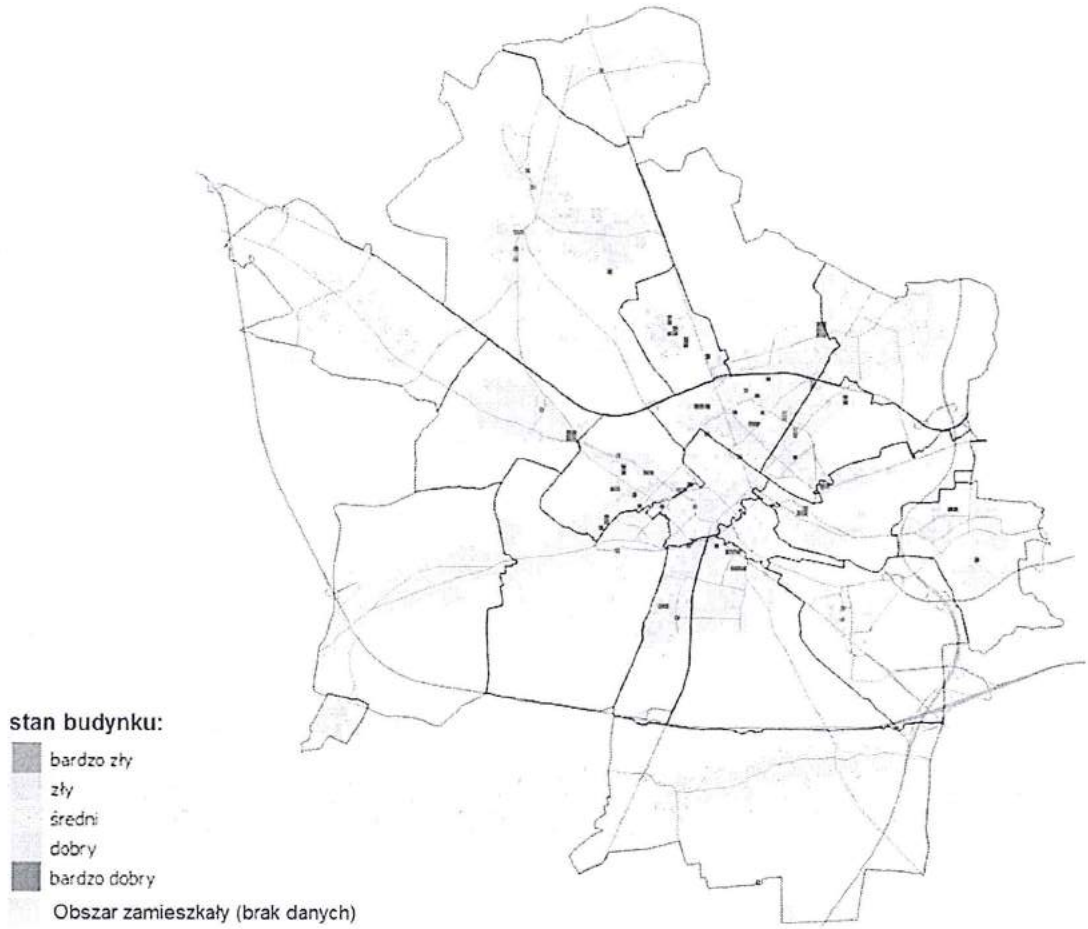

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Mieszkania w Gliwicach w 99,8% posiadają dostęp do wodociągu i 95,5% do łazienki. Nieco gorzej wygląda sytuacja w zakresie wyposażenia mieszkań w centralne ogrzewanie. W ogólnej liczbie mieszkań, 78,4% było wyposażone w centralne ogrzewanie, podczas gdy średnio w regionie udział tego typu mieszkań wynosił 81,3%.

WYKRES 18 UDZIAŁ MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W WODOCIĄG, ŁAZIENKĘ I CENTRALNE OGRZEWANIE W % OGÓŁU MIESZKAŃ W 2014

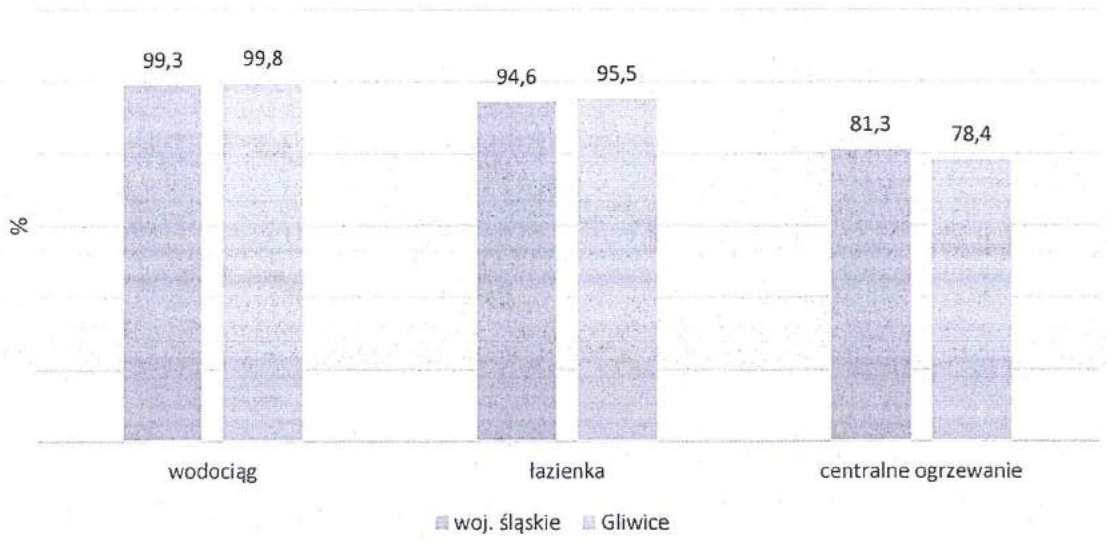

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Problemem w zakresie gospodarki mieszkaniowej są zaległości w opłatach za mieszkanie, które w znacznej części przypadków skutkują eksmisją z zajmowanego lokalu. Poza zasobami mieszkań komunalnych, w 2013 roku największą liczbę postępowań eksmisyjnych toczono wobec osób zamieszkujących w mieszkaniach zakładów pracy (36 postępowań), zasobów osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych (36) oraz spółdzielni mieszkaniowych (20). Największą liczbę eksmisji przeprowadzono z mieszkań zakładowych (25).

TABELA 4 POSTĘPOWANIA EKSMISYJNE I EKSMISJE Z LOKALI MIESZKALNYCH WG WYBRANYCH FORM WŁASNOŚCI LOKALU

Forma własności	Rodzaje spraw	Powód eksmisji	lata		
zasoby spółdzielni mieszkaniowych	toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne	ogółem	2009	2011	2013
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	6	15	20
	orzeczone przez sąd eksmisje	ogółem	5	14	20
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	4	7	14
	wykonane eksmisje	ogółem	4	7	14
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	3	9	6
zasoby zakładów pracy (bez Skarbu Państwa)	toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne	ogółem	3	9	6
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	37	54	36
	orzeczone przez sąd eksmisje	ogółem	37	54	36
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	26	32	47
	wykonane eksmisje	ogółem	26	32	47
		z powodu zaległości w opłatach	3	11	25

		za mieszkanie			
zasoby osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych	toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne	ogółem	107	96	35
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	87	90	35
	orzeczone przez sąd eksmisje	ogółem	36	58	0
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	36	52	0
	wykonane eksmisje	ogółem	5	58	14
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	5	52	14
zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)	toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne	ogółem	0	3	0
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	0	3	0
	orzeczone przez sąd eksmisje	ogółem	0	78	0
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	0	45	0
	wykonane eksmisje	ogółem	0	10	2
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	0	10	1
zasoby Skarbu Państwa	toczące się w sądzie postępowania eksmisyjne	ogółem	2	3	1
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	2	2	1
	orzeczone przez sąd eksmisje	ogółem	1	1	1
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	1	1	1
	wykonane eksmisje	ogółem	0	0	0
		z powodu zaległości w opłatach za mieszkanie	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

Wśród użytkowników mieszkań komunalnych w Gliwicach, w 2013 roku prowadzono 284 postępowań eksmisyjnych, co było liczbą nieznacznie mniejszą niż w 2012, jednak znacznie wyższą niż w 2011. Na względnie stałym poziomie utrzymuje się liczba eksmisji orzeczonych przez sądy, których w 2013 roku orzeczono 219. Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest jednak wzrastająca liczba eksmisji z mieszkań będących w zasobie gminy. W 2011 przeprowadzono zaledwie dwie eksmisje, podczas gdy dwa lata później przeprowadzono ich już 98.

WYKRES 19 POSTĘPOWANIA EKSMISYJNE I EKSMISJE Z LOKALI MIESZKALNYCH W ZASOBACH GMINNYCH W GLIWICACH

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

W okresie 2010-2014 nastąpił spadek liczby oraz kwoty udzielonych dodatków mieszkaniowych. W 2014 roku udzielono 34 305 dodatków, na łączną kwotę 7 234,5 tys. zł, co stanowiło wartości niższe niż w roku 2010 odpowiednio o 13,9% i 6,1%.

WYKRES 20 DODATKI MIESZKANIOWE WG ŹRÓDEŁ ZASOBU MIESZKANIOWEGO W % DODATKÓW W OGÓLNEJ LICZBIE DODATKÓW

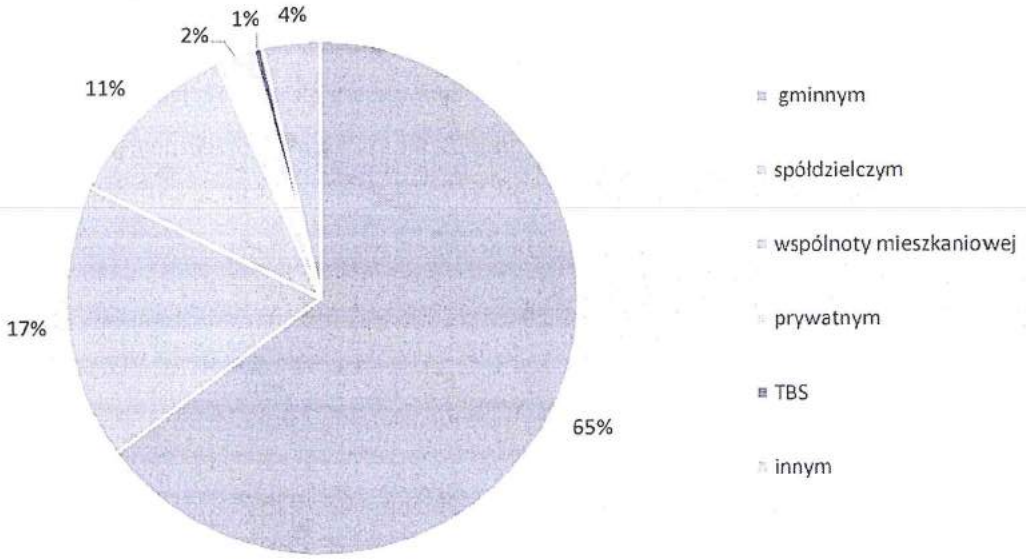

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL.

2.1.6 SFERA GOSPODARCZA

Prezentacja sfery gospodarczej miasta Gliwice obejmuje w szczególności strukturę i dynamikę zmian w zakresie podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów nowopowstałych. Informacje te odnoszą się zarówno do rejestru REGON, jak również do danych miejskich dotyczących obszaru Nowych Gliwic oraz Ośrodka Biznesu przy ul. Wincentego Pola. Analiza została przeprowadzona dla okresu 2010-2014, a głównymi źródłami danych były informacje pozyskane z Urzędu Miejskiego w Gliwicach, w tym także z raportów o stanie miasta Gliwice, oraz z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl). Należy także zaznaczyć, że część danych prezentowanych w dokumencie ma charakter społeczno-ekonomiczny i została przedstawiona w prezentacji sfery społecznej miasta Gliwice. Dotyczy to przede wszystkim problematyki bezrobocia jak i wynagrodzeń/dochodów mieszkańców.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście Gliwice w latach 2010-2014. Poza ogólną liczbą podmiotów gospodarczych przedstawiono firmy zaliczane do sektora MŚP, podmioty nowo utworzone, w tym w strefach biznesu (Nowe Gliwice, ul. Wincentego Pola) wraz z zajmowaną przez nie powierzchnią oraz podmioty gospodarcze na 10 tyś. osób w wieku produkcyjnym.

TABELA 5 PODMIOTY GOSPODARCZE FUNKCJONUJĄCE W MIEŚCIE GLIWICE W LATACH 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście	23 255	23 166	23 716	24 021	23 994
Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON, które określiły stan aktywności prawnej i ekonomicznej, jako podmioty w stanie upadłości	67	60	58	b.d.	b.d.
Liczba firm określanych jako małe i średnie przedsiębiorstwa	17173	17648	17835	b.d.	b.d.
Liczba firm inkubowanych na terenie Nowych Gliwic oraz w Ośrodku Biznesu przy ul. W. Pola	27	15	10	15	11
Powierzchnia zajmowana przez firmy inkubowane na terenie Nowych Gliwic oraz w Ośrodku Biznesu przy ul. W. Pola (m^2)	1 644,44	1 012,66	651,67	969,63	637,80
Liczba firm komercyjnych na terenie Nowych Gliwic oraz w Ośrodku Biznesu przy ul. W. Pola	32	44	55	56	57
Powierzchnia zajmowana przez firmy inkubowane na terenie Nowych Gliwic oraz w Ośrodku Biznesu przy ul. W. Pola (m^2)	4 467,91	5 058,26	76 730,21	79 694,10	99 113,25
Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tyś osób w wieku produkcyjnym	1 806	1 903	1 972	2 027	2 061

Źródło: Raport o stanie miasta Gliwice, Gliwice sierpień 2015, s. 32-34.

Liczba podmiotów gospodarczych w mieście w latach 2010-2014 była dość ustabilizowana. Można natomiast zauważyć stałą tendencję rosnącą w zakresie liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym. Spowodowane jest to w znacznie większym stopniu spadającą liczbą ludności, niż przyrastającą ilością firm.

Przy ustabilizowanej ilości firm w latach 2012-2014 (55-57 firm), nastąpił wzrost zajmowanych przez nie powierzchni o niemal 30%, co może świadczyć o rozwoju potencjału istniejących firm oraz zwiększeniu skali ich działania. Natomiast liczba firm inkubowanych, a także zajmowanych przez nie powierzchni ma charakter zmienny (sinusoidalny), przy względnie stałej średniej powierzchni wynajmu na jedną firmę, kształtującym się na poziomie 58-67 m^2.

Kolejną częścią analiz jest przedstawienie wskaźników gospodarczych dla miasta Gliwice, prezentowanych na tle województwa śląskiego. W każdym z przypadków w okresie 2010-2014 poziomy poszczególnych wskaźników dla Gliwic są o kilka, kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt (do 30%) procent wyższe od wskazań dla województwa śląskiego. Dla większości wskaźników jest to sytuacja zdecydowanie na korzyść dla miasta Gliwice, jedynie w przypadku analizy jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności wyższe wskazania dla miasta Gliwice (oraz równe dla roku 2011) oznaczają sytuację mniej korzystną na tle województwa śląskiego. Należy jednakże zaznaczyć, że poziomy nowo rejestrowanych jednostek w systemie REGON na 10 tys. ludności, poza 2011 rokiem, są wyższe od analogicznych wskazań dotyczących jednostek wykreślanych z rejestru.

TABELA 6 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – WSKAŹNIKI ANALIZY PORÓWNAWCZEJ MIASTA GLIWICE ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2010 - 2014

woj. śląskie	974	958	982	1 001	1 007
Gliwice	1 238	1 240	1 274	1 295	1 301
woj. śląskie	100	80	83	81	80
Gliwice	115	95	98	90	89
woj. śląskie	55	97	61	65	76
Gliwice	62	97	66	71	87
woj. śląskie	97	96	98	100	101
Gliwice	124	124	127	130	130
woj. śląskie	74	72	73	74	73
Gliwice	82	81	82	83	81
woj. śląskie	11,4	11,1	11,3	11,5	11,6
Gliwice	12,5	12,4	12,7	12,9	12,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W interpretacji powyższych informacji warto także uwzględnić, że specyfika danych zagregowanych dla całego województwa śląskiego obejmuje tereny średnio mniej zurbanizowane i nasycone podmiotami gospodarczymi, niż samo miasto Gliwice.

Analiza porównawcza Gliwic i województwa śląskiego w zakresie struktury gospodarczej obejmuje także wskaźniki prezentowane w ujęciu procentowym. Dotyczy to z jednej strony udziału podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON, jak również trzech porównań branżowych, dotyczących podmiotów nowo rejestrowanych w sektorze medycznym, kreatywnym oraz przetwórstwa rolno-spożywczego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem.

TABELA 7 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – ANALIZA PORÓWNAWCZA MIASTA GLIWICE ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2010 – 2014 (UDZIAŁY %)

	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
	udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON				
woj. śląskie	5,6	10,1	6,2	6,5	7,5
Gliwice	5,0	7,9	5,2	5,5	6,7
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem				
woj. śląskie	3,96	4,29	4,16	4,25	4,14
Gliwice	3,80	5,13	3,45	4,71	4,68
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem				
woj. śląskie	6,60	5,67	6,11	6,47	6,91
Gliwice	10,29	7,61	8,81	8,83	9,18
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem				
woj. śląskie	0,83	0,68	0,47	0,52	0,58
Gliwice	0,60	0,06	0,11	0,48	0,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W każdym z badanych lat w okresie 2010-2014 udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON był wyższy w województwie śląskimi niż w mieście Gliwice. Podobnie korzystna sytuacja dla Gliwic w całym analizowanym okresie dotyczy podmiotów sektora kreatywnego. W przypadku branży medycznej w latach 2010 oraz 2012 wskaźnik ten był wyższy dla województwa śląskiego, zaś w pozostałych latach wyższe udziały dotyczyły miasta Gliwice. Natomiast w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego jedynie w 2014 roku wskaźnik dla miasta Gliwice był wyższy niż dla województwa.

Kolejną składową w analizie sfery gospodarczej jest rozmieszczenie przedsiębiorstw na terenie Gliwic. Zdecydowanie największa koncentracja przedsiębiorstw występuje w obszarze Śródmieście, a także w sąsiadujących ze Śródmieściem obszarach, tj. północnej części obszaru Trynek i Sikornik, północno-zachodniej części obszaru Politechnika, południowo-wschodniej części obszaru Wojska Polskiego oraz południowej części obszaru Szobiszowice i w Zatorze. Stosunkowo wysoka koncentracja występuje także w części obszaru Kopernika, Stare Gliwice oraz Sośnica.

RYSUNEK 22 DYSLOKACJA PRZEDSIĘBIORSTW

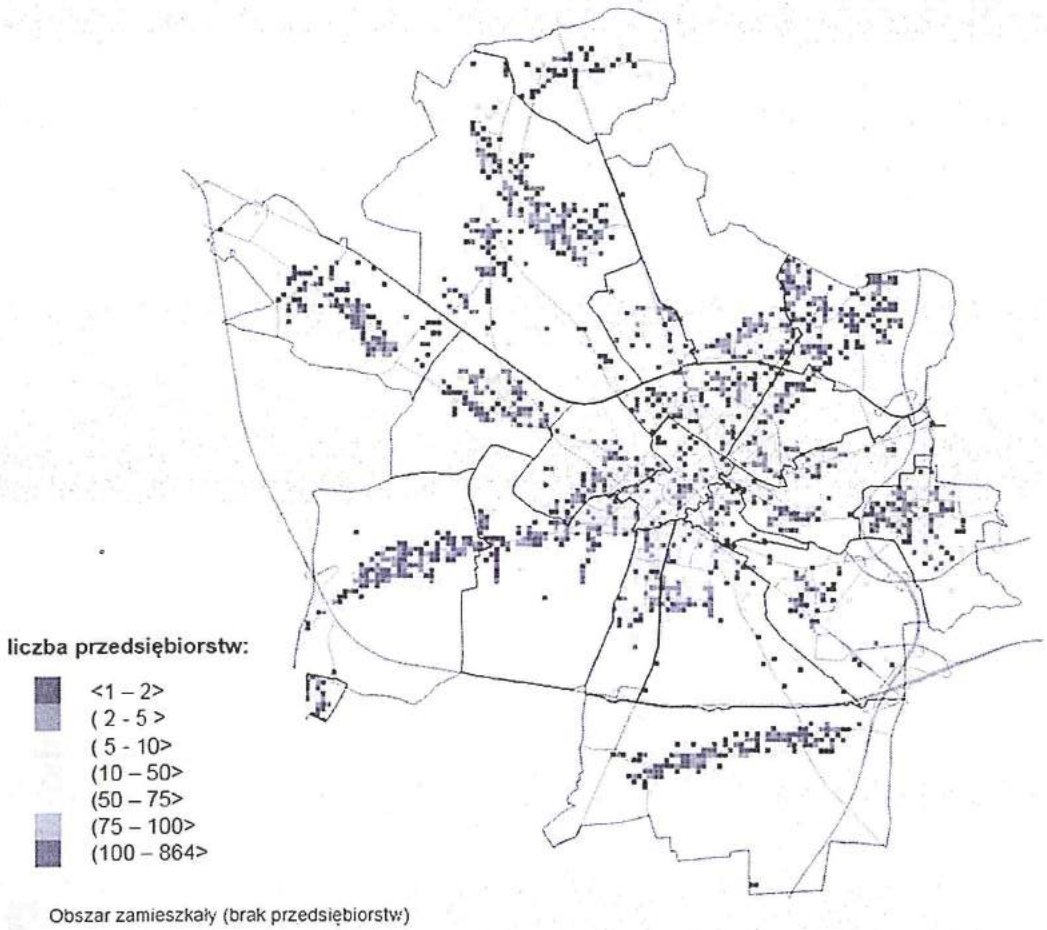

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Uzupełnieniem powyższego rozmieszczenia przedsiębiorstw jest rysunek obrazujący dyslokację przedsiębiorstw na terenie Gliwic w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Można zauważyć oczywistą koncentrację w obszarze Śródmieście, jednakże ma ona charakter bardziej rozproszony i – co naturalne – skorelowany z wewnętrznym układem komunikacyjnym i osadniczym miasta Gliwice.

RYSUNEK 23 DYSLOKACJA PRZEDSIĘBIORSTW W PRZELICZENIU NA JEDNEGO MIESZKAŃCA

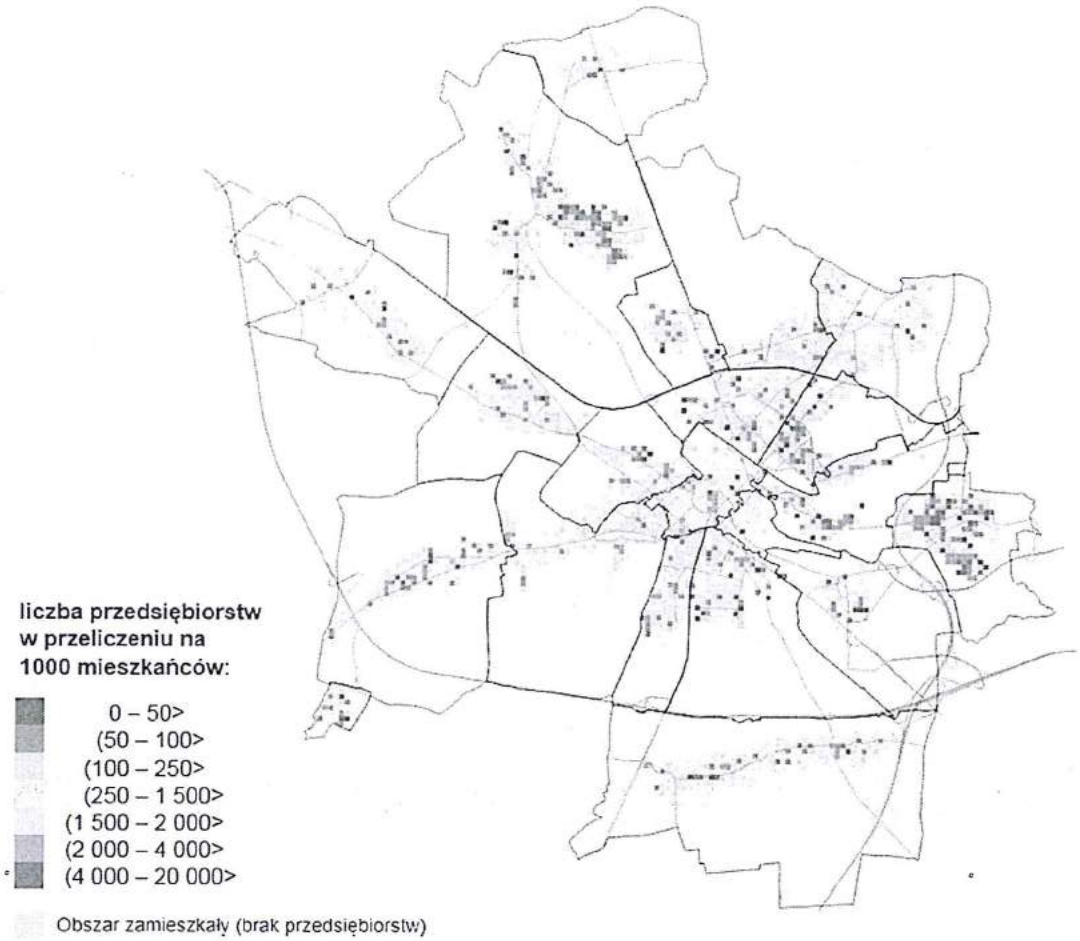

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

W Gliwicach występuje względnie stała liczba osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą, która wynosiła odpowiednio 15 249 w 2012 roku, 15 305 w 2013 oraz 15 017 w 2014.

Kolejnym czynnikiem charakteryzującym sferę gospodarczą miasta Gliwice jest skala działalności podmiotów z kapitałem zagranicznym. Z dostępnych danych za lata 2011-2013 wynika, że takich podmiotów było około dwustu (199-209). Wartość kapitału zagranicznego oscylowała w okolicy 1,8 - 1,9 mld zł. Natomiast w porównaniu z województwem śląskim, kapitał zagraniczny na jednego mieszkańca w wieku produkcyjnym wynosił w 2013 roku 15 936 zł na jednego gliwiczanina i 5 328 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa śląskiego.

2.2 Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w mieście

Działania rewitalizacyjne na terenie miasta Gliwice są prowadzone od wielu lat w sposób systemowy i konsekwentny. W 2005 roku władze Gliwic opracowały i uchwaliły Ramowy Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich na lata 2005-2006 (przyjęty przez Radę Miasta w Gliwicach Uchwałą nr XXIX/781/2005 z dnia 23.03.2005). Wskazane w Ramowym Programie wyzwania rewitalizacyjne zostały uszczegółowione w Obszarowych Programach Rewitalizacji, które poza pogłębioną analizą sytuacji społeczno – gospodarczej, zawierały również listy konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z podmiotami je realizującymi.

W oparciu o zapisy Ramowego Programu Rewitalizacji opracowano pięć Obszarowych Programów Rewitalizacji dla dzielnic: Ligota Zabrska, Sośnica, Łabędy, Kopernik i Śródmieście (Uchwała XIV/428/2008 Rady Miejskiej w Gliwicach z 14 lutego 2008 roku).

Jednocześnie w systemie zarządzania procesem rewitalizacji w mieście wprowadzono i wdrożono system monitoringu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. System ten, w połączeniu z realizowanym w Biurze Rozwoju Miasta procesem monitoringu wdrażania Strategii Rozwoju Miasta oraz bieżącym monitorowaniem sytuacji miasta, pozwala na skuteczne i efektywne kierowanie działaniami rewitalizacyjnymi. Prowadzony systematycznie proces monitorowania stanowił m.in. podstawę wprowadzania zmian i korekt do Obszarowych Programów Rewitalizacji.

Ze względu na odmienną specyfikę problemów w mieście przygotowano również Program Rewitalizacji Obszarów Poprzemysłowych, Powojskowych I Popegeerowskich. Dokument ten uchwalono w 2005 roku, a następnie zaktualizowano siedem lat później.

W okresie 2009-2014 w zdefiniowanych obszarach rewitalizacji zrealizowano 88 projektów na łączną kwotę 305 102,83 tys. zł.

Działania rewitalizacyjne na terenie miasta prowadzone są nadal. W trakcie realizacji w latach 2014-2015 było jedenaście projektów, z czego siedem w obszarze Śródmieście, dwa w obszarach terenów przemysłowych oraz po jednym w obszarach Łabędy i Kopernik. Projekty te dotyczyły usuwania azbestu, renowacji obiektów oraz przestrzeni zabytkowych i historycznych, rewitalizacji terenów poprzemysłowych. Łączna wartość tych projektów oszacowano na 853 296,34 zł.

WYKRES 21 PROJEKTY REWITALIZACYJNE REALIZOWANE W LATACH 2009-2014

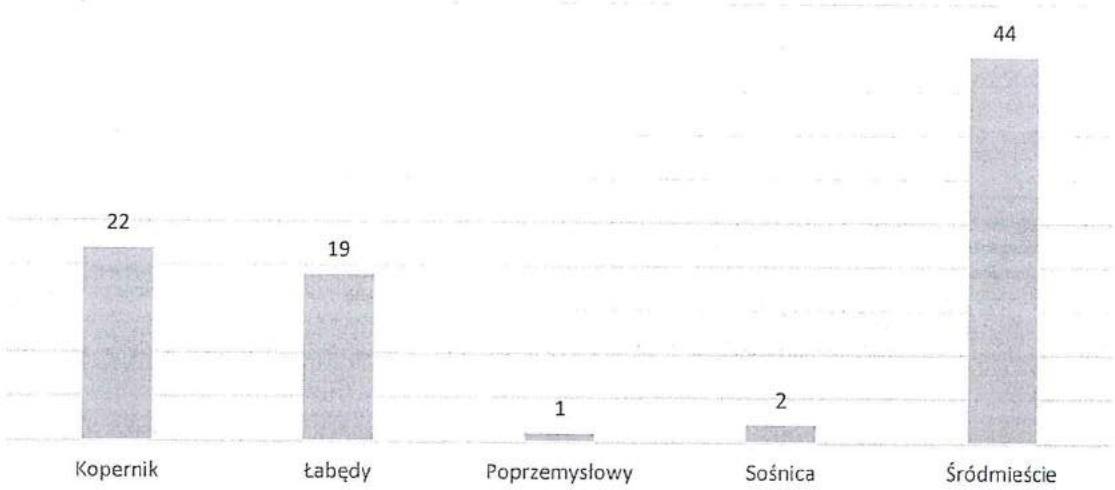

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Projekty zrealizowane w omawianym okresie obejmowały szeroki wachlarz kierunków działań. W grupie tych projektów znalazły się projekty infrastrukturalne, w tym drogowe, oraz modernizacje budynków użyteczności publicznej, sportowych, kulturalnych oraz zamieszkania zbiorowego, w tym termomodernizacje i usuwanie azbestu. Istotnym aspektem działań rewitalizacyjnych była również rewitalizacja terenów poprzemysłowych i przeznaczenie ich pod rozwój funkcji gospodarczych regionu, poprzez udostępnienie terenów inwestycyjnych inwestorom z branży wysokich technologii.

TABELA 8 SZACUNKOWA WIELKOŚĆ ŚRODKÓW FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH W LATACH 2009-2014

	Liczba projektów	Kwota w tys. zł
2009	22	43 598,22
2010	10	26 020,57
2011	20	99 697,19
2012	13	76 551,30
2013	4	22 242,30
2014	19	36 933,26
Łącznie	**88**	**305 102,83**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Duże zasługi w procesie realizacji projektów rewitalizacyjnych ma w Gliwicach efektywnie działająca struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego, w tym Biuro Rozwoju Miasta oraz powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Gliwice Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji Miasta.

2.3 ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARÓW REWITALIZACJI - DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE ANALIZ

2.3.1 DELIMITACJA I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW

Diagnozę potrzeb rewitalizacyjnych wykonano w oparciu o dane Urzędu Miejskiego w Gliwicach. Zastosowano metodę analizy wielokryterialnej w podziale przestrzennym na moduły 100x100m, jako zobiektywizowaną metodę sugerowaną w opracowaniu „Ocena realizacji funkcjonujących w mieście Gliwice pięciu obszarowych programów rewitalizacji" (Kraków 2012).

Ocenę skali potrzeb rewitalizacyjnych oparto na wskaźniku syntetycznym, odzwierciedlającym koncentrację problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę ważoną 22 wskaźników cząstkowych, pogrupowanych w 5 grup.

W niniejszej analizie wskaźnikowej nie wzięto pod uwagę sfery środowiskowej ze względu na brak danych ilościowych pozwalających na jej rzetelne przeprowadzenie. W związku z tym problemy o charakterze środowiskowym oceniono i zidentyfikowano na podstawie zastosowanych narzędzi partycypacji społecznej.

TABELA 9 WSKAŹNIKI OCENY POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

grupa	podgrupa	wskaźnik
problemy społeczne	pomoc społeczna	kwota świadczeń i pomocy społecznej
		kwota świadczeń i pomocy społecznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca
	przestępczość	koncentracja przestępstw
		koncentracja przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca
	bezrobocie	liczba bezrobotnych
		udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku 18-60
	struktura wieku mieszkańców	udział mieszkańców do 18 roku życia
		udział mieszkańców powyżej 60 roku życia
gospodarka	przedsiębiorczość	liczba przedsiębiorstw
		liczba przedsiębiorstw w odniesieniu do liczby ludności w wieku 18-60
mieszkańcy i warunki mieszkaniowe	budownictwo miejskie (komunalne)	liczba mieszkańców w budynkach ZGM
		udział mieszkańców w budynkach ZGM w całkowitej liczbie mieszkańców
		obszar oddziaływania programu "mieszkania na start"
	stan zabudowy	średnia powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na mieszkańca
		średni wiek budynku
		średni stan budynku
aktywność społeczna	integracja mieszkańców	koncentracja stowarzyszeń
		koncentracja stowarzyszeń w przeliczeniu na jednego mieszkańca

	aktywność wyborcza	frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 roku
warunki przestrzenno-funkcjonalne		obszar w sąsiedztwie zabytków
		dostępność komunikacji
		obszary przemysłowe

Źródło: Opracowanie własne.

Wagi wskaźników cząstkowych wyznaczono w następujących krokach:

- każdej podgrupie przypisano wagę we wskaźniku syntetycznym, która odzwierciedla istotność problemu w diagnozie stanów kryzysowych w gminie. Przyjęto, że wagi dla poszczególnych podgrup mogą wynosić od 1 do 3, gdzie 3 oznacza najistotniejszy udział w generowaniu stanu kryzysowego, natomiast 1 – najmniejszy.
- Następnie dokonano sumowania wag i wyznaczono procentowy udział danej podgrupy we wskaźniku syntetycznym. Suma wag dla analizowanych podgrup wynosiła 19. W związku z tym, jeżeli danej podgrupie przypisano wagę 3, to jej udział we wskaźniku syntetycznym wynosił 3/19, tj. 15,8%. Jeżeli natomiast danej podgrupie przypisano wagę 1, to jej udział we wskaźniku wyniósł odpowiednio 1/19, czyli 5,2%.
- Ostatecznie udział podgrupy w ocenie syntetycznej podzielono proporcjonalnie między wskaźniki w podgrupie (np. jeżeli dana podgrupa otrzymała wagę 3 (15,8%) i zawierała dwa wskaźniki, to każdy wskaźnik otrzymał wagę równą połowie wagi całej podgrupy – w analizowanym przypadku 7,9%.

Wagi wskaźników cząstkowych przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 10 WAGI WSKAŹNIKÓW POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

grupa	podgrupa	waga	Udział podgrupy w ocenie syntetycznej	Liczba wskaźników w podgrupie	Udział każdego wskaźnika w ocenie syntetycznej
problemy społeczne	pomoc społeczna	3	15,8%	2	7,9%
	przestępczość	3	15,8%	2	7,9%
	bezrobocie	3	15,8%	2	7,9%
	struktura wieku mieszkańców	1	5,2%	2	2,6%
gospodarka	przedsiębiorczość	1	5,2%	2	2,6%
mieszkańcy i warunki mieszkaniowe	budownictwo miejskie (komunalne)	2	10,5%	3	3,5%
	stan zabudowy	1	5,4%	3	1,8%
aktywność społeczna	integracja mieszkańców	1	5,2%	2	2,6%
	aktywność wyborcza	1	5,2%	1	5,2%
warunki przestrzenno-funkcjonalne		3	15,9%	3	5,3%
suma		19	100,0%	22	100,0%

Źródło: Opracowanie własne.

Przyjęto, że każdy wskaźnik cząstkowy może mieć wartości z przedziału od 0 do 1. Równocześnie założono, że wskaźniki powinny być odporne na występowanie obserwacji odstających, tj. sytuacji w której jeden obszar będzie przyjmował wartość wielokrotnie wyższą niż pozostałe obszary. Skutkiem wystąpienia obserwacji odstających byłoby uzyskanie bardzo niskich i zbliżonych do siebie

wartości wskaźnika dla pozostałych obszarów, np. na większości obszaru gminy liczba przestępstw w przeliczeniu na jednego mieszkańca nie przekracza pięciu w skali roku, natomiast występuje kilka obszarów, na których wartość ta jest bliska 1000. W przypadku uwzględnienia obserwacji odstającej wartość wskaźnika dla niej wyniosłaby 1 (1000/1000), natomiast dla pozostałych obszarów byłaby bliska 0 (5/1000).

W związku z powyższym przyjęto następującą metodę eliminacji wpływu obserwacji odstających:

- dla każdego wskaźnika wyznaczono 5 i 95 percentyl,
- przyjęto, że wartości te stanowią dolną i górną granicę oceny (tj. wartość wskaźnika dla 95 percentyla i powyżej odpowiada wartości 1, natomiast wartości wskaźnika dla 5 percentyla i poniżej odpowiada wartości 0),
- wartościom pomiędzy 5 i 95 percentylem przypisano wartość z przedziału 0 i 1 (normalizacja min-max).

Wskaźniki cząstkowe zostały wyznaczone dla obszarów o wymiarach 100m x 100m.

W przypadku, gdy dla wskaźnika cząstkowego nie było danych (problem dotyczył wieku budynków, stanu budynków oraz powierzchni użytkowej na mieszkańca), wskaźnik syntetyczny został wyliczony bez tych zmiennych i przeskalowany do 100%.

W wyniku analizy wyznaczono obszary problemowe, jako zgrupowania zjawisk kryzysowych.

RYSUNEK 24 SYNTETYCZNA OCENA POTRZEBY DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W SKALI MIASTA – WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.

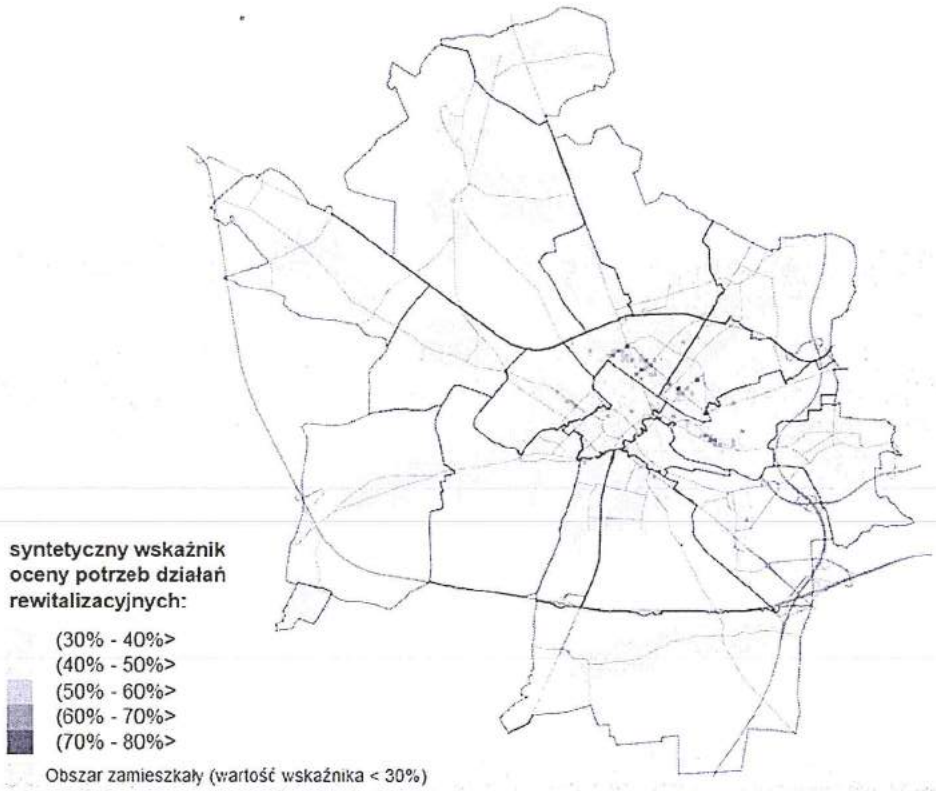

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Dodatkowo wyznaczono wskaźnik umożliwiający priorytetyzację obszarów pod kątem działań rewitalizacyjnych. Wskaźnik ten został wyznaczony jako iloczyn liczby mieszkańców oraz wartości wskaźnika syntetycznego na danym obszarze. Może zostać on zinterpretowany jako miara liczby osób „narażonych" na występowanie skoncentrowanych problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych.

Z tego względu wskazano również postulowaną priorytetyzację działań rewitalizacyjnych.

RYSUNEK 25 PRIORYTETYZACJA POTRZEBY DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W SKALI MIASTA (ILOCZYN LICZBY MIESZKAŃCÓW ORAZ WARTOŚCI WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO NA DANYM OBSZARZE)

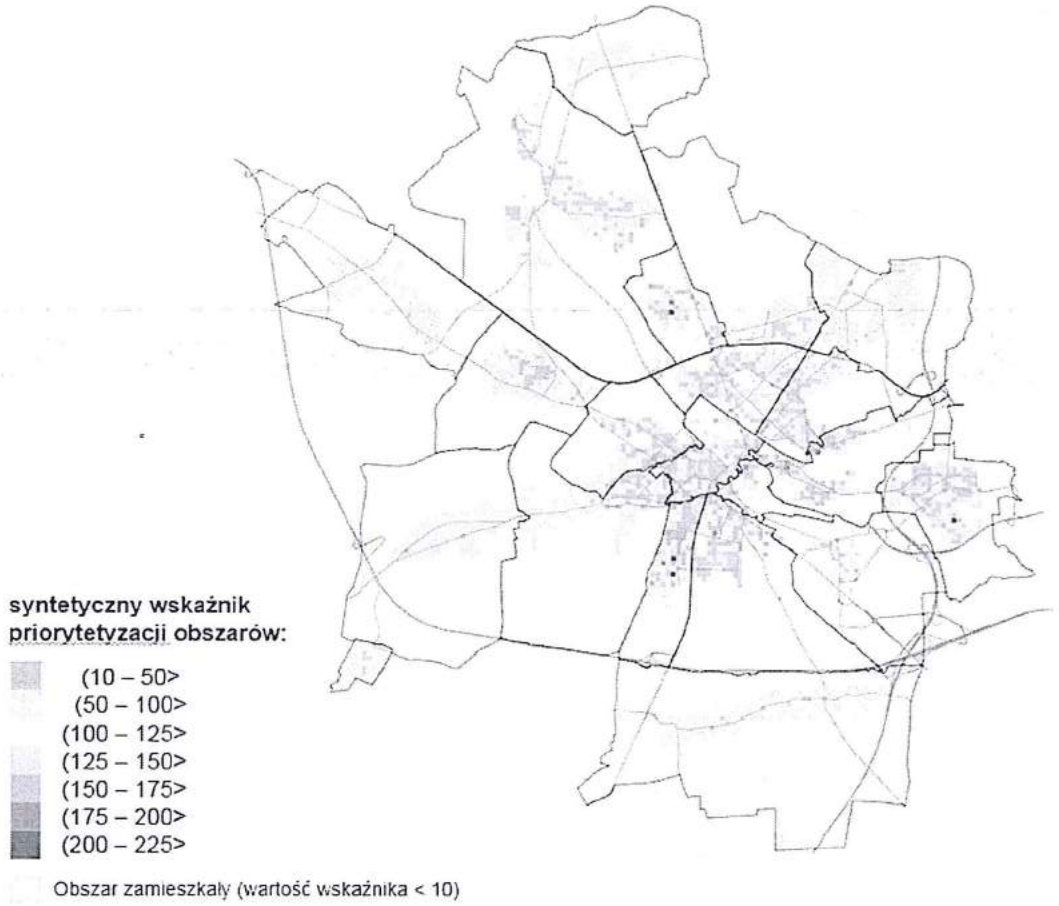

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Gliwice.

Obszar zdegradowany

W oparciu o analizy i ich syntezę wyznaczono granicę obszaru zdegradowanego, który obejmuje 2 podobszary. W określaniu granic uwzględniono również specyficzne uwarunkowania przestrzenne

(opisane dalej) jak również skutki dezintegracji przestrzennej miasta spowodowane inwestycjami komunikacyjnymi w przeszłości i współcześnie.

Zakres obszaru zdegradowanego w obrębie, którego wyznaczano podobszary rewitalizacji przedstawiono na mapie poniżej.

RYSUNEK 26 OBSZAR ZDEGRADOWANY OBEJMUJĄCY DWA PODOBSZARY W STRUKTURZE MIASTA

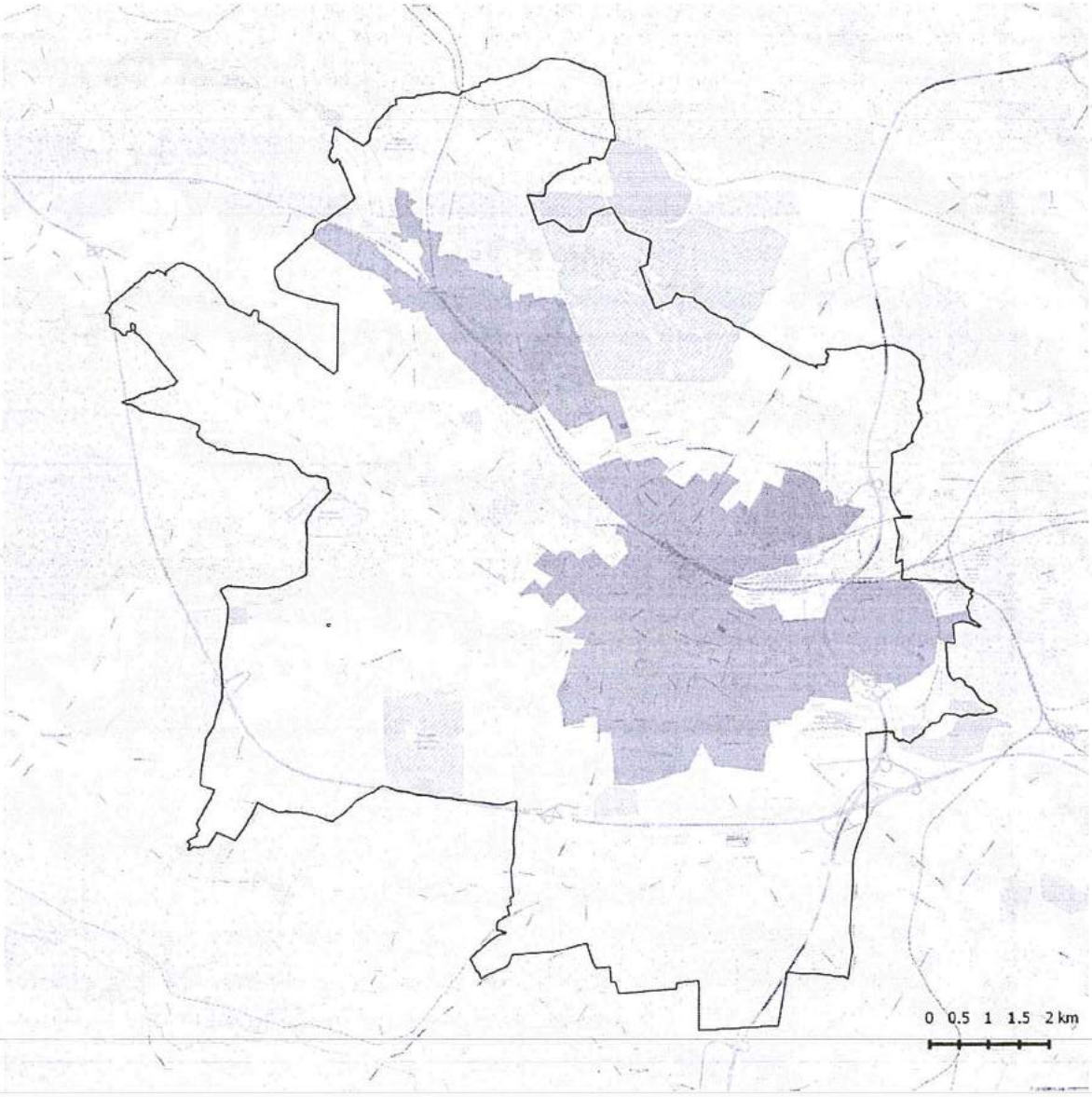

Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji

W obrębie obszaru zdegradowanego, podzielonego na dwa podobszary wskazano obszar rewitalizacji odpowiednio w podziale na dwa podobszary – północny i centralny, stanowiące miejsca koncentracji negatywnych zjawisk wg analizy, jak też z uwzględnieniem priorytetyzacji i wyników konsultacji.

RYSUNEK 27 OBSZAR REWITALIZACJI W STRUKTURZE MIASTA

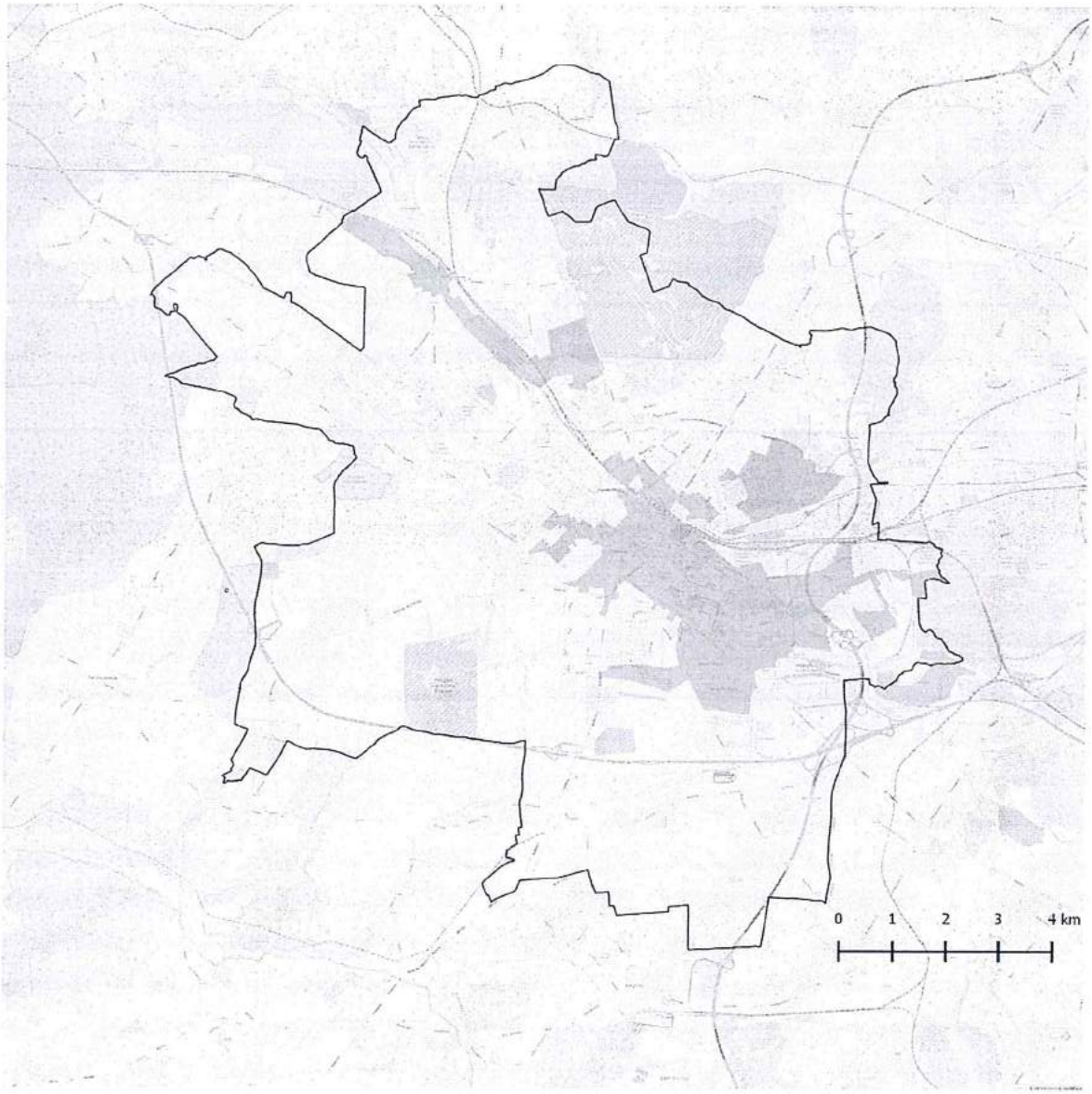

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 28 OBSZAR REWITALIZACJI NA TLE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

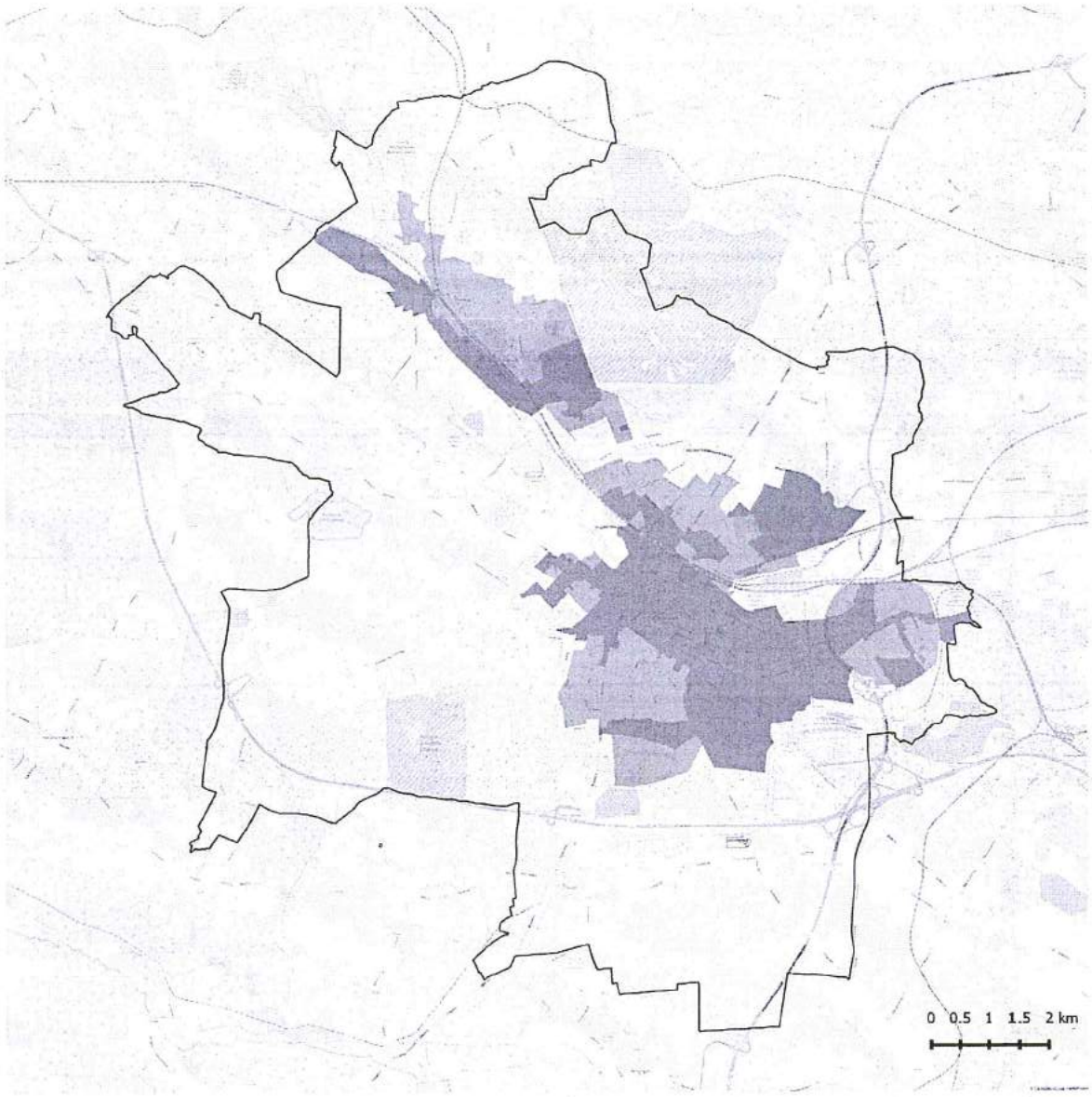

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 29 PODOBSZAR REWITALIZACJI PÓŁNOCNY: OBEJMUJĄCY CZĘŚĆ OSIEDLI ŁABĘDY I OSIEDLA KOPERNIK

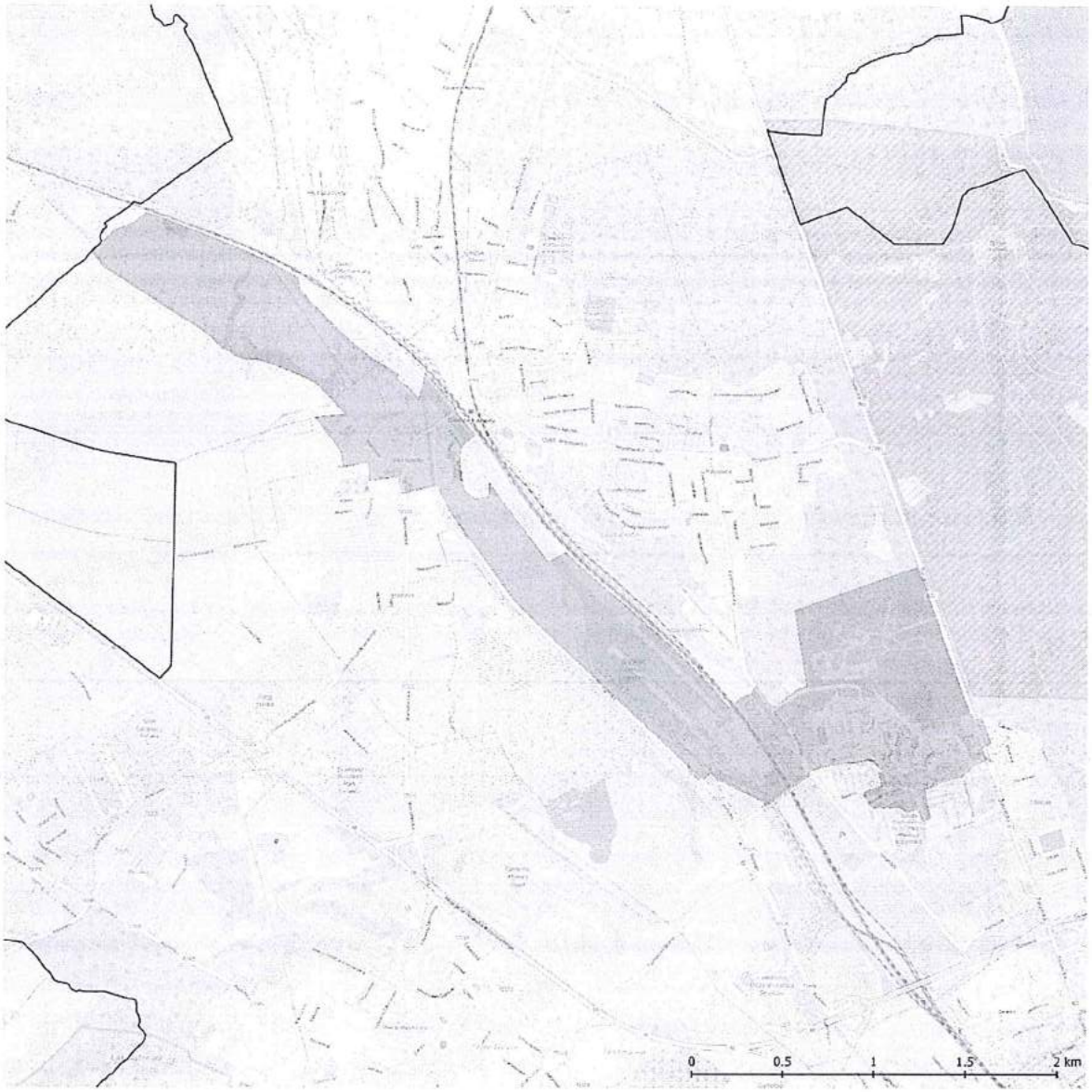

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 30 PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ OBEJMUJACA ŚRÓDMIEŚCIE I SOŚNICĘ

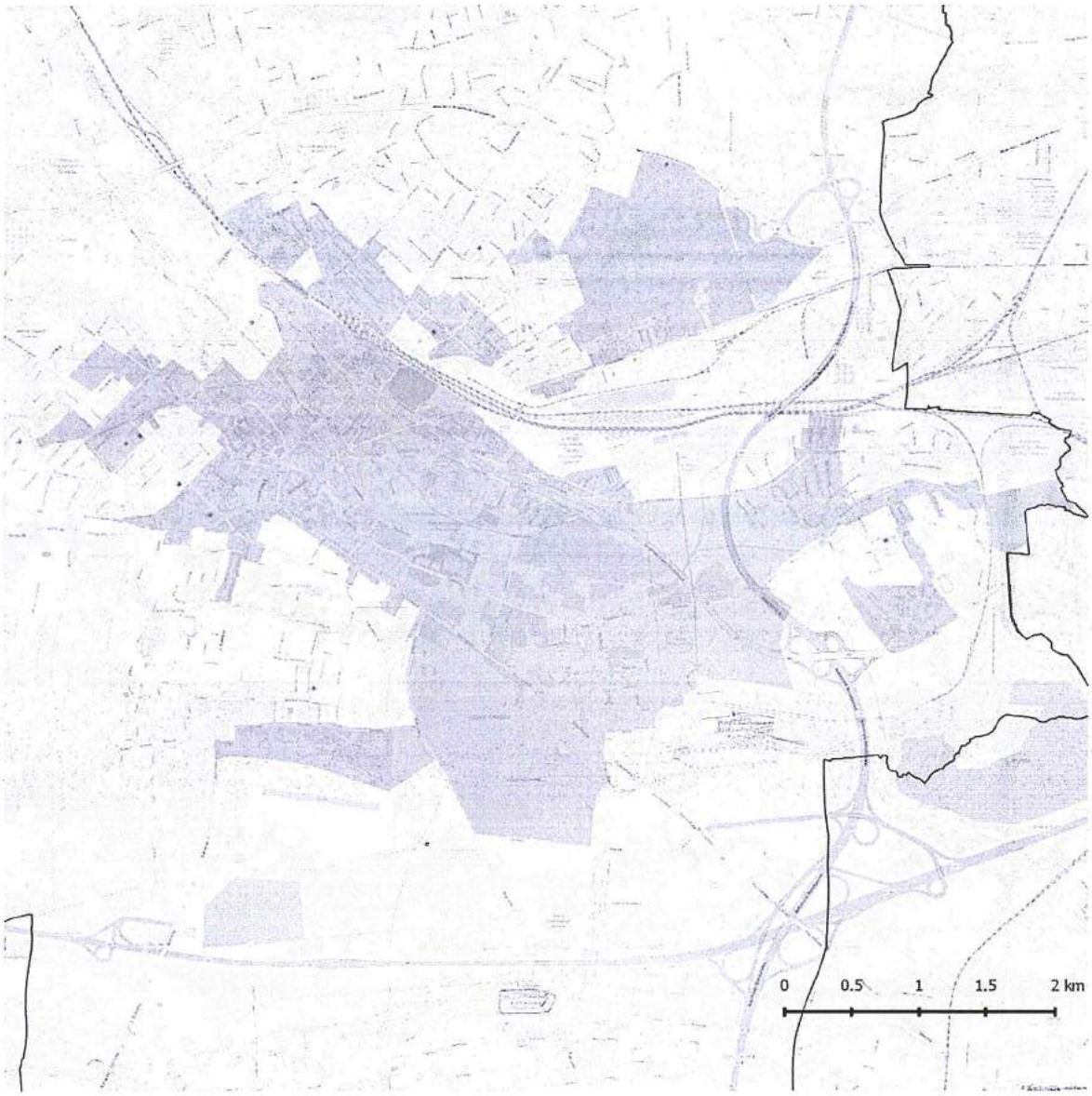

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 31 PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 32 PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ WSCHODNIA, OBEJMUJĄCA OKOLICE PARKU CHORZOWSKIEGO

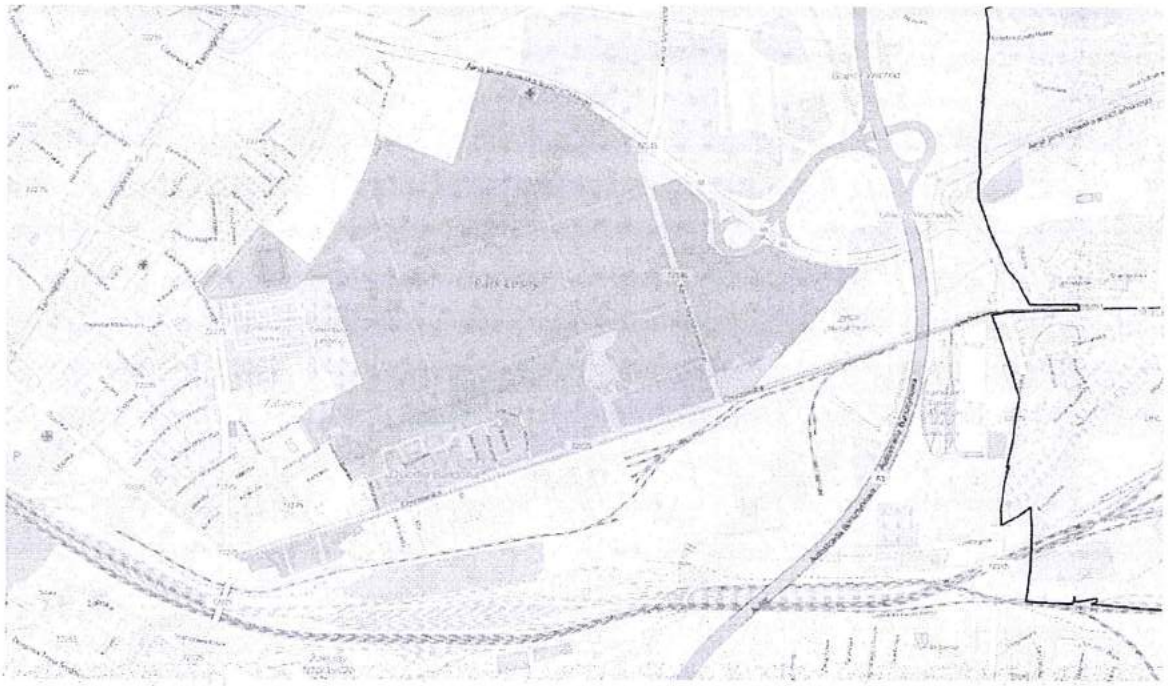

Źródło: Opracowanie własne.

RYSUNEK 33 PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

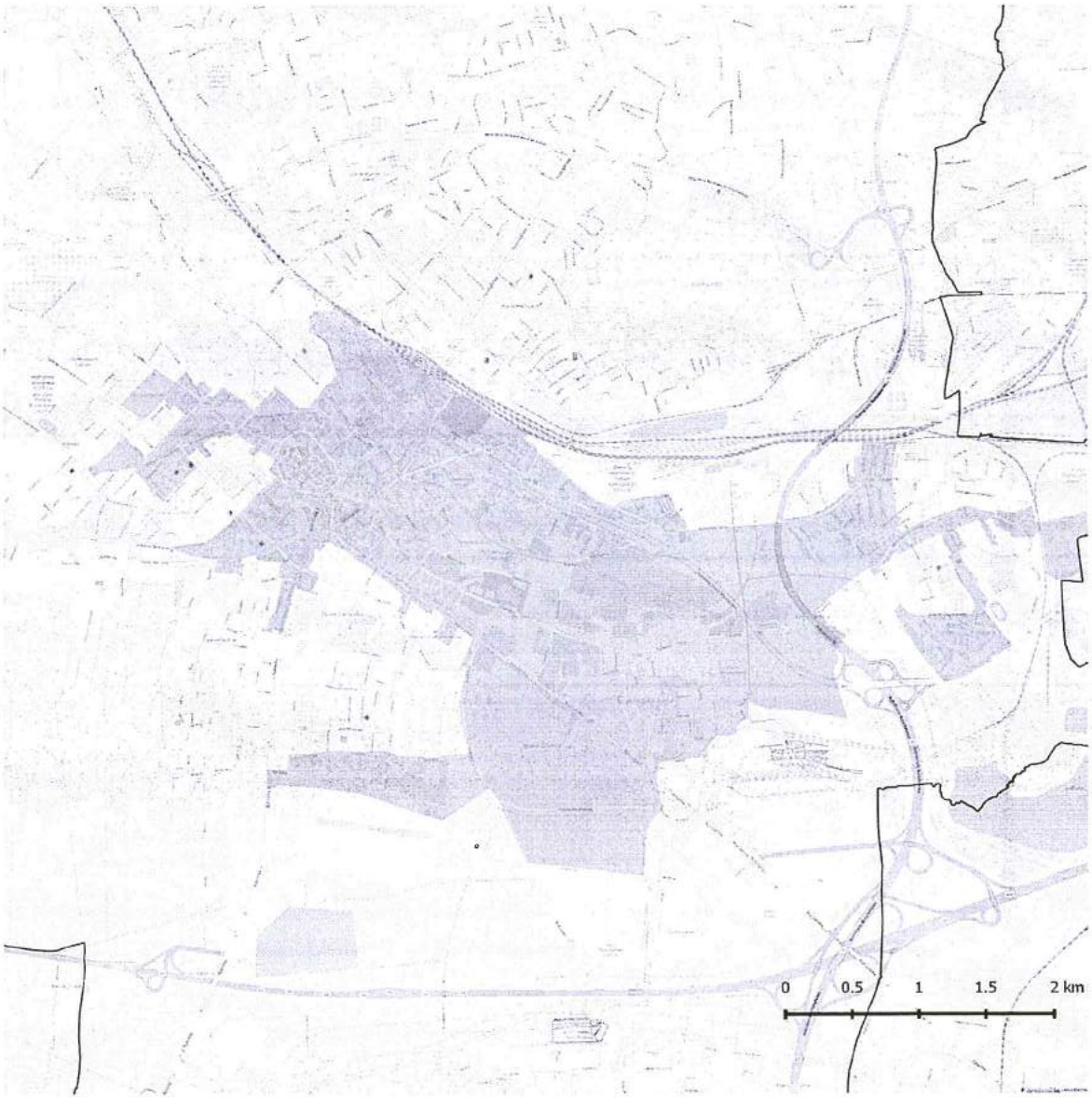

Źródło: Opracowanie własne.

Wielkość obszaru rewitalizacji zweryfikowano dla określenia zgodności z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 oraz Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020", MR z dnia 2 sierpnia 2016.

TABELA 11 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DOT. OBSZARÓW REWITALIZACJI

Obszar	Powierzchnia	Udział procentowy w powierzchni miasta	Liczba mieszkańców	Udział procentowy w liczbie mieszkańców miasta
jednostka	ha	%	tys.	%
Gliwice	13 388,00	100	184,41	100
Podobszar północny (Łabędy – Os. Kopernika)	290,82	2,17	6,60	3,58
Podobszar centralny (Śródmieście – Sośnica)	1376,69	10,29	47,89	25,97
Razem obszar rewitalizacji	**1667,51**	**12,46**	**54,49**	**29,55**
Części podobszaru centralnego:				
Część północna	89,60	0,67	7,60	4,12
Część południowa	1095,64	8,18	37,83	20,51
Część wschodnia	191,45	1,43	2,45	1,33

Źródło: Opracowanie własne.

Diagnozę statystyczną i rozkład przestrzenny zjawisk społecznych gospodarczych i przestrzennych miasta uzupełniono o badania opinii i warsztaty, w których brali udział przedstawiciele Samorządu Miasta, rad osiedli oraz partnerzy społeczni i gospodarczy. Warsztaty te zorganizowano w pięciu obszarach rewitalizacji objętych działaniami rewitalizacyjnymi w latach 2007-2014, w których przeprowadzona analiza potwierdzała dalszą potrzebę działań i poszukiwania koncentracji terytorialnej działań rewitalizacyjnych.

W oparciu o przeprowadzane ankiety oraz warsztaty określono kluczowe potencjały i bariery stanowiące uwarunkowania procesu rewitalizacji.

PODOBSZAR PÓŁNOCNY	
Łabędy	
Potencjały, które można wykorzystać na rzecz rewitalizacji	**Bariery ograniczające możliwość rewitalizacji**
• aktywność społeczna: – silne poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców Łabęd, duża aktywność i integracja miejscowej ludności, – widoczna aktywność Rady Osiedla i organizacji pozarządowych działających na osiedlu, – współpraca różnych środowisk społecznych, Rady Osiedlowej, parafii, Klubu Seniora, szkoły, • możliwości spędzania czasu wolnego: – dostępność miejsc dla wypoczynku i rekreacji mieszkańców osiedla i miasta – kąpieliska,	• aktywność społeczna: – ukierunkowanie aktywności części mieszkańców na uniezależnienie osiedla od miasta oraz kwestionowanie działań podejmowanych przez samorząd, • słabe skomunikowanie z pozostałymi osiedlami: – niewystarczające połączenia komunikacją publiczną z Centrum, – wymagający poprawy stan infrastruktury drogowej, • niekorzystne tendencje demograficzne - starzenie się społeczności, • trudności w integracji zawodowej części

tereny zielone, centrum sportowo – kulturalne Łabędź, – potencjał turystyczny obszaru – marina, port, Kanał Gliwicki, obiekty historyczno-turystyczne, ciekawa architektura, • warunki dla rozwoju biznesu: – struktura gospodarcza z dużym udziałem funkcji przemysłowych, – bliskie sąsiedztwo strefy ekonomicznej, – uzbrojone, wydzielone tereny i zabudowa przemysłowa, • atrakcyjność mieszkaniowa osiedla – miejsce pod budownictwo mieszkaniowe (wielorodzinne i jednorodzinne).	mieszkańców, • bariery w zagospodarowaniu części dostępnych terenów – dostęp do infrastruktury, struktura własnościowa nieruchomości.
Osiedle Kopernik	
Potencjały, które można wykorzystać na rzecz rewitalizacji	**Bariery ograniczające możliwość rewitalizacji**
• możliwości spędzania czasu wolnego: dostępna baza sportowo-rekreacyjna (kąpielisko), tereny zielone, • duża aktywność społeczna – działalność Rady Osiedlowej i integracja mieszkańców.	• deficyt miejsc parkingowych, • wymagająca poprawy infrastruktura drogowa i komunikacja miejska, • problemy z pseudokibicami.
PODOBSZAR CENTRALNY	
Śródmieście	
Potencjały, które można wykorzystać na rzecz rewitalizacji	**Bariery ograniczające możliwość rewitalizacji**
• dogodne położenie komunikacyjne: – dostępność komunikacyjna- autostrady, DTŚ DK88, – gęsta sieć komunikacji publicznej, • pewna część mieszkańców zaangażowana w działania społeczne: – działalność rad osiedlowych, organizacji pozarządowych, społeczników, wolontariuszy, – aktywność studentów, – potencjał społeczny parafii ewangelickiej przy ul. Jagiellońskiej, • dostępność zróżnicowanej oferty usług czasu wolnego, czyniąca z obszaru centrum życia towarzyskiego: – liczne instytucje kulturalne, – obiekty sportowe, stadion, potencjał promocyjny powstającej hali sportowej, – tereny wypoczynkowe – parkowe i leśne, • interesujące tereny i obiekty poprzemysłowe, możliwe do zaadaptowania na cele biznesowe, kulturalne, mieszkaniowe (np. lofty, wieże ciśnień), • zainteresowanie podejmowaniem współpracy przez centra handlowe (Forum, Europa Centralna, Arena), • liczne obiekty miastotwórcze: Politechnika Śląska, dzielnica akademicka, Stare Miasto, • dobre warunki do rozwoju przedsiębiorczości, bliskość Nowych Gliwic, • teren lotniska.	• występowanie problemów społecznych: – koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w tym ubóstwa, bezrobocia, – duża grupa osób wymagająca różnego rodzaju wsparcia, w tym z pomocy społecznej, – postawa roszczeniowa niektórych grup społecznych oraz niechęć do angażowania się w proces rewitalizacji, • niekorzystne tendencje demograficzne – starzenie się społeczności osiedla, • problemy dotyczące stanu przestrzeni i środowiska: – emisja zanieczyszczeń do powietrza wynikająca ze ścisłej zabudowy centrum, – uciążliwości generowane przez hałas, – substandardowe zasoby mieszkaniowe i zły stan części zabudowy (Osiedle Baildona), – struktura własnościowa nieruchomości, • bariery rozwoju gospodarczego - brak potencjału dla prywatnych inwestorów, brak miejsc pracy (osiedle Baildona), • konflikt interesów mieszkańców i osób korzystających z oferty kulturalnej, niekorzystna struktura usług i handlu w centrum – niewystarczająca liczba sklepów, kawiarni w centrum miasta (lokale zajęte przez banki, instytucje ubezpieczeniowe itp.).

Sośnica	
Potencjały, które można wykorzystać na rzecz rewitalizacji	**Bariery ograniczające możliwość rewitalizacji**
• potencjał społeczny osiedla: – zintegrowana społeczność, – potencjał istniejących stowarzyszeń, • dobra lokalizacja i skomunikowanie osiedla: – dostępność DTŚ, autostrady, – komunikacja publiczna, • warunki dla rozwoju gospodarczego osiedla: – atrakcyjność terenów w rejonie szlaków komunikacyjnych, niski poziom konfliktów między funkcjami, – potencjał rozwojowy giełdy samochodowej oraz potencjał i aktywność podmiotów zaangażowanych w przekształcenie tego terenu, – część terenów o dobrym wyposażeniu infrastrukturalnym, • specyfika architektoniczna związana z przemysłową genezą osiedla.	• bariery rozwoju gospodarczego – niski poziom przedsiębiorczości, • bezrobocie, • wymagający poprawy stan infrastruktury i konieczność uzupełnienia lokalnych braków infrastrukturalnych, • obciążenia przestrzeni i środowiska: – degradacja ekologiczna, zanieczyszczenie terenów przeznaczonych do zagospodarowania, – niska świadomość ekologiczna części mieszkańców, – problemy we współpracy z niektórymi właścicielami nieruchomości ze względu na brak możliwości nawiązania z nimi kontaktu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warsztatów – czynniki podzielono zgodnie z obszarami, w jakich prowadzono spotkania warsztatowe.

2.3.2 Sytuacja w sferze zagospodarowania przestrzennego obszaru rewitalizacji

PODOBSZAR REWITALIZACJI PÓŁNOCNY: CZĘŚĆ OSIEDLA ŁABĘDY I OSIEDLA KOPERNIKA

W obszarze tym występuje skupienie wyższych wskaźników degradacji. Należy zauważyć, iż Osiedle Kopernika zlokalizowane jest w odległości poniżej 3 km od Łabęd – Centrum, a obszary zabudowy oddalone są od siebie o ok. 700 m. Rozdzielają je tereny rekreacyjno-leśne oraz portowe z przyległymi rolnymi. Dostępność centrum Gliwic wynika z nieznacznej jego odległości od obszaru – ok. 4 km. Rozwój terenów zainwestowanych w północnej części miasta pozwala na dostrzeżenie potencjału terenów zlokalizowanych wokół Łabęd, jako obszaru wysokiej jakości zamieszkania z doskonałą dostępnością do infrastruktury czasu wolnego, a bez uciążliwości związanych ze skalą miasta.

PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ OBEJMUJACA ŚRÓDMIEŚCIE I SOŚNICĘ

Śródmieście - Sośnica stanowi obszar historycznie podzielony układami infrastruktury transportowej w kierunku wschód – zachód (ul. Chorzowska, układ torowy z wiązką torów stacyjnych, rzeka Kłodnica, a obecnie również DTŚ) oraz północ–południe przez Autostradę A1.

W obrębie obszaru występują tereny zalewowe rzeki Kłodnicy, które wraz z terenami zieleni, wymagają kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Działania te powinny być ukierunkowane z jednej strony na przywrócenie do użytkowania zdewastowanej przestrzeni miasta, poprzez poprawę estetyki, nadanie nowych atrakcyjnych dla mieszkańców funkcji, z równoczesnymi działaniami w zakresie obniżenia przestępczości. Z drugiej strony powinny one pozwolić na ograniczenie występującego zagrożenia podtopieniami, kreując otwartą przestrzeń miasta o charakterze rekreacyjnym.

W obszarze tym występują formy zabudowy reprezentujące wszystkie koncepcje architektoniczno-urbanistyczne od średniowiecza, przez XIX do XXI wieku, a także zróżnicowane formy użytkowania. Notuje się tutaj problemy wynikające zarówno z zaniedbania tkanki budowlanej, jej dysfunkcjonalności na skutek przebudów układów komunikacyjnych i zaniedbań technicznych. Charakteryzuje się również występowaniem zaniedbanych terenów zieleni przyległych do obszarów mieszkaniowych.

PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ PÓŁNOCNA

Śródmieście - Północ stanowi w głównej mierze teren mieszkaniowy; w części zachodniej i centralnej z przełomu XIX i XX w., w części północnej i wschodniej głównie z pierwszej połowy XX w. W części zachodniej zabudowa wielorodzinna przemieszana jest z zabudową jednorodzinną. W części centralnej zlokalizowane są pojedyncze budynki z drugiej połowy XX w. w układzie punktowym i korytarzowym. Z uwagi na oddzielenie układem torowym, dzielnice od lat w świadomości mieszkańców pełniły rolę bardziej peryferyjną niż wskazywałoby na to położenie w bezpośredniej bliskości centrum i dworca kolejowego. Wpływ na to miało ukształtowanie głównych ciągów drogowych oraz otoczenie wiązki torów zabudową przemysłową w sposób typowy dla rozwoju XIX-wiecznego, a także silna funkcja Starego Miasta w układzie średniowiecznym. W układzie funkcjonalnym strukturę krystalizują ulice: Toszecka, Tarnogórska i Opolska-Świętojańska. Silną dominantę stanowi wielkopowierzchniowy obiekt handlowo-usługowy w bezpośredniej bliskości dworca kolejowego (poza granicą obszaru rewitalizacji).

W strukturze użytkowania terenu widoczne są pozostałości po przemysłowym zagospodarowaniu, w znacznej części nie wykorzystywane aktywnie.

PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZEŚĆ WSCHODNIA, OKOLICE CHORZOWSKA- PARK

Teren Chorzowska-Park stanowi strefę o specyficznych uwarunkowaniach określających przesłanki delimitacyjne. Miejsca zdegradowane społecznie występują w zachodniej i południowo zachodniej części terenu. Do terenów tych przylega bezpośrednio teren rekreacyjny ważny zarówno dla mieszkańców podobszaru, ale istotny także dla całego obszaru rewitalizacji. Infrastruktura Parku jest w znacznej części zniszczona i zużyta technicznie. Park Leśny, jako kompleks został włączony w całości w obszar rewitalizacji z uwagi na fakt, iż punktowe interwencje mogą nastąpić w całej jego przestrzeni, w zależności od wygenerowanych w przyszłości projektów. Skala tych interwencji, choć relatywnie niewielka, w istotny sposób może oddziaływać na proces rewitalizacji w mieście. Południową granicę Parku oraz południową granicę terenów zdegradowanych społecznie stanowi ul. Chorzowska. W granice opracowania włączono ją również na przebiegu w odcinku na wschód od Parku, gdyż stanowi przykład nietypowej przestrzeni zdegradowanej, powstałej po likwidacji komunikacji tramwajowej. Wymaga ona całościowego podejścia projektowego.

PODOBSZAR REWITALIZACJI CENTRALNY: CZĘŚĆ POŁUDNIOWA

Osią kompozycyjno-funkcjonalną obszaru jest zespół zabudowy Politechniki Śląskiej i jego przedłużenie, które stanowią tereny sportowo-rekreacyjne oraz zieleni, związane z obszarami zalewowymi i nieużytkami, gdzie grupują się strefy problemowe wg analiz statystycznych. Najwyższe wskaźniki degradacji występują w częściach wschodniej i zachodniej obszaru. Układ komunikacyjny i towarzysząca mu zabudowa po stronie północnej i wschodniej, pochodzą głównie z przełomu XIX i XX w., występuje tutaj także koncentracja problemów społecznych. Tereny od południa uzupełniają nadal niezrewitalizowane obszary poprzemysłowe, poddane już rekultywacji i wymagające wraz z przyległymi terenami mieszkaniowymi wykorzystania dla wsparcia procesów odnowy społeczno-gospodarczej miasta. Specyficzną formę przestrzenną stanowi zespół zabudowy osiedli w obszarze Sośnica, stanowiący przykład bardzo intensywnej zabudowy lat 70-tych XX w.

2.3.2.1 Tereny niezamieszkane na obszarze rewitalizacji

Na terenie obszaru rewitalizacji, zarówno na podobszarze północnym, jak i centralnym, występują tereny niezamieszkane. Do tego typu terenów zaliczyć należy:

- tereny rekreacyjno-leśne oraz portowe, z przyległymi rolnymi po byłym PGR w podobszarze północnym,
- część południowa podobszaru centralnego obejmująca niezrewitalizowane obszary poprzemysłowe, lotnisko i teren w sąsiedztwie giełdy oraz tereny dzielnicy akademickiej, a także strefę Chorzowska-Park w części wschodniej podobszaru.

Miejsca te wymagają objęcia obszarem rewitalizacji ze względu na ich integralny charakter (stanowią części danego podobszaru, a nie występują samodzielnie) i powiązania z terenami zamieszkanymi podobszarów oraz zidentyfikowane w ich granicach problemy, związane głównie z niskim poczuciem bezpieczeństwa, potrzebami tworzenia nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych oraz przestrzeni aktywizujących społeczność, w szczególności grupy problemowe oraz potencjał mogący stanowić element realizacji działań rewitalizacyjnych.

Na terenach tych przewidziano realizację intensywnych działań rewitalizacyjnych z zakresu zidentyfikowanych na poszczególnych podobszarach problemów.

Wyłączenie terenów o charakterze niezamieszkanym, które stanowią funkcjonalny i rzeczywisty element struktury przestrzennej danego podobszaru mogłoby implikować naruszenie zasady koncentracji poprzez nienaturalne i sztuczne dzielenie podobszarów na mniejsze jednostki problemowe. Zabieg taki ograniczył by również możliwości realizacji zidentyfikowanych projektów rewitalizacyjnych służących rozwiązywania istniejących problemów. Działania rewitalizacyjne mogłyby przyjąć niepożądany charakter interwencji punktowej a nie całościowej kompleksowej rewitalizacji obszarów problemowych. Rewitalizacja to bowiem zgodnie z definicją kompleksowy proces oparty na działaniach całościowych, powiązanych wzajemnie przedsięwzięć, integrujących interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki.

2.3.3 Analiza potrzeb rewitalizacji

W oparciu o przeprowadzone analizy oraz konsultacje i warsztaty określono potrzeby rewitalizacji, jako podstawowe cechy i funkcje, które należy wzmacniać lub budować w każdym z podobszarów. Zostały one uporządkowane według następujących oznaczeń:

- D - cechy/funkcje ważne dla poprawy sytuacji „wewnętrznej" podobszaru,
- M - cechy/funkcje ważne dla wzmacniania pozycji podobszaru w mieście,
- O - cechy/funkcje ważne dla wzmacniania pozycji podobszaru w otoczeniu (poza miastem, w aglomeracji lub regionie).

PODOBSZAR PÓŁNOCNY			
Osiedle Łabędy			
Cechy, funkcje, które należy wzmacniać/budować	**D**	**M**	**O**
Usługi czasu wolnego: • rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych, • aktywizacja i wykorzystanie Kanału Gliwickiego na cele turystyczne, • poprawa dostępności komunikacyjnej, ułatwiająca korzystanie z oferowanych usług czasu wolnego w skali ponadlokalnej, • kształtowanie wizerunku osiedla jako obszaru wypoczynku.	x	x	x
Kapitał społeczny: • pogłębianie integracji mieszkańców przy wykorzystaniu tożsamości lokalnej społeczności, • tworzenie warunków dla wykorzystywania inicjatyw społecznych, • wykorzystywanie relacji społecznych dla poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	x		
Komunikacja: • zagospodarowanie dworca PKP i terenów wokół – lokalny węzeł komunikacyjny, • wzrost częstotliwości połączeń.	x	x	x
Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych.	x	x	x
Poprawa bezpieczeństwa obszaru w wyniku zmian zagospodarowania przestrzeni.	x	x	
Osiedle Kopernik			
Cechy, funkcje które należy wzmacniać/budować	**D**	**M**	**O**
Oferta rekreacyjna: • promocja aktywności fizycznej, w tym wyczynowej dzięki wykorzystaniu posiadanej infrastruktury – kąpielisko, kryta pływalnia „Olimpijczyk", arena lekkoatletyczna przy szkole.	x	x	x
Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa.	x		
Integrowanie społeczności lokalnej.	x	x	
Poprawa sytuacji na rynku mieszkaniowym.	x	x	
PODOBSZAR CENTRALNY			
Śródmieście Północ			
Cechy, funkcje które należy wzmacniać/budować	**D**	**M**	**O**
Rozwój oferty kulturalnej: • przeniesienie części funkcji kulturalnych z Centrum do Śródmieścia - Północ, • kształtowanie oferty promującej Radiostację.	x	x	x
Rozwój funkcji rekreacyjnych: • aktywizacja terenów zielonych, np. park z zameczkiem leśnym.	x	x	x
Bezpieczeństwo: • monitoring i podniesienie poczucia bezpieczeństwa, • zmiana postrzegania obszarów o „złej sławie" (osiedle Baildona, Zatorze, Szobiszowice).	x		
Dostępność komunikacyjna: • integracja transportu publicznego, • zagospodarowanie terenów wokół dworca, • wykorzystanie DTŚ, • stworzenie komunikacyjnych ścieżek rowerowych z Zatorza, Sobiszowic do centrum miasta.	x	x	x
Kapitał społeczny: • wzmacnianie aktywizacji i integracji osiedla, • budowanie więzi mieszkańców z miejscem zamieszkania, • dobre warunki dla rozwoju młodzieży, • wykorzystanie potencjału poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych (one-step-shop),	x	x	

• zaangażowanie środowisk kibicowskich w aktywności społeczne.			
Ożywienie gospodarcze: • utworzenie miejsc pod inwestycje.		x	x
Wizerunek obszaru: • wykorzystanie potencjału marki klubu „Piast" i stadionu, • działania promocyjne poprawiające wizerunek obszaru, • rozwój funkcji reprezentacyjnych obszaru, • poprawa estetyki obszaru wzdłuż DTŚ.	x	x	x
Śródmieście Południe			
Cechy, funkcje które należy wzmacniać/budować	**D**	**M**	**O**
Poprawa jakości przestrzeni: • zagospodarowanie terenów wokół powstającej hali widowiskowo sportowej, • zagospodarowanie terenów poprzemysłowych w centrum miasta, zagospodarowanie terenów wokół dworca, • wykorzystanie dziedzictwa – wieże ciśnień, stare hangary (lotnisko), • poprawa atrakcyjności funkcjonalnej Starówki.		x	x
Oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i odwiedzających: • rozwój branży noclegowej wokół hali widowiskowo sportowej, • kreowanie nowych przestrzeni spędzania czasu wolnego, • wzrost atrakcyjności oferty kulturalno-rozrywkowej i jej unikatowość w otoczeniu, • zagospodarowanie polderów przeciwpowodziowych na cele użytkowe/rekreacyjne.			
Śródmieście Północ jako obszar codziennego przybywania mieszkańców: • powrót mieszkańców do śródmieścia, • powrót funkcji usługowych i handlowych do Centrum.	x	x	
Integracja transportu publicznego.	x	x	x
Poprawa wizerunku obszaru dzięki wykorzystywaniu różnych „wizytówek: • promocja miasta poprzez promocję jego Centrum, • wspieranie rozwoju funkcji reprezentacyjnych w Centrum, • wykorzystanie potencjału gospodarczego i przestrzennego lotniska.		x	x
Sośnica			
Cechy, funkcje które należy wzmacniać/budować	**D**	**M**	**O**
Wzmocnienie gospodarcze: • wspieranie postaw przedsiębiorczych mieszkańców, • tworzenie miejsc dla biznesu, • wspieranie powstawania miejsc pracy, • rozwój funkcji gospodarczych, tradycyjnych dla osiedla – giełda, • rozwój handlu i usług, • rozwój funkcji logistycznych wykorzystujących usytuowanie komunikacyjne osiedla.	x	x	x
Poprawa ładu przestrzennego: • zagospodarowanie/rewitalizacja terenów poprzemysłowych, zdegradowanych, • wykorzystanie polderów przeciwpowodziowych na cele użytkowe/rekreacyjne, • poprawa porządku na osiedlu dokonywana z udziałem mieszkańców.	x	x	
Integracja i aktywizacja społeczna: • miejsce działań stowarzyszeń i klubów, • oferta czasu wolnego aktywizująca mieszkańców, • działania i inicjatywy społeczne wzmacniające relacje między mieszkańcami, • społeczne wykorzystanie potencjału i umiejętności zawodowych osób na emeryturze, • realizacja działań prospołecznych dla bezrobotnych, • miejsce realizacji działań probacyjnych, • wzrost poczucia bezpieczeństwa dzięki wzmacnianiu relacji społecznych, • rozwój usług społecznych.	x		
Wizerunek osiedla: • promocja atrakcyjności biznesowej, • eksponowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki osiedla,	x	x	x

• imprezy promujące osiedle.			
Wzrost częstotliwości połączeń komunikacji publicznej.	x		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warsztatów – czynniki podzielono zgodnie z obszarami w jakich prowadzono spotkania warsztatowe.

2.3.4 Kluczowe problemy obszaru rewitalizacji

W oparciu o analizy ilościowe oraz wielowymiarową partycypację społeczną dla zdefiniowanego obszaru rewitalizacji, w podziale na dwa podobszary, można wskazać ich kluczowe problemy.

TABELA 12 KLUCZOWE PROBLEMY PODOBSZARU PÓŁNOCNEGO

Symbol	Problem	Kluczowe przyczyny, źródła i wymiar problemu
Pr.P.1	Negatywne zmiany struktury demograficznej.	• ponadprzeciętny w skali miasta odsetek osób w wieku powyżej 60 roku życia, • niekorzystne wskaźniki obciążenia demograficznego, • niski odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, utrwalający w przyszłości problemy demograficzne obszaru, • niska jakość zasobów mieszkaniowych, powodująca odpływ mieszkańców do innych części miasta, • utrudniony dostęp do usług publicznych i komercyjnych zlokalizowanych poza obszarem w wyniku słabej dostępności komunikacyjnej, w tym komunikacji publicznej, • niewykorzystany potencjał terenów poprzemysłowych i zdegradowanych w realizacji funkcji gospodarczych, • ograniczenie potencjału ludzkiego Metropolii i wynikające stąd trudności w przyciągnięciu nowych mieszkańców, • zjawisko *urban sprawl*, prowadzące do przenoszenia mieszkańców miasta na tereny podmiejskie.
Pr.P.2	Kumulacja osób bezrobotnych oraz trudności w integracji (reintegracji) zawodowej.	• niewielka atrakcyjność inwestycyjna obszaru, przekładająca się na ograniczone możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, • brak skłonności osób pozostających bez pracy do zmiany profilu zawodowego i podniesienia aktywności na rynku pracy, • ograniczona skuteczność działań instytucji publicznych w zakresie reintegracji zawodowej, • trwałość postaw bierności zawodowej, wzmacniana przez rozwiązania stosowane w systemie pomocy społecznej, • pogłębiający się problem bezrobocia wśród osób młodych, związany z trudnościami z wejściem na rynek pracy, wygórowanymi oczekiwaniami dotyczącymi pierwszej pracy, rozbieżnością kwalifikacji w wymiarze

		popytu i podaży na rynku pracy.
Pr.P.3	Niska atrakcyjność mieszkaniowa obszaru dla osób młodych.	• słabe wyposażenie infrastruktury rekreacyjnej służącej realizacji funkcji rodziny, • niska jakość zasobów mieszkaniowych, • utrudniony dostęp do usług publicznych i komercyjnych, zlokalizowanych poza obszarem w wyniku słabej dostępności komunikacyjnej, w tym komunikacji publicznej, • niska jakość i atrakcyjność przestrzeni publicznych i oferty instytucji kultury.
Pr.P.4	Niska liczba organizacji pozarządowych.	• ograniczone możliwości rozwoju działalności w wyniku trudności infrastrukturalnych oraz niewystarczającego wsparcia działalności społecznej, • ograniczona chęć angażowania się w działalność społeczną, • konkurencja o środki z dużymi, dobrze znanymi organizacjami pozarządowymi spoza obszaru.
Pr.P.5	Dystansowanie się części mieszkańców od angażowania się w sprawy społeczności lokalnej, niskie zainteresowanie przyszłością obszaru.	• zmiana modelu rodziny oraz poświecenie się pracy zawodowej, • brak czasu, • niewystarczające kanały informacyjne o potrzebach oraz możliwościach wsparcia i włączenia się w działalność społeczną, • niewystarczająca oferta usług sprzyjająca łączeniu działalności społecznej, życia zawodowego i rodzinnego, • funkcjonowanie mieszkańców w większej przestrzeni – korzystanie z usług i miejsc pracy poza miejscem zamieszkania oraz funkcjonowanie w innych grupach niż społeczność lokalna.
Pr.P.6	Destruktywne zachowania niektórych grup.	• ograniczone perspektywy rozwoju zawodowego, w szczególności wśród osób młodych, • niewystarczająca oferta alternatywnych, atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu, • niewystarczające wsparcie w promocji postaw prospołecznych, • występujące zjawiska, zakłócające porządek publiczny – rozboje, bójki, • oddziaływanie negatywnych wzorców czerpanych z grup rówieśniczych, mediów, rodzin (dziedziczenie negatywnych zachowań i postaw).
Pr.P.7	Niski poziom przedsiębiorczości.	• niewystarczające instrumenty wsparcia osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą, • niski poziom kultury przedsiębiorczości wśród części mieszkańców, • wysokie koszty oraz duże ryzyko związane

		z prowadzeniem działalności.
Pr.P.8	Wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy wpływająca na jakość życia oraz możliwości przekształceń na obszarze.	• wysoki stopień zagęszczenia zabudowy mieszkaniowej, utrudniającej prowadzenie działalności inwestycyjnej oraz lokowanie nowych atrakcyjnych dla mieszkańców funkcji, • znaczy stopień dekapitalizacji infrastruktury technicznej, wymagający znacznych nakładów związanych z jej modernizacją i dostosowaniem do potrzeb mieszkańców.
Pr.P.9	Problemowe i niewykorzystane efektywnie tereny poprzemysłowe i porolnicze.	• niepełne uregulowanie kwestii własnościowych terenów mogących stanowić atrakcyjną ofertę inwestycyjną w wymiarze gospodarczym jak i rekreacyjnym, • ograniczony dostęp do infrastruktury, jako czynnik obniżający atrakcyjność przestrzeni i możliwości jej wykorzystywania, • wysokie koszty adaptacji terenów poprzemysłowych na nowe funkcje.
Pr.P.10	Niska ocena przez mieszkańców połączeń komunikacyjnych obszaru z innymi częściami miasta.	• znaczna odległość obszaru od Centrum oraz innych części miasta oferujących usługi i miejsca pracy, • nieatrakcyjna oferta transportu publicznego ze względu na niewielką prędkość przemieszczania się w przestrzeni miasta, co utrudnia dostęp do oferty usług oraz pracy w innych częściach miasta.
Pr.P.11	Niska ocena stanu infrastruktury drogowej i towarzyszącej oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego i dostępności do miejsc parkingowych.	• znaczne obciążenie infrastruktury wynikające ze stopnia gęstości zamieszkania i zabudowy, obniżające bezpieczeństwo i jakość przemieszczania się zarówno w ruchu samochodowym, jak i pieszym, • ograniczona dostępność miejsc parkingowych, powodująca obniżenie bezpieczeństwa oraz drożności układu drogowego oraz ograniczająca możliwości inwestycyjne i warunki zamieszkania w obszarze, • deficyt przestrzeni dla realizacji nowych inwestycji infrastrukturalnych (drogi, parkingi).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych oaz warsztatów i konsultacji społecznych.

TABELA 13 KLUCZOWE PROBLEMY PODOBSZARU CENTRALNEGO

Symbol	Problem	Kluczowe przyczyny, źródła i wymiar problemu
Pr.C.1	Ponadprzeciętny poziom koncentracji osób bezrobotnych.	• niska skłonność osób pozostających bez pracy do zmiany profilu zawodowego i podniesienia aktywności na rynku pracy, • niewystarczające działania instytucji publicznych w zakresie reintegracji zawodowej, • trwałość i dziedzicznie postaw bierności

		zawodowej, • pogłębiający się problem bezrobocia wśród osób młodych, • duży odsetek osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku mobilnym.
Pr.C.2	Wysoka koncentracja problemów społecznych związanych z bezrobociem i ubóstwem oraz kumulacja beneficjentów pomocy społecznej z obszaru.	• ważący wpływ obszaru na skalę wydatków z pomocy społecznej w mieście, • roszczeniowe postawy mieszkańców uzależnionych od pomocy społecznej, • dziedziczenie postaw roszczeniowych, • niedostosowanie oferty rynku pracy do kompetencji i aktywności osób z grup problemowych.
Pr.C.3	Wysoki poziom przestępczości, obniżający poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.	• niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę poprawiającą bezpieczeństwo publiczne, • znaczna koncentracja grup problemowych, będących środowiskiem sprzyjającym występowaniu zjawisk przestępczych, • występowanie nieuporządkowanych i niezagospodarowanych przestrzeni i obiektów, będących miejscem występowania zjawisk przestępczych, • występujące zjawiska zakłócające porządek publiczny – rozboje, bójki, aktywność pseudokibiców.
Pr.C.4	Niskie zainteresowanie części mieszkańców sprawami i polityką lokalną.	• zmiana modelu rodziny oraz poświęcenie się pracy zawodowej, • tłumaczenie bierności społecznej brakiem czasu, • niewystarczająca oferta usług, sprzyjająca łączeniu działalności społecznej, życia zawodowego i rodzinnego, • niewystarczające kanały informacyjne dot. potrzeb oraz możliwości wsparcia i włączenia się w działalność społeczną, • niedostosowanie oferty sektora pozarządowego do zainteresowań i oczekiwań mieszkańców – niskie umiejętności w zakresie aktywizacji mieszkańców.
Pr.C.5	Występowanie niezagospodarowanych, zdewastowanych obiektów i terenów zabytkowych.	• znaczna liczba zabytków, obiektów i terenów wymagających działań renowacyjnych i przypadkowe przypisanie im nowych funkcji, prowadzących do stopniowej degradacji technicznej, • niska atrakcyjność zdewastowanych obiektów dla potencjalnych nowych użytkowników i realizacji nowych, prawidłowych funkcji.

Pr.C.6	Zaawansowany wiek i niski standard zabudowy mieszkaniowej.	• geneza obszaru i wynikające z niej duże zagęszczenie starej i zdekapitalizowanej zabudowy mieszkaniowej, • znaczna część obiektów mieszkaniowych pozbawiana wystarczających nakładów finansowych na odtworzenie ich wartości i przeznaczenie ich na cele socjalne, • ograniczone możliwości remontowe ze względu na niewystarczające środki finansowe, • znaczący problem w zakresie efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych, • znaczy stopień degradacji i niewystarczająca liczba przestrzeni rekreacyjnych.
Pr.C.7	Uciążliwości obniżające jakość życia i znaczne obciążenia środowiskowe.	• wysoka gęstość zaludnienia i zabudowy - koncentracja mieszkańców przejawiająca się wysokim stopniem zagęszczenia przy jednoczesnej koncentracji usług dla mieszkańców całego miasta oraz osób spoza miasta, przy niezoptymalizowanym systemie komunikacji publicznej, • ścisła zabudowa Centrum, • występowanie terenów i obiektów obniżających jakość przestrzeni, • emisja zanieczyszczeń do powietrza zarówno z obiektów mieszkalnych, jak i wynikająca ze znacznego obciążenia transportowego, • uciążliwości generowane przez hałas, • ograniczenia możliwości i kapitałochłonność przekształceń na obszarze, • niewystarczająca liczba terenów rekreacyjnych aktywizujących mieszkańców.
Pr.C.8	Duży odsetek terenów poprzemysłowych.	• zmiany na rynku pracy oraz proces transformacji gospodarki miasta, • niewystarczające przygotowanie terenów do realizacji funkcji gospodarczych, społecznych i rekreacyjnych.
Pr.C.9	Niedostosowanie oferty podmiotów oraz mikro firm handlowych i usługowych do potrzeb mieszkańców.	• znaczna grupa mieszkańców wymagająca działań aktywizujących, nie korzystająca z dostępnej oferty, • niedostosowanie oferty do potrzeb przedsiębiorców i mieszkańców, • niska atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania dla ludzi aktywnych i młodych.
Pr.C.10	Niewystarczające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze.	• ograniczone możliwości terenowe wynikające z gęstości zabudowy w zakresie lokalizacji nowych inwestycji, • niski poziom poczucia bezpieczeństwa, • znaczna grupa mieszkańców wymagająca działań

		aktywizujących.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych oaz warsztatów i konsultacji społecznych.

TABELA 14 ILOŚCIOWA CHARAKTERYSTYKA PROBLEMÓW PODOBSZARÓW REWITALIZACJI - WARTOŚĆ WSKAŹNIKÓW [4]

Grupa	Wskaźnik	podobszar północny	podobszar centralny	Gliwice
syntetyczny wskaźnik koncentracji problemów		0,18	0,20	0,15
syntetyczny wskaźnik koncentracji problemów x liczba mieszkańców		25,57	23,64	5,57
problemy społeczne	kwota świadczeń i pomocy społecznej	19186,02	28504,23	11851,13
	kwota świadczeń i pomocy społecznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca	167,94	361,59	190,54
	koncentracja przestępstw	117,40	262,58	50,56
	koncentracja przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca	2,54	7,94	5,36
	liczba bezrobotnych	4,00	5,00	3,00
	udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku 18-60	6%	9%	8%
	udział mieszkańców do 18 roku życia	14%	17%	17%
	udział mieszkańców powyżej 60 roku życia	27%	22%	25%
gospodarka	liczba przedsiębiorstw	10,00	8,00	4,00
	liczba przedsiębiorstw w odniesieniu do liczby ludności w wieku 18-60	0,14	0,23	0,20
mieszkańcy i warunki mieszkaniowe	liczba mieszkańców w budynkach ZGM	19,50	37,00	26,00
	udział mieszkańców w budynkach ZGM w całkowitej liczbie mieszkańców	67%	52%	51%
	obszar oddziaływania programu "Mieszkania na start"	0,00	0,46	0,41
	powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na mieszkańca	59,11	59,47	63,71
	wiek budynków	1980,50	1930,00	1965,60
	stan budynków	3	2	2,50
aktywność społeczna	koncentracja stowarzyszeń	0,76	1,56	0,92
	koncentracja stowarzyszeń w przeliczeniu na jednego mieszkańca	0,01	0,07	0,04
	frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 roku (%)	45,98	48,36	51,73
warunki	obszar w sąsiedztwie zabytków	1,08	1,00	0,64

[4] Wartość wskaźnika jako średnia - mediana na jednostkę analityczną - grid o powierzchni 100x100 metrów.

przestrzenno-funkcjonalne	dostępność komunikacji	317,70	230,24	459,98
	obszary przemysłowe	1,00	1,00	1,00

Źródło: Opracowanie własne.

Ponadto podobszary w sferze społecznej cechują się wskaźnikami charakteryzującymi tą sferę w następujących analizowanych zakresach.

TABELA 15 SYTUACJA W WYMIARZE SPOŁECZNYM – WYBRANE WSKAŹNIKI ANALIZY ILOŚCIOWEJ[5].

wskaźnik	podobszar północny	podobszar centralny	Gliwice
udział mieszkańców w wieku 19-59 w % mieszkańców ogółem	58%	61%	59%
młodzi bezrobotni w liczbie osób w wieku 19-59 w %	3%	5%	4%
liczba młodych bezrobotnych - os.	2,00	3,00	2,00
wartość pomocy społecznej i świadczeń - nie związane z ubóstwem - rodzinne w zł	7654,00	6410,01	3672,00
pomoc społeczna i świadczenia - nie związane z ubóstwem- świadczenia rodzinne na mieszkańca w zł/os.	71,12	73,22	66,67
pomoc społeczna i świadczenia - ubóstwo- na mieszkańca w zł/os	109,46	291,10	159,54
wartość pomocy społecznej– ubóstwo w zł	3195,46	9371,44	5763,13
pomoc społeczna – ubóstwo na mieszkańca w zł/os	24,06	107,98	65,48
świadczenia rodzinne - ubóstwo- na mieszkańca w zł/os	47,19	108,70	75,96
wartość dodatków mieszkaniowych (ubóstwo) w zł	6116,16	7451,54	5482,55
dodatki mieszkaniowe (ubóstwo) na mieszkańca w zł/os	54,32	80,64	58,16
wartość - stypendia (ubóstwo) w zł	2650,00	2800,00	2575,00
stypendia (ubóstwo) na mieszkańca w wieku do 18 w zł/os	118,82	150,00	150,00

Źródło: Opracowanie własne.

[5] Wartość wskaźnika jako średnia - mediana na jednostkę analityczną - grid o powierzchni 100x100 metrów.

3. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta oraz inne dokumenty strategiczne wyznaczające kierunki i ramy rewitalizacji

Program Rewitalizacji Miasta Gliwice do roku 2023 jest ściśle związany i spójny z konsekwentnie prowadzoną polityką rozwoju miasta, wyrażoną w Strategii Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022. Zgodnie z tym dokumentem Gliwice w 2022 roku mają być miastem:

- dynamicznego rozwoju gospodarczego,
- silnie kojarzonym w kraju z nowymi technologiami,
- mieszkańców zaradnych i przedsiębiorczych,
- będącym atrakcyjnym rynkiem pracy dla mieszkańców i osób spoza miasta,
- będącym ważnym w kraju ośrodkiem akademickim i ośrodkiem naukowym w dziedzinie nauk technicznych,
- będącym istotnym centrum życia kulturalnego i spędzania czasu wolnego w Aglomeracji Górnośląskiej,
- łączącym wielokulturowe tradycje i historię,
- pełniącym ważną rolę duchową,
- będącym ważnym ośrodkiem konsolidacji Aglomeracji Górnośląskiej,
- wyróżniającym się swoją estetyką, funkcjonalnością zagospodarowania przestrzennego oraz dobrze zorganizowanymi przestrzeniami publicznymi,
- silnych więzi społecznych,
- dialogu pomiędzy władzą lokalną, a mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi,
- gwarantującym dostęp do usług społecznych na odpowiednim poziomie,
- zapewniającym mieszkańcom wysoki poziom bezpieczeństwa,
- w którym procesy rozwoju podporządkowane są zasadom rozwoju zrównoważonego,
- w którym pozytywne efekty rozwoju są widoczne i odczuwalne dla wszystkich mieszkańców miasta.

Właśnie działania rewitalizacyjne, zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Gliwic, mają służyć realizacji polityki rozwoju, pobudzać i realizować procesy w sferach społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej i środowiskowej.

Strategia Rozwoju Miasta wyznacza następujące priorytety:

- rozwój gospodarki, którego istotą jest „rozwijanie powiązań biznesowych, zapewnienie atrakcyjności inwestycyjnej Gliwic i zatrzymanie (zakotwiczanie) inwestorów, dzięki czemu osiągana jest wysoka dynamika",
- zaradność wobec wyzwań społecznych i ekonomicznych - istotą priorytetu jest „tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw świadomościowych oraz edukacyjnych, dzięki którym mieszkańcy Gliwic są przygotowani do uczestniczenia w procesach rozwojowych w mieście i podejmowania odpowiedzialności za własne życie",
- procesy metropolizacyjne – ich istotą jest „uruchamianie publicznych i prywatnych przedsięwzięć w przestrzeni miasta, które pozwalają uwypuklić jego atuty, w tym szeroko rozumiane dziedzictwo, oraz przyczyniają się do tworzenia nowej oferty miasta o wymiarze ponadlokalnym".

Działania rewitalizacyjne, zgodnie z zapisami Strategii, stanowić powinny narzędzia osiągnięcia celów:

- CS.1.3. Poszerzanie skali działalności sektora usług, w tym usług dla spędzania czasu wolnego.
- CS.3.1. Wzmacnianie oferty ponadlokalnej w wizerunkowych przestrzeniach miasta.
- CS.3.2. Tworzenie zróżnicowanej oferty mieszkaniowej w centrum miasta i na terenach rezydencjalnych.

Ponadto rewitalizacja, rozumiana jako „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji[6]", będzie działaniem na rzecz realizacji celów:

- CS.2.1. Umacnianie zdolności mieszkańców i instytucji pozarządowych do realizacji oddolnych inicjatyw w życiu miasta.
- CS.2.2. Budowanie odpowiedzialności za własne życie w wymiarach prywatnym i zawodowym.

Gliwicki Program Rewitalizacji jest również w pełni zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gliwice na lata 2016-2025, wskazującą na potrzebę m.in. w zakresie:

- stworzenia dogodnych warunków rozwoju ekonomicznego i kształtowania karier zawodowych mieszkańców,

[6] Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz.U. z dnia 03.11.2015 poz. 1777).

- wsparcia rodziny, jako fundamentu stabilizacji społecznej miasta,
- wsparcia zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie problemów wspólnoty lokalnej,
- przeciwdziałania patologiom i ograniczenie skutków ich społecznego oddziaływania,
- integracji lokalnych potencjałów i aktorów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Ramy działań rewitalizacyjnych na terenie miasta wynikają również z dokumentu pn. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020". W strategii ZIT jednym z dwóch celów jest cel strategiczny pn. „Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej". W ramach tego celu zdefiniowano działanie pn. „Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja", obejmujące dwa cele szczegółowe:

- Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.
- Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.

Strategia ZIT określa, że „istotą działania D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja, jest rewitalizacja ważnych dla społeczności lokalnych obszarów i obiektów. Proces ten rozumiany jest kompleksowo, jako odnowienie zabudowy oraz wprowadzanie do niej nowych funkcji, np. biznesowych, społecznych czy kulturowych. Obejmuje zarówno projekty o większej skali wiążące się z kompleksową rewitalizacją zdegradowanych centrów i dzielnic miejskich, jak i projekty mniejsze, wykorzystujące potencjał pojedynczych obiektów. Towarzyszą temu działania społecznościowe, wsparcie inicjatyw lokalnych oraz aktywizacja zawodowa i wspieranie osób podlegających wykluczeniu. Działanie to obejmuje także przygotowanie się do radzenia sobie z przyszłymi wyzwaniami społecznymi, takimi jak np. społeczeństwo seniorów. Skupienie na tym działaniu przyczynia się do zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej całego obszaru Subregionu Centralnego".

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Gliwice „CZĘŚĆ B USTALENIA" (Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009), zagadnienia związane z problematyką rewitalizacji zawarte zostały w rozdziale 2 - „Kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów", gdzie w ppkt określono 2.1 „Ogólne zasady polityki przestrzennej", w ppkt. 2.1.1. „Zasady rozwoju miasta" zapisano, iż „Ze względu na istniejące uwarunkowania oraz przyjętą misję, cele i priorytety w Strategii Rozwoju Miasta, przyjmuje się, że rozwój miasta będzie realizowany równolegle, przy uwzględnieniu trzech głównych zasad:

- poprzez intensyfikację i rewitalizację istniejących zasobów oraz restrukturyzację istniejącego zainwestowania,
- poprzez niezbędną ekspansję terytorialną zainwestowania na każdym z potencjalnych kierunków rozwoju przestrzennego,
- poprzez wskazanie obszarów szczególnych szans rozwojowych, których w pełni racjonalne wykorzystanie stanowi jeden z istotnych warunków pożądanego rozwoju miasta."

Tym samym działania rewitalizacyjne uznano za kluczowe narzędzie rozwojowe. Podstawowe założenia polityki rozwoju z uwzględnieniem roli procesów rewitalizacyjnych zawarto w ppkt 2.1.3. „Przestrzenny rozwój miasta na terenach zainwestowanych".

„W ramach działań zmierzających do racjonalizacji wykorzystania istniejących zasobów, w tym terenów uzbrojonych, zakłada się intensyfikację istniejącego zagospodarowania poprzez uzupełnienia oraz rewitalizację i restrukturyzację terenów już zainwestowanych. Realizacja tych działań, wymaga w pierwszej kolejności usprawnienia komunikacji kołowej, wyrównania niedoborów w infrastrukturze społecznej i technicznej oraz podnoszenia jakości zamieszkania i funkcjonowania istniejących osiedli. Wiąże się to z realizacją polityki przestrzennej polegającej na:

a) kontynuacji historycznego rozwoju miasta Gliwice, zwłaszcza:

- Śródmieścia, z organizowanym w ramach Centrum ośrodkiem dyspozycyjno-usługowym o zasięgu regionalnym i krajowym,
- osiedli: Szobiszowice-Zatorze, Sośnica, Stare Gliwice, Łabędy-Czechowice, Trynek, Brzezinka, Sikornik i Wójtowa Wieś, Ostropa i Bojków, Żerniki oraz Dzielnicy Akademickiej, w zakresie pełnej obsługi inżynieryjnej i zagospodarowania terenów, wynikającego z naturalnego i pożądanego rozwoju,

b) ochronie, rekonstrukcji i rewaloryzacji budynków objętych ochroną konserwatorską (w tym obiektów podlegających ochronie prawnej) oraz poprawie standardów wyposażenia tej zabudowy,

c) rewitalizacji i zagospodarowaniu istniejących terenów mieszkaniowo-usługowych oraz poprzemysłowych."

Również w punkcie 2.2. „Zasady realizacji zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów" określono wytyczne dla rewitalizacji – ppkt 2.2.3. „Rewitalizacja starych dzielnic miejskich i terenów poprzemysłowych – szczególnie tych, w których istnieje zabytkowa zabudowa o wysokich walorach architektonicznych - oraz ich integracja funkcjonalna i społeczna z organizmem miejskim, poprzez nadanie tym obszarom nowych, trwałych funkcji."

Program Rewitalizacji Miasta Gliwice jest również w pełni spójny z krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi stanowiącymi ramy procesu rewitalizacji.

W długookresowym dokumencie rozwoju kraju, jakim jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, wskazuje się potrzebę podjęcia działań rewitalizacyjnych w obszarach zdegradowanych poprzez przygotowanie lokalnych programów rewitalizacji, które powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. W dokumencie podkreśla się problemy szczególnego typu obszarów o najniższym dostępie do usług oraz obszary degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, w tym w zurbanizowanych obszarach w miastach, głównie o charakterze poprzemysłowym oraz w obszarach śródmiejskich, osiedlach w zabudowie blokowej, obszarach poprzemysłowych, powojskowych i pokolejowych, zlokalizowanych na obszarach zurbanizowanych, na których dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych i przestrzennych. Problemy te są wynikiem zachodzących procesów restrukturyzacyjnych, fizycznej degradacji zabudowy lub zmian w formie użytkowania terenu obszarów narażonych na tego typu procesy degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

W Koncepcji jednym z celów jest *Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.* W ramach celu zdefiniowano dwa kierunki działań:

- wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych,
- restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), jako wyzwanie polityki rozwoju wskazano znalezienie odpowiednich instrumentów wspomagania restrukturyzacji społeczno-gospodarczej obszarów w mniejszych skalach przestrzennych. Dla realizacji tego wyzwania określono cel pn. „Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze". W dokumencie wskazano na potrzebę podejmowania działań na rzecz odtworzenia zdolności do rozwoju miast, dzielnic miast, obszarów poprzemysłowych i innych terenów zdegradowanych przez przywracanie lub nadawanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz wspomaganie realizacji kompleksowych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej. KSRR wskazuje, że rewitalizacja powinna obejmować cztery główne komponenty działań: wsparcie kapitału społecznego, modernizację struktury gospodarczej, rozwój infrastruktury technicznej oraz rozwój i modernizację infrastruktury obiektów użyteczności publicznej.

Miasto Gliwice przez swoje znaczenie w strukturze funkcjonalno –przestrzennej regionu i Metropolii Górnośląskiej jest istotnym podmiotem polityki miejskiej. Zgodnie z wizją zawartą w dokumencie pn. „Krajowa Polityka Miejska 2023"[7], miasta mają w głównej mierze być:

- przyjazne dla mieszkańców i oferować wysoką jakość życia oraz dla przedsiębiorców jako miejsca atrakcyjne do lokowania i prowadzenia biznesu,
- nowoczesne i konsekwentnie rozwijane,
- konkurencyjne w skali ponadregionalnej i coraz lepiej widoczne na gospodarczej mapie Europy,
- silnymi ośrodkami, motorami rozwoju w skali regionalnej i lokalnej,
- spójne społecznie, ekonomicznie i przestrzennie, również dzięki wysiłkom dotyczącym rewitalizacji najbardziej zdegradowanych ich części, i obsługiwane przez efektywny transport publiczny,
- otwarte i dostępne, rozwijające się w sposób zrównoważony w kierunku miast zwartych przestrzennie, ale jednocześnie niepozbawionych dobrze zorganizowanych przestrzeni publicznych i terenów zieleni.

Dokument ten wskazuje, że „Rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju miasta – powinna stać się kluczowym programem społecznym i gospodarczym miasta w odniesieniu do jego obszarów problemowych". Polityka Miejska wskazuje, że celem rewitalizacji jest „równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury".

Rewitalizacja zgodnie zapisami Polityki Miejskiej oraz charakterem i potencjałem Gliwic, w głównej mierze ma stanowić narzędzie budowy miasta spójnego, z którym związany jest cel polityki miejskiej pn. „Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich". Ponadto działania tego typu służyć mają budowie miasta:

- zwartego i zrównoważonego, poprzez wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji,
- sprawnego - co oznacza stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych,
- konkurencyjnego – tj. kreującego rozwój, wzrost i zatrudnienie.

[7] Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 20 października 2015, www.mir.gov.pl.

Program Rewitalizacji Miasta Gliwice jest również spójny z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+". Zgodnie z tym dokumentem rewitalizacja obejmuje przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych, a powinny jej podlegać obszary, „na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie poprzemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych." Strategia „Śląskie 2020+" wśród celów regionalnych wyznacza m.in. cele związane z:

- zapewnieniem harmonii społecznej i wysokiego kapitału zaufania oraz dogodnych warunków życia mieszkańców. Obejmuje on działania związane m.in. z rewitalizacją społeczną obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonymi problemami społecznymi,
- podniesieniem poziomu ładu przestrzennego i efektywnym wykorzystaniem przestrzeni, w tym działania związane z np. rewitalizacją terenów i obiektów, w tym poprzemysłowych i zdegradowanych, poprawą jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, rewitalizacją zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych, nadawaniem nowych funkcji obiektom zabytkowym, rewitalizacją osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic oraz wspieraniem kreowania terenów mieszkaniowych.

Ramy Programu Rewitalizacji tworzy również główne narzędzie wdrożeniowe Strategii „Śląskie 2020+", tj. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO). Wśród priorytetów RPO zdefiniowano m.in. „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich". Dokument w ramach działań rewitalizacyjnych wskazuje na potrzebę realizacji projektów mających na celu wywołanie jakościowej i pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Jednocześnie celem działań infrastrukturalnych powinno być wsparcie społeczności zamieszkującej obszar zdegradowany.

4. WIZJA, CELE I DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE

4.1. WIZJA REWITALIZACJI

Kształt wizji rewitalizacji w Programie Rewitalizacji Miasta Gliwice jest wynikiem wykonanych analiz, a przede wszystkim konsultacji z podmiotami związanymi z obszarami rewitalizacji. Wizja stanowi swego rodzaju odzwierciedlenie bilansu potencjału i oczekiwań podmiotów. Zapisy zawarte w wizji to odpowiedź na pytanie o cechy, które powinny charakteryzować, a wręcz pozytywnie wyróżniać, analizowane tereny w wyniku zrealizowania działań rewitalizacyjnych.

TABELA 16 WIZJA REWITALIZACJI WYZNACZONYCH PODOBSZARÓW

WIZJA REWITALIZACJI PODOBSZARU PÓŁNOCNEGO
Rewitalizacja doprowadzi do zainicjowania lub wzmocnienia procesów, które spowodują, że obszar Łabędy-Osiedle Kopernik będzie obszarem: ▪ zintegrowanej i aktywnej społeczności, zaangażowanej w podejmowanie działań na rzecz wspólnoty lokalnej, ▪ stale wzbogacanej oferty usług społecznych odpowiadających zmieniającej się strukturze demograficznej obszaru, ▪ przyjazne i bezpieczne dla rodzin, osób starszych, a także osób poszukujących możliwości aktywnego spędzenia czasu wolnego, ▪ pełniące funkcje rekreacyjne i turystyczne o randze miejskiej i aglomeracyjnej, wykorzystujące dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz położenie nad Kanałem Gliwickim, ▪ z zadbanymi, rozległymi terenami zielonymi, których atrakcyjność podnoszona jest przez dobre wyposażenie infrastrukturalne i wydarzenia plenerowe, ▪ z zagospodarowanymi na nowe funkcje obiektami i terenami poprzemysłowymi, ▪ dobrze skomunikowane z miastem, co ułatwiać będzie mieszkańcom obszaru korzystanie z usług i udogodnień w innych osiedlach, zaś mieszkańcom miasta i aglomeracji udostępni infrastrukturę i usługi czasu wolnego w obszarze, ▪ wyróżniające się wyjątkową tradycją, pozytywnymi cechami przestrzeni, szerokim wachlarzem usług czasu wolnego, co przyczyni się do wzbogacenia wizerunku Gliwic w skali regionu.
WIZJA REWITALIZACJI PODOBSZARU CENTRALNEGO
Rewitalizacja doprowadzi do zainicjowania lub wzmocnienia procesów, które spowodują, że obszar Śródmieście Północ – Śródmieście Południe - Sośnica będzie obszarem: ▪ rozwoju zintegrowanego – łączącego funkcje gospodarcze, mieszkaniowe, rekreacyjne i kulturalne, ▪ pełniącym centralne funkcje w nowoczesnym mieście będącym jednym z liderów rozwoju w regionie, ▪ stanowiącym miejsce spotkań mieszkańców miasta i będącym magnesem dla mieszkańców

regionu i aglomeracji, w tym dla osób z klasy kreatywnej, przyciąganych przez funkcje edukacyjne, naukowe i kulturalne,

- dostępności do urozmaiconych usług spędzania czasu wolnego rozwijanych w oparciu o walory przestrzeni kulturowej, terenów zielonych, obiektów sportowych oraz ofertę instytucji kultury,
- atrakcyjnej architektury świadczącej o bogatej historii miasta i wykorzystywanej dla realizacji nowych funkcji, w tym obszarem wykorzystywania obiektów poprzemysłowych na cele gospodarcze, mieszkaniowe, kulturalne,
- posiadającym dobrze wyeksponowane, zagospodarowane i wzbogacone o atrakcyjną ofertę obiekty symboliczne , w tym o znaczeniu europejskim,
- zapewniającym dostęp do codziennych funkcji usługowych i handlowych, atrakcyjnych dla mieszkańców i ożywiających przestrzenie publiczne,
- łatwego dostępu do usług służących rozwojowi rodzin i młodzieży oraz zaspokojeniu potrzeb osób z grup defaworyzowanych,
- społeczności lokalnej łączonej silnymi więziami sąsiedzkimi i angażującej się w działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania i wspólnoty lokalnej,
- samorealizacji i wysokiej aktywności osób w wieku poprodukcyjnym,
- funkcjonowania podmiotów wspierających działalność społeczną mieszkańców oraz rozwiązywanie problemów społecznych, szczególnie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami,
- zrewitalizowanych terenów i obiektów poprzemysłowych zaadaptowanych na nowe funkcje,
- rosnącej aktywności przedsiębiorczej mieszkańców oraz udogodnień dla rozwoju mikro i małej przedsiębiorczości,
- stanowiącym znane w regionie centrum gospodarcze, wyspecjalizowane w branży handlu i usług motoryzacyjnych oraz w branży logistycznej,
- stanowiącym węzeł transportowy o randze miejskiej i aglomeracyjnej, dobrze skomunikowanym z innymi osiedlami połączeniami zintegrowanego transportu zbiorowego oraz infrastrukturą ścieżek spacerowych i rowerowych,
- stanowiącym wizytówkę Gliwic o silnej identyfikowalności w regionie.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o wyniki konsultacji społecznych.

4.2. Cele rewitalizacji

Struktura celów Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023 jest wielopłaszczyznowa i uwzględnia:

- prowadzenie interwencji na podobszarach rewitalizowanych z udziałem społeczności lokalnych,
- trwałe rozwiązywanie problemów – w szczególności społecznych – na podobszarach rewitalizacji i w ich otoczeniu,
- innowacyjne wykorzystanie potencjałów podobszarów rewitalizacji,
- zintegrowanie procesu rewitalizacji z rozwojem miasta.

Obszary, na których zidentyfikowano ponadprzeciętną w skali miasta koncentrację problemów cechuje szereg potencjałów umożliwiających postrzeganie rewitalizacji w sposób znacznie szerszy niż

tylko w kontekście łagodzenia bądź usuwania problemów. Są to obszary predestynowane do pełnienia funkcji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, mogące stać się atrakcyjnymi miejscami dla realizacji funkcji mieszkaniowych, wypoczynkowych i gospodarczych. Atutem każdego z uwzględnionych obszarów jest specyfika wiążąca się z cechami społeczności lokalnej, historią bądź położeniem. Dlatego należy dążyć do sytuacji, w której działania podejmowane w ramach Gliwickiego Programu Rewitalizacji będą przynosiły pozytywne efekty tak dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również dla całego miasta. Cele rewitalizacji zostały sformułowane nie jako proste odwrócenie zidentyfikowanych problemów, ale jako przejście do nowej jakości rozwoju. Ranga miasta Gliwice, korzystne procesy rozwoju lokalnego obserwowane w mieście, pozycja Gliwic w Metropolii, uzasadniają wykorzystywanie w rewitalizacji strategii ofensywnych, zorientowanych na budowanie wartości nacechowanych pierwiastkiem innowacyjności. Takie podejście jest również uzasadnione założeniem, że rewitalizacja powinna wyrównywać dysproporcje w rozwoju różnych części miasta. Rewitalizacja w Gliwicach jest więc nie tylko procesem rozwiązywania problemów bądź usuwania barier, ale przede wszystkim tworzenia nowej rzeczywistości na wskazanych terenach, adekwatnej do innowacyjności innych części miasta.

RYSUNEK 34 LOKALNY I PONADLOKALNY WYMIAR W PROCESIE REWITALIZACJI

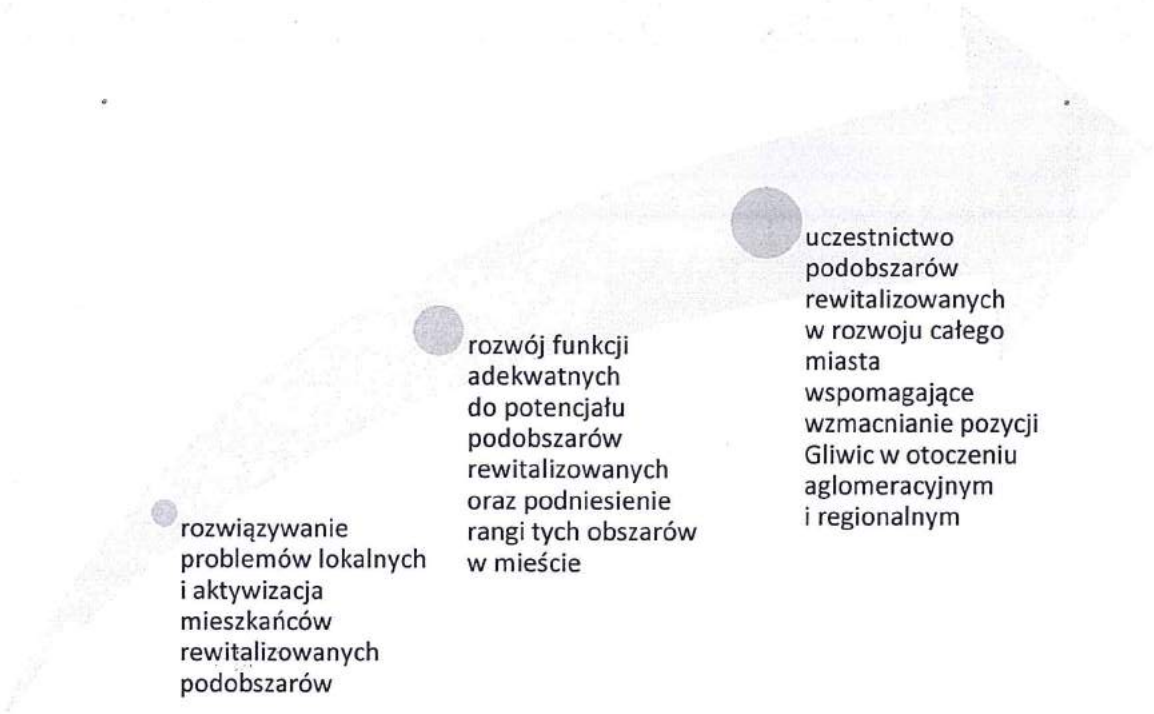

Źródło: Opracowanie własne.

Ze względu na potencjał obszarów rewitalizacji, wśród celów rewitalizacji uwzględniono dwa przekroje:

- przekrój miejski,
- przekrój podobszarów rewitalizacji.

RYSUNEK 35 STRUKTURA CELÓW GLIWICKIEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Źródło: Opracowanie własne.

Cel główny Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023 zorientowany jest na ponowne odkrycie i zagospodarowanie potencjałów obszaru rewitalizacji, przy aktywnym współudziale społeczności lokalnych.

Cel główny rewitalizacji

Kształtowanie procesów wspierających aktywizowanie i wykorzystywanie atutów obszaru.

TABELA 17 CELE DLA WYZNACZONYCH PODOBSZARÓW REWITALIZACJI

Podobszar	Kluczowe problemy	Cele
północny	Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.5, Pr.P.7	C.P.1. Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.
	Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.10, Pr.P.11	C.P.2. Zachowywane i rozwijane tradycyjne walory mieszkaniowe obszaru oraz elastycznie przekształcana oferta dostępnych udogodnień dostosowywanych do zmieniającej się sytuacji społecznej i demograficznej.
	Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.6, Pr.P.8, Pr.P.9	C.P.3. Rozwinięte ponadlokalne funkcje czasu wolnego, wykorzystujące położenie i infrastrukturę obszaru.
	Pr.P.1, Pr.P.2, Pr.P.7, Pr.P.8, Pr.P.9, Pr.P.11	C.P.4. Dogodne warunki dla rozwoju biznesu wykorzystującego lokalizację obszaru, jego tradycje gospodarcze oraz tereny poprzemysłowe możliwe do

		ponownego zagospodarowania.
	Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9, Pr.P.10, Pr.P.11	**C.P.5. Wzrost atrakcyjności obszaru dzięki wdrażaniu rozwiązań z zakresu rozwoju zrównoważonego.**
centralny	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	C.C.1. Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.
	Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.10	C.C.2. Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań zgodnych z ideą inteligentnego miasta, służących mieszkańcom obszaru oraz użytkownikom zewnętrznym.
	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10	C.C.3. Wysoka ranga obszaru jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.
	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.4, Pr.C.5, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10	C.C.4. Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.

Źródło: Opracowanie własne.

Dla osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacji planowane jest podejmowanie działań w kierunku:

- tworzenia nowej i poprawy jakości istniejącej infrastruktury, warunkującej rozwiązywanie problemów społecznych, infrastrukturalnych, środowiskowych oraz gospodarczych,
- wspierania jakości i oferty usług, w tym w szczególności społecznych i publicznych,
- wzmacniania kompetencji, aktywności i samodzielności mieszkańców obszarów rewitalizacji,
- integracji mieszkańców i budowania partnerstw na poziomie lokalnym i partnerstw międzysektorowych.

Zakłada się, iż głównymi, bezpośrednimi beneficjentami działań rewitalizacyjnych oraz odbiorcami i adresatami wsparcia będą grupy problemowe, w tym przede wszystkim:

- korzystający z pomocy społecznej,
- rodziny borykające się z problemami socjalnymi i wychowawczymi,
- bezrobotni.

Beneficjentami pośrednimi będą partnerzy społeczno-gospodarczy realizujący i wspierający działania rewitalizacyjne na podobszarach rewitalizacji, w tym m.in.:

- przedsiębiorcy,

- podmioty ekonomii społecznej ,
- jednostki sektora finansów publicznych,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- mieszkańcy miasta Gliwice.

4.3. LISTA PLANOWANYCH, KLUCZOWYCH (PODSTAWOWYCH) I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W nawiązaniu do sformułowanych celów oraz zidentyfikowanych problemów została sformułowana lista przedsięwzięć na rzecz rewitalizacji wydzielonych obszarów. Przedsięwzięcia zostały podzielone na kluczowe (podstawowe) i uzupełniające. Przedstawiono je w kolejnej tabeli.

Szczegółowy opis projektów kluczowych podstawowych zawierający informacje o:

- podmiotach go realizujących,
- zakresie realizowanych zadań,
- lokalizacji (miejsce/obszar przeprowadzenia danego projektu),
- szacowanej wartości,
- prognozowanych rezultatach wraz ze sposobem ich oceny,
- odniesieniu do celów rewitalizacji,

znajduje się w Załączniku nr 1 do niniejszego Programu Rewitalizacji.

W grupie projektów kluczowych wskazano również 3 projekty kluczowe zlokalizowane poza podobszarami rewitalizacji. Należy jednak podkreślić, że ich realizacja zakłada bezpośredni wpływ na zmianę sytuacji społeczności w podobszarze. Projekty te są ukierunkowane na rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów podobszarów i w bezpośredni sposób służą osiąganiu celów rewitalizacji.

Przedstawiona lista projektów uzupełniających stanowi sprecyzowanie i dopełnienie zakresu projektów kluczowych (podstawowych), i określa równie istotne działania do realizacji w ramach procesów rewitalizacyjnych. Niemniej, ze względu na realizację zasady koncentracji, zachowując potrzebę planowania w oparciu o możliwości realizacyjne oraz ze względu na brak kompleksowej informacji o zakresie i kosztach tych projektów, nie znalazły się one na liście projektów kluczowych. Realizacja tych projektów będzie równie istotna lecz uzależniona od możliwości organizacyjnych i finansowych Miasta oraz partnerów procesu rewitalizacji.

TABELA 18 IDENTYFIKACJA PROJEKTÓW ROZWIĄZUJĄCYCH PROBLEMY

Numer projektu	Projekt kluczowy	Podobszar*	Cel	Kluczowe problemy, na jakie ukierunkowany jest projekt	Sfera oddziaływania projektu na problemy w wymiarze			
					społecznym	infrastrukturalnym	gospodarczym	środowiskowym
P.K.1	Nowe Gliwice - Hałda - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Pszczyńskiej w Gliwicach	centralny	C.C.4	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.4, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.10	X	X	X	X
P.K.2	Nowe Gliwice- Koksownia - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Bojkowskiej w Gliwicach	centralny	C.C.4	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.4, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.10	X	X	X	X
P.K.3	Rewitalizacja oraz uzbrojenie terenów przy ul. Wincentego Pola pod budowę infrastruktury dla potrzeb działalności gospodarczej MŚP	centralny	C.C.4	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.4, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.10	X	X	X	X
P.K.4	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Portowej	północny	C.P.4	Pr.P.2, Pr.P.7, Pr.P.9, Pr.P.11	X	X	X	X
P.K.5	Rozbudowa lotniska w Gliwicach	centralny	C.C.3	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.,8, Pr.C.9, Pr.C.10	X	X	X	X
P.K.6	Fabryka Drutu, wczoraj przemysł a dziś – miejska przestrzeń publiczna - centrum gliwickich inicjatyw przemysłu kreatywnego i technologicznego	centralny	C.C.3	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.,8, Pr.C.9, Pr.C.10	X	X	X	X
P.K.7	Twoja Społeczność Twoją Szansą	centralny	C.C.1	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4,	X		X	
P.K.8	Twoja Społeczność Twoją Szansą. Etap II	centralny	C.C.1	Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4,	X		X	
P.K.9	Budowa Małej Elektrowni Wodnej na rzece Kłodnicy	centralny	C.C.3	Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10		X	X	X
P.K.10	Program ograniczania niskiej emisji dla miasta Gliwice - edycja pilotażowa	centralny/ północny	C.C.2/ C.P.5	Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9,		X		X

P.K.11	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach . Etap I	centralny/ północny	**C.C.2/ C.P.5**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9,**		X		X
P.K.12	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach. Etap II	centralny/ północny	**C.C.2/ C.P.5**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9,**		X		X
P.K.13	Miejski autobus szynowy na trasie Gliwice-Sośnica - Gliwice-Pyskowice	centralny/ północny	**C.C2/ C.P.5**	**Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.10 / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9, Pr.P.10, Pr.P.11**	x	x	x	X
P.K.14	EKO-ŚWIATŁO w Gliwicach	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7**		X		X
P.K.15	Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych. Etap II	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7**		X		x
P.K.16	Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7**	X	X	X	X
P.K.19	Uzbrojenie terenów poprzemysłowych przy ul. Dojazdowej w Gliwicach	centralny	**C.C.4**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**	X	X	X	X
P.K.20	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. M. Płażyńskiego	centralny	**C.C.4**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.7 Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**	X	X	X	
P.K.21	Dom św. Jacka w Gliwicach	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5,**	X		X	
P.K.22	Modernizacja infrastruktury lecznictwa zamkniętego w Gliwicach	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		
P.K.23	Lokalne Centrum Integracji i Usług Społecznych	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5,**	X	X		
P.K.24	Stworzenie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami i patologiami społecznymi	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.6, Pr.P.8, Pr.P.9**	X	X		
P.K.25	Mieszkanie na start. Etap I	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7**	X	X		
P.K.26	Mieszkanie na start. Etap II	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7**	X	X		

P.K.27	Teatr Miejski w Gliwicach przy Al. Przyjaźni	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		
P.K.28	Rewitalizacja wieży ciśnień przy ul. Poniatowskiego - Leśna z przeznaczeniem na rzecz aktywnej integracji i rewitalizacji społecznej	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X	X	
P.K.29	Aktywna integracja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnicy Zatorze	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4,**	X			X
P.K.30	Gliwickie Centrum Edukacji Lotniczej	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.9,**	X	X	X	
P.K.31	Mechanika Najwyższych Lotów	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.9,**	X		X	
P.K.32	Nowa siedziba Szkoły Muzycznej	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		
P.K.33	Budowa poligonów zawodowych i modernizacja warsztatów szkolnych	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9,**	X	X		
P.K.34	„Inwestycja w edukację to lepsza przyszłość"	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9,**	X		X	
P.K.35	Nowy uczeń - nowoczesna pracownia - nowatorski pracownik – podniesienie, jakości kształcenia w Górnośląskim Centrum Edukacyjnym	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9,**	X		X	
P.K.36	Równe szanse, lepszy start - zwiększenie potencjału edukacyjnego z przygotowaniem osób z niepełnosprawnościami do zawodu w CKZiU nr 1	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9,**	X		X	
P.K.37	Lokalny punkt informacyjno- konsultacyjny	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9**	X		X	
P.K.38	Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9 / Pr.P.2, Pr.P.4, Pr.P.5,**	X		X	
P.K.39	Inkubator Przedsiębiorczości - szansą na skuteczną rewitalizację w Gliwicach	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**	X	X	X	
P.K40	TECHNOPARK-owa Akademia - Podnoszenie kwalifikacji językowych i ICT dorosłych	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**	X	X	X	
P.K.41	Utworzenie farmy fotowoltaicznej	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.2, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9,**		X	X	X
P.K.42	Rozbudowa Parku Naukowo-Technologicznego "TECHNOPARK GLIWCE" w celu zwiększenia potencjału dla transferu technologii i	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**	X		X	

	innowacyjności w regionie oraz rewitalizacja terenów przyległych							
P.K.46	PROjARCH EDU-HUB – rewitalizacja terenu i budynków Dawnej Fabryki Drutu na potrzeby ośrodka wspierania inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.10**	X	X	X	X
P.K.47	PROjARCH EDU-HUB – wspieranie inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9**	X		X	
P.K.53	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia – modernizacja budynku dawnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 6 oraz terenu przylegającego na działce przy ul. Ziemowita 3 na cele centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa)	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		
P.K.54	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia - centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa) dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9**	X			
P.K.55	Modernizacja Ośrodka Edukacyjno - Dystrybucyjnego Caritas Diecezji Gliwickiej jako ośrodka wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X	X	
P.K.56	Ośrodek Edukacyjno-Dystrybucyjny Caritas Diecezji Gliwickiej - wsparcie edukacyjne i produktowe dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.9**	X		X	

Projekty kluczowe zlokalizowane poza podobszarami rewitalizacji, lecz mające bezpośredni wpływ na zmianę sytuacji społeczności w podobszarach. Projekty te są ukierunkowane na zidentyfikowane problemy podobszarów i w bezpośredni sposób służą osiąganiu celów rewitalizacji.								
P.K.43	Centrum Kulturalne Fuga w Łabędach oraz utworzenie Muzeum Historii Łabęd	oddziaływanie na podobszar północny	**C.P.3**	**Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.6, Pr.P.8,**	X	X	X	
P.K.44	Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego. Audio-Laboratorium grafiki komputerowej 2D/ 3D	oddziaływanie na podobszar północny	**C.P.1**	**Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.7**	X	X	X	
P.K.48	Modernizacja budynku przy ul Wiejskiej 21 w Gliwicach dla potrzeb stworzenia nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym	oddziaływanie na podobszar centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.7**	X	X		X
P.K.49	Stworzenie nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym – w budynku przy ul. Wiejskiej 21	oddziaływanie na podobszar centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9**	X		X	
P.K.50	Remont i rewaloryzacja zabudowań zlokalizowanych przy ul. Metalowców 15-15a na potrzeby odbudowy przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy	oddziaływanie na podobszar północny	**C.P.1**	**Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.7**	X	X	X	
P.K.51	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego w Łabędach	oddziaływanie na podobszar północny	**C.P.1**	**Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.5, Pr.P.7**	X		X	
P.K.52	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Praca daje moc.	oddziaływanie na podobszar północny	**C.P.1**	**Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.5, Pr.P.7**	X		X	

Numer projektu	Projekty uzupełniające (w tym poza podobszarami) - do realizacji w przypadku pojawienia się dodatkowych środków finansowych	Podobszar	Cel	Kluczowe problemy na jakie ukierunkowany jest projekt	Sfera oddziaływania projektu na problemy w wymiarze			
					społeczna	infrastrukturalna	gospodarcza	środowiskowa
P.U.1	Budowa dużego portalu internetowego dla wszystkich ogłoszeń i promocji wydarzeń, wymiany wolnego czasu, towarów i prowadzenia konsultacji społecznych – wszystko dla Gliwic	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, / Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.5**	X	X	X	
P.U.2	Przekształcenie giełdy w wielofunkcyjne centrum handlowo - usługowe oraz rekreacyjno – rozrywkowe - centrum sportów motorowych	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10**		X	X	X
P.U.3	Lokalizacja na terenach zdegradowanych (np. po byłym PGR lub poprzemysłowych) nowej mariny wraz z infrastrukturą rekreacyjną i wypoczynkową oraz spójną siecią ścieżek rowerowych	północny	**C.P.3**	**Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.6, Pr.P.8, Pr.P.9**	X	X	X	X
P.U.4	Modernizacja przejścia pomiędzy Starymi Łabędami a Łabędami	północny	**C.P.5**	**Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.11**	X	X		
P.U.5	Zagospodarowanie Parku Chorzowskiego, w tym Zameczku na cele rekreacyjne	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		X
P.U.6	Rewitalizacja terenu Parku Starokozielskiego, w tym oświetlenie terenu	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		X

P.U.7	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w obszarach zamieszkanych, w tym m.in. modernizacja skrzyżowania ul. Czołgowej i Strzelców Bytomskich, przebudowa ul. Jagiellońskiej i Zabrskiej, rozbudowa ul. Kujawskiej, Akademickiej i Panewnickiej wraz ze skrzyżowaniami, przebudowa skrzyżowania ul. Dworcowa-Dolnych Walów-Jana Pawła II - Mikołowska-Dunikowskiego w Gliwicach, budowa ul. Andromedy od ul. Toszeckiej do ul. Pionierów w Gliwicach, rozbudowa skrzyżowania ul. Daszyńskiego -Jasnogórska -Kozielska - Wieczorka -Sobieskiego w Gliwicach, przebudowa skrzyżowania ulic Toszecka - Myśliwska	centralny/ północny	**C.C.3 / C.P.5**	**Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.10, Pr.P.11**	X	X	X	X
P.U.8	Rozwój działalności "Banku Czasu"	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.2**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.4, Pr.C.9 / Pr.P.1, Pr.P.3,**	X		X	
P.U.9	Stworzenie domu pobytu dziennego dla seniorów i opieki nad dorosłymi niepełnosprawnymi wraz z realizacją programu animacyjnego	północny	**C.P.2**	**Pr.P.1, Pr.P.3,**	X	X		
P.U.10	Kompleksowy program remontów budynków mieszkalnych z czynnym uczestnictwem mieszkańców w pracach remontowych (zakup materiałów, nadzór i praca mieszkańców)	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7,**	X	X		
P.U.11	Systemowy program partnerskiej realizacji placów zabaw w przestrzeniach publicznych	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7,**	X	X		
P.U.12	Centrum Aktywności Lokalnej – organizacja miejsc na siedziby i działalność rady osiedla, klubów i lokalnych stowarzyszeń, miejsce organizacji imprez kulturalnych, itp.	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4,**	X	X		
P.U.13	Kompleksowy system monitoringu – uzupełnienie w obszarach w których nie działa jeszcze monitoring	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.6,**	X	X		
P.U.14	Zagospodarowanie terenu przy ul. Sikorskiego 134 na cele rekreacyjno – terapeutyczno - edukacyjne	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		

P.U.15	Zagospodarowanie terenów przy ul. Wschodniej oraz wieży ciśnień na cele rekreacyjno - edukacyjne	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X	X	
P.U.16	Zagospodarowanie działki 304 obr. Politechnika	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X	X	X
P.U.17	Budowa oświetlenia parkowego wraz z modernizacją skweru pomiędzy ul. Nasyp, Konarskiego, Piramowicza i Częstochowską	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		
P.U.18	Kompleksowe działania w zakresie renowacji budynków mieszkalnych wraz z termomodernizacją	centralny	**C.C.2**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7,**	X	X		X
P.U.19	Kluby osiedlowe z lokalnymi atrakcjami – spotkania z ciekawymi ludźmi, twórcami, wykorzystanie zainteresowań mieszkańców	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, / Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.5**	X	X		
P.U.20	Karta Mieszkańca – program promocji umożliwiający wstęp do muzeów, obiektów sportowych i na wydarzenia kulturalne	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, / Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.5**	X		X	
P.U.21	„Edukacja obywatelska" - uświadomienie roli społeczeństwa obywatelskiego	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, / Pr.P.2, Pr.P.3, Pr.P.4, Pr.P.5**	X		X	X
P.U.22	"Oswajanie przestrzeni" – rewitalizacja podwórek, blokowisk, projekt, który angażuje mieszkańców (liderów lokalnych) od początku – w procesie tworzenia wspólnej przestrzeni, realizacji wydarzeń kulturalnych + podwórka, klatki, place rekreacyjne	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.2**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.6 / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8,**	X	X		X
P.U.23	Program poprawy jakości małej architektury w obszarach rewitalizacji (chodniki, skwery, oświetlenie)	centralny/ północny	**C.C.1 / C.P.2**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.6, Pr.C.7 / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8,**		X	X	X
P.U.24	Rewitalizacja nieruchomości po dawnej trasie tramwajowej przy ul. Chorzowskiej w Gliwicach	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.7, Pr.C.8**	X	X		X
P.U.25	Kształcenie ustawiczne dla mieszkańców Gliwic	centralny/ północny/całe miasto	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.6, / Pr.P.2, Pr.P.7**	X		X	

P.U.26	Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej – kontynuacja, rozwój	centralny/ północny/całe miasto	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9 / Pr.P.2, Pr.P.4, Pr.P.5,**	X		X	
P.U.27	Poprawa jakości świadczenia i dostępności usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci	centralny/ północny/całe miasto	**C.C.1 / C.P.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.9 / Pr.P.2, Pr.P.3,**	X		X	
P.U.28	Klub Integracji Społecznej przy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gliwicach	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.4,**	X		X	
P.U.29	Baza usług społecznych w budynku oficyny przy ul. Jagiellońskiej 19	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4,**	X		X	
P.U.30	Rewitalizacja budynku kościoła Ewangelicko Augsburskiego wraz z plebanią	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.5, Pr.C.7,**	X	X		
P.U.31	Rewitalizacja budynku szkół (gimnazjum, liceum) Ewangelickiego Towarzystwa Edukacyjnego przy ul. Franciszkańskiej 5	centralny*	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.5,**	X		X	
P.U.32	Rewitalizacja i zagospodarowanie budynku przy ul. Barbary 4 na realizację celów społecznych	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.6,**	X	X	X	
P.U.33	Rewitalizacja budynku przy ul. Franciszkańskiej 5 (budynek przy ulicy), adaptacja na przedszkole	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.6,**	X	X	X	
P.U.34	Poprawa jakości zasobów mieszkaniowych i otoczenia zbiorowych budynków mieszkalnych, w tym spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych	centralny/ północny/całe miasto	**C.C.1 / C.P.2**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8,**	X	X		X
P.U.35	Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza poprzez odnowienie taboru autobusowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	całe miasto	**C.C. 2 / C.P.5**	**Pr.C.6, Pr.C.7, , Pr.C.10 / Pr.P.1, Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9, Pr.P.10**	X	X	X	X
P.U.36	Rewitalizacja historycznej Wieży Wodnej - Re:aktywacja! - Odbudowa przestrzeni społecznej, biznesowej i kulturalnej- Etap 1 (Jana Sobieskiego 20)	centralny	**C.C.3**	**Pr.C.1, Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.8, Pr.C.9, Pr.C.10,**	X	X	X	
P.U.37	Podniesienie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej Katedry w Gliwicach poprzez realizację prac konserwatorsko – renowacyjnych oraz poszerzenie oferty kulturalno – edukacyjnej	Centralny	**C.C.1**	**Pr.C.3, Pr.C.5, Pr.C.7, Pr.C.9**	X	X		

P.U.38	Modernizacja i nadanie nowych funkcji budynkowi komisariatu policji przy ul. Horsta Bienka na rzecz działalności kulturalnej w dzielnicy	oddziaływanie na podobszar centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2, Pr.C.3, Pr.C.4, Pr.C.5, Pr.C.6,**	X	X		
P.U.39	Usuwanie materiałów zawierających azbest z terenu Miasta Gliwice w latach 2014 - 2020	centralny/ północny	**C.C.2 / C.P.5**	**Pr.C.5, Pr.C.6, Pr.C.7, Pr.C.8, / Pr.P.3, Pr.P.8, Pr.P.9,**		X		X
P.U.40	Dofinansowywanie ze środków zewnętrznych placówek niepublicznych organizujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w formie żłobka lub dziennego opiekuna	centralny	**C.C.1**	**Pr.C.1, Pr.C.2,**	X	X	X	

Źródło: Opracowanie własne.

5. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

5.1. ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym i wpisuje się w prowadzoną, w sposób spójny i trwały, politykę rozwoju miasta oraz dotychczasowe działania rewitalizacyjne prowadzone w okresie programowania 2007-2013. Realizacja Programu opierać się będzie na ściśle określonych zasadach wynikających zarówno z ram procesu rewitalizacji w Polsce, jak również przyjętej ścieżki prowadzenia tego procesu w Gliwicach. Do tych ram zaliczyć możemy zasadę:

- zrównoważonego rozwoju, postulującą takie prowadzenie i stymulowanie procesów rozwoju, by równoważyć jego wymiar społeczny, gospodarczy i przestrzenny przy jednoczesnym poszanowaniu i zachowaniu zasobów umożliwiających rozwój przyszłym pokoleniom,
- celowości – podejmowane działania ukierunkowane będą na osiąganie celów rewitalizacji i rozwoju danego podobszaru, jak i całego miasta,
- kompleksowości i wielowymiarowości – działania rewitalizacyjne powinny stanowić odpowiedź na współistniejące problemy sfery społecznej i gospodarczej oraz przestrzennej i środowiskowej,
- koncentracji terytorialnej – podejmowane działania koncentrować się będą na wyznaczonych terytorialnie podobszarach i problemach beneficjentów zamieszkujących te podobszary,
- okresowej aktualizacji – określającej możliwość i obowiązek okresowego aktualizowania dokumentu oraz prowadzenia procesu monitorowania i ewaluacji,
- partycypacji społecznej – oznaczającej, że proces planowania rewitalizacji, wdrażanie rozwiązań projektowych oraz monitorowanie procesu oparte ma być na szerokim udziale społecznym mieszkańców i partnerów gospodarczych.

RYSUNEK 36 ZASADY WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA GLIWICE

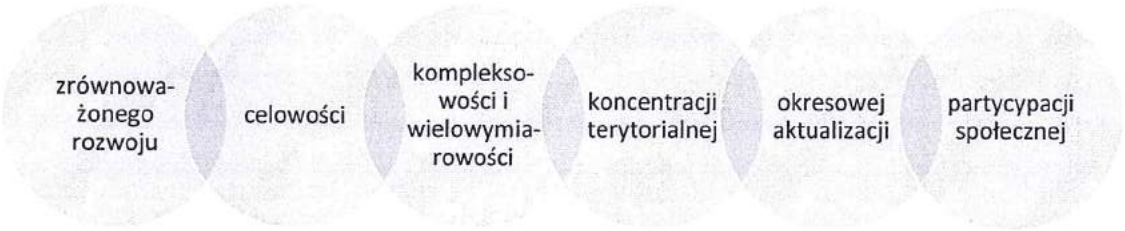

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność

Program Rewitalizacji jest jednym z kluczowych instrumentów realizacji polityki miasta w prespektywie średniokresowej. Stanowi on, zgodnie z przyjętymi w kraju zasadami realizowania tego procesu, kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie Progamu będzie Samorząd Miasta Gliwice. Zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy władzą uchwałodawczą a wykonawczą, poszczególne organy Samorządu Miasta będą uczestniczyły w procesie rewitalizacji.

RYSUNEK 37 AKTORZY PROCESU REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Źródło: Opracowanie własne.

Rada Miasta Gliwice odpowiada za przyjęcie Programu i podjęcie decyzji o rozpoczęciu procesu wdrażania. Na podstawie wniosku Prezydenta Miasta lub z własnej inicjatywy Rada będzie mogła zainicjować proces nadzwyczajnej aktualizacji Progamu.

Prezydent Miasta, jako organ wykonawczy Samrządu Miasta Gliwice:

- sprawuje nadzór nad realizacją Programu Rewitalizacji jako całości,
- nadzoruje osiąganie celów rewitalizacyjnych,
- inicjuje działania służące zabezpieczeniu środków finansowych na przyjęte do realizacji własne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne, poprzez ich uwzględnienie w kolejnych projektach budżetu, Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
- podejmuje czynności zmierzające do pozyskania pozabudżetowych źródeł finansowania,
- nawiązuje współpracę z aktorami procesu rewitalizacji w przypadku przedsięwzięć wymagających zaangażowania wielu podmiotów,
- podejmuje decyzję o przygotowaniu wniosku do Rady Miasta o zainicjowaniu procesu aktualizacji Programu lub jego wygaszeniu w części lub całości.

Funkcję operatora rewitalizacji pełnić będzie Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji Miasta Gliwice. W skład Zespołu wchodzą przedstawiciele różnych wydziałów merytorycznych Urzędu Miejskiego. W zależności od podejmowanych działań skład zespołu może zostać rozszerzony o inne osoby, w tym np. przedstawicieli miejskich jednostek organizacyjnych, Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji pozarządowych i innych. Skład zespołu będzie konsultowany z podmiotami delegującymi swoich przedstawicieli do pracy w ramach Zespołu.

Powierzenie zadań operatora Zespołowi działającemu w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Gliwicach wynika z doświadczeń w realizacji działań o charakterze rozwojowym i rewitalizacyjnym oraz z wysokiej kultury organizacyjnej Urzędu, wypracowanej przez wiele lat wdrażania konsekwentnej i skutecznej polityki rozwoju miasta.

Należy również podkreślić, iż prowadzona przez władze miasta polityka, w znacznej cześci opiera się na otwarciu na partnerów instytucjonalnych, zarówno wewnętrzych i zewnętrznych, jak również na mieszkańców. Powoduje to, że władze samorządowe dzięki madatowi społecznemu mogą integrować działania tak szerokej gamy podmiotów, ogniskując ich aktywność na projektach i rozwiązaniach rewitalizacyjnych odpowiadających na faktyczne problemy i wyzwania obszarów problemowych.

Do głównych zadań operatora należeć będzie:

- zapewnienie spójności operacyjnej i strategicznej Programu z polityką rozwoju określoną w Strategii Rozwoju Miasta Gliwice oraz innymi dokumentami programowymi, w tym w zakresie rozwiązywania problemów społecznych,
- przygotowanie i realizacja projektów własnych, kierowanych do obszarów rewitalizacji i obszarów zdegradowanych,
- koordynacja i wsparcie przygotowania projektów podmiotów partnerskich służących rewitalizacji,
- prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania Programu i poszczególnych projektów rewitalizacyjnych,
- aktualizacja Programu Rewitalizacji,
- współpraca i prowadzenie debaty z mieszkańcami oraz podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań w zakresie promocji i informacji o Programie.

W strukturze Urzędu Miejskiego działa powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta[8] Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji Miasta Gliwice, w skład którego wchodzą przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego ds. rozwoju, planowania przestrzennego, infrastruktury, społecznych. Zespół w zakresie działań związanych w wdrażaniem i monitorowaniem Programu Rewitalizacji współpracuje z innymi komórkami merytorycznymi Urzędu Miejskiego oraz jednostkami, w tym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w Gliwicach.

Pracami Zespołu kieruje naczelnik Biura Rozwoju Miasta. Głównym celem prac Zespołu powinna być koordynacja działań i projektów rewitalizacyjnych oraz stały monitoring przebiegu procesu wdrażania Programu. Do zakresu zadań Zespołu, określonych zarządzaniem, należy:

- aktualizacja funkcjonujących w mieście programów rewitalizacji i dostosowanie ich do nowych wytycznych Ministra Rozwoju, w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020 i innych wymogów prawnych,
- zapewnienie sprawnej koordynacji prowadzonych działań w zakresie rewitalizacji, z uwzględnieniem komplementarności wprowadzania zmian w obszarze miasta z dokumentami strategicznego zarządzania miastem,
- zapewnienie kompleksowości Programu Rewitalizacji oraz optymalnego stopnia koncentracji i komplementarności planowanych działań rewitalizacyjnych,
- zapewnienie wewnętrznej spójności działań,

[8] Zarządzenie organizacyjne nr 123/15 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 9 listopada 2015.

- zapewnienie optymalnego stopnia realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do programu rewitalizacji, w tym między innymi udział w pracach warsztatowych związanych z przygotowaniem Programu Rewitalizacji, konsultowanie projektu dokumentu,
- pozyskiwanie istotnych z punktu widzenia rewitalizacji danych źródłowych, niezbędnych do prawidłowego opracowania diagnoz obszarów zdegradowanych i rewitalizacji,
- prowadzenie monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych wraz z inicjowaniem ewentualnych modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu,
- bezpośrednia współpraca z zewnętrznym wykonawcą projektu dokumentu Programu Rewitalizacji oraz, w zależności od potrzeb, wykonanie analiz/zadań/konsultacji z zakresu merytorycznego danego członka zespołu.

Poza zadaniami już realizowanymi przez Zespół, powinien on realizować dodatkowo zadania związane z:

- wypracowaniem wieloaspektowych projektów – z uwzględnieniem możliwości i potrzeb miasta,
- analizą informacji o problemach i zagrożeniach w realizacji projektów wieloletnich,
- utrzymywaniem stałych kontaktów z organizacjami i podmiotami współrealizującymi projekty i zapewnieniem promocji projektów,
- inicjowaniem nadzwyczajnej aktualizacji Programu Rewitalizacji,
- dzieleniem się doświadczeniami w zakresie realizacji projektów.

Po zakończeniu roku Biuro Rozwoju Miasta na podstawie informacji uzyskanych od Zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji przygotuje roczne sprawozdanie z realizacji przedsięwzięć wynikających z Programu i przedstawia je Prezydentowi Miasta. Zatwierdzony raport podany zostanie do wiadomości publicznej poprzez umieszczenie go na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i przekazanie Radzie Miasta. Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Prezydenta Miasta co najmniej raz na trzy lata. W procesie oceny prowadzenia Programu Prezydent może prowadzić konsultacje i organizować spotkania robocze w środowiskach zaangażowanych w realizację Programu - mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz członków innych podmiotów, w tym: Rady Miejskiej, członków komisji Rady Miasta czy Rad Osiedli.

Ocena sporządzona przez Prezydenta Miasta podlega ogłoszeniu na stronie miasta w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Prezydent Miasta występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Natomiast w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny, osiągnięcia celów rewitalizacji, Rada Miasta uchyla

uchwałę w sprawie Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezydenta.

5.3. Nadzór Rady Miasta nad wykonaniem Programu

Rada Miasta Gliwice stanowi jeden z podstawowych organów wpływających na sferę zarządzania Programem Rewitalizacji. Zadaniem Rady Miasta w procesie rewitalizacji jest:

- uchwalenie Programu Rewitalizacji,
- uchwalanie zmian i aktualizacji Programu,
- inicjowanie podjęcia prac nad aktualizacją okresową lub nadzwyczajną aktualizacją Programu.

Rada Miasta otrzymywać będzie informacje o stanie realizacji Programu Rewitalizacji. Ponadto Radni Rady Miasta mogą uczestniczyć również w planowanych formach uspołecznienia procesu wdrażania i monitorowania, tj. konferencjach lub warsztatach.

5.4. Indykatywne ramy finansowe - Plan finansowy Programu

Realizacja Programu Rewitalizacji uwarunkowana jest możliwościami finansowymi Samorządu Miasta.

Z tego też względu niezwykle ważne będzie pozyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz realizacji zamierzeń wynikających z Programu i zastosowanie montażu finansowego.

Program zawiera również wiele zadań leżących poza obszarem bezpośrednich działań inwestycyjnych Samorządu Miasta Gliwice. Niezbędny będzie zatem aktywny udział organizacyjny i finansowy innych podmiotów, których zadania zostały wskazane bezpośrednio w dokumencie. Sukces wdrażania Programu wymagać będzie także koordynacji i zapewnienia efektywności działań podejmowanych w mieście, a uzyskujących wsparcie ze strony władz miasta. Niemniej jednak w takim przypadku ich realizacja i finansowanie należeć będzie do podmiotów zewnętrznych.

Zamieszczenie projektu w Programie Rewitalizacji nie rodzi dla Samorządu Miasta Gliwice konsekwencji i zobowiązań finansowych. Podmioty zewnętrzne same muszą podejmować odpowiednie działania w zakresie pozyskania środków na realizację projektu.

TABELA 19 INDYKATYWNE ZRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW KLUCZOWYCH W MLN ZŁ

Numer projektu	Projekty kluczowe	Podobszar	Zakładany okres realizacji rzeczowej po roku 2016	Całkowita szacunkowa wartość* w mln zł	Wkład własny* w mln zł	w tym		Źródła zewnętrzne*	w tym	
						publiczne	prywatne		EFS*	EFRR*
P.K.1	Nowe Gliwice - Hałda - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Pszczyńskiej w Gliwicach	centralny	2016 - 2017	29,2	4,4		4,4	24,8		24,8
P.K.2	Nowe Gliwice- Koksownia - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Bojkowskiej w Gliwicach	centralny	2016 - 2018	25,2	3,8		3,8	21,4		21,4
P.K.3	Rewitalizacja oraz uzbrojenie terenów przy ul. Wincentego Pola pod budowę infrastruktury dla potrzeb działalności gospodarczej MŚP	centralny	2016 - 2017	5,0	0,75	0,75		4,25		4,25
P.K.4	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Portowej	północny	2017 - 2018	4,0	1,3	1,3		2,7		2,7
P.K.5	Rozbudowa lotniska w Gliwicach	centralny	2017 - 2018	19,5	9,75	9,75		9,75		9,75
P.K.6	Fabryka Drutu, wczoraj przemysł a dziś – miejska przestrzeń publiczna - centrum gliwickich inicjatyw przemysłu kreatywnego i technologicznego	centralny	2016 - 2020	40,5	22,6		22,6	18,0	0,5	17,5
P.K.7	Twoja Społeczność Twoją Szansą. Etap I	centralny	2016 -2019	1,9	0,2	0,2		1,7	1,7	
P.K.8	Twoja Społeczność Twoją Szansą. Etap II	centralny	2018 - 2021	1,9	0,2	0,2		1,7	1,7	
P.K.9	Budowa Małej Elektrowni Wodnej na rzece Kłodnicy	centralny	2016 - 2018	2,9	0,4		0,4	2,5		2,5
P.K.10	Program ograniczania niskiej emisji dla miasta Gliwice - edycja pilotażowa	centralny/ północny	2017 - 2018	3,8	0,8	0,8		3,0		
P.K.11	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach. Etap I	centralny/ północny	2016 - 2020	8,7	1,3	1,3		7,4		7,4
P.K.12	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach. Etap II	centralny/ północny	2017 - 2020	15,2	2,3	2,3		12,9		12,9
P.K.13	Miejski autobus szynowy na trasie Gliwice-Sośnica - Gliwice-Pyskowice	centralny/ północny	2017-2020	200,1	50,0	50,0		150,1		150,1
P.K.14	EKO-ŚWIATŁO w Gliwicach	centralny	2016 - 2019	40,0	15,7	15,7		15,3		15,3
P.K.15	Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych. Etap II	centralny	2016 - 2017	30,0	4, 5	4,5		25,5		25,5
P.K.16	Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach	centralny	2017 - 2019	152,0	23,0	23,0		129,0		129,0

P.K.19	Uzbrojenie terenów poprzemysłowych przy ul. Dojazdowej w Gliwicach	centralny	2016-2017	10,0	5,4	5,4		4,6		4,6
P.K.20	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. M. Płażyńskiego	centralny	2016 - 2017	10,0	3,8	3,8		6,2		6,2
P.K.21	Dom św. Jacka w Gliwicach	centralny	2016 -2017	4,2	0,6		0,6	3,6	1,5	2,1
P.K.22	Modernizacja infrastruktury lecznictwa zamkniętego w Gliwicach	centralny	2016-2020	82,5	12,4		12,4	70,1		70,1
P.K.23	Lokalne Centrum Integracji i Usług Społecznych	centralny	2017-2020	3,8	0,3	0,3		3,5	1,3	2,2
P.K.24	Stworzenie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami i patologiami społecznymi	centralny/ północny	2017-2019	2,9	0,4	0,4		2,5	1,5	1,0
P.K.25	Mieszkanie na start. Etap I	centralny	2016 -2017	3,5	0,5	0,5		3	0,8	2,2
P.K.26	Mieszkanie na start. Etap II	centralny	2017 - 2020	1,8	0,3	0,3		1,5	0,9	0,7
P.K.27	Teatr Miejski w Gliwicach przy Al. Przyjaźni	centralny	2018 - 2020	32,2	4,8	4,8		27,4		27,4
P.K.28	Rewitalizacja wieży ciśnień przy ul. Poniatowskiego - Leśna z przeznaczeniem na rzecz aktywnej integracji i rewitalizacji społecznej	centralny	2016-2019	10,0	1,5		1,5	8,5		8,5
P.K.29	Aktywna integracja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnicy Zatorze	centralny	2019-2021	5,0	0,75		0,75	4,25	4,25	
P.K.30	Gliwickie Centrum Edukacji Lotniczej	centralny	2017 - 2018	13,0	2,0		2,0	11,0		11,0
P.K.31	Mechanika Najwyższych Lotów	centralny	2017 - 2020	7,5	1,1	1,1		6,4	1,7	4,7
P.K.32	Nowa siedziba Szkoły Muzycznej	centralny	2016 - 2020	10,0	1,5	1,5		8,5	1,8	6,7
P.K.33	Budowa poligonów zawodowych i modernizacja warsztatów szkolnych	centralny	2016 -2017	4,0	0,6	0,6		3,4	1,7	1,7
P.K.34	„Inwestycja w edukację to lepsza przyszłość"	centralny	2016 - 2017	0,63	0,1	0,1		0,53	0,4	0,13
P.K.35	Nowy uczeń - nowoczesna pracownia - nowatorski pracownik – podniesienie jakości kształcenia w Górnośląskim Centrum Edukacyjnym	centralny	2016 - 2018	7,5	1,1	1,1		6,4	2,1	4,3
P.K.36	Równe szanse, lepszy start - zwiększenie potencjału edukacyjnego z przygotowaniem osób z niepełnosprawnościami do zawodu w CKZiU nr 1	centralny	2016 -2020	5,5	0,8	0,8		4,7	1,3	3,4
P.K.37	Lokalny punkt informacyjno- konsultacyjny	centralny	2016-2020	0,56	0,084	0,084		0,476	0,476	
P.K.38	Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej (wartość całego projektu 9,1 mln, w tym Miasto Gliwice 0,95 mln)	centralny/ północny	2016 - 2018	0,95	0,14	0,14		0,81	0,81	
P.K39	Inkubator Przedsiębiorczości - szansą na skuteczną rewitalizację w Gliwicach	centralny	2017-2018	1,0	0,05		0,05	0,95	0,95	
P.K40	TECHNOPARK-owa Akademia - Podnoszenie kwalifikacji językowych i ICT dorosłych	centralny	2017-2018	1,0	0,15		0,15	0,85	0,85	

P.K41	Utworzenie farmy fotowoltaicznej	centralny	2017	1,0	0,2		0,2	0,8		0,8
P.K42	Rozbudowa Parku Naukowo-Technologicznego "TECHNOPARK GLIWCE" w celu zwiększenia potencjału dla transferu technologii i innowacyjności w regionie oraz rewitalizacja terenów przyległych	centralny	2017-2020	7,5	1,1		1,1	6,4		6,4
P.K.46	PROjARCH EDU-HUB – rewitalizacja terenu i budynków Dawnej Fabryki Drutu na potrzeby ośrodka wspierania inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	2017-2021	3	0,45		0,45	2,05		2,05
P.K.47	PROjARCH EDU-HUB – wspieranie inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	2017-2021	2	0,3		0,3	1,7	1,7	
P.K.53	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia – modernizacja budynku dawnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 6 oraz terenu przylegającego na działce przy ul. Ziemowita 3 na cele centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa)	centralny	2017-2021	4,5	0,8		0,8	3,7		3,7
P.K.54	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia - centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa) dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	2017-2021	6,8	1,0		1,0	5,8	5,8	
P.K.55	Modernizacja Ośrodka Edukacyjno - Dystrybucyjnego Caritas Diecezji Gliwickiej jako ośrodka wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących	centralny	2017-2021	1,5	0,1		0,1	1,4		1,4
P.K.56	Ośrodek Edukacyjno-Dystrybucyjny Caritas Diecezji Gliwickiej - wsparcie edukacyjne i produktowe dla mieszkańców Gliwic i okolic	centralny	2018-2020	0,7	0,07		0,07	0,63	0,63	
Projekty zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, lecz mające wpływ na społeczność obszaru rewitalizacji (podobszaru) i służące osiąganiu wyznawczych celów rewitalizacji.										
P.K.43	Centrum Kulturalne Fuga w Łabędach oraz utworzenie Muzeum Historii Łabęd	oddziaływanie na podobszar północny	2016-2018	3,0	0,7		0,7	2,3	1,0	1,3
P.K.44	Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego. Audio-Laboratorium grafiki komputerowej 2D/ 3D	oddziaływanie na podobszar północny	2016-2019	7,0	5,0		5,0	2,0	1,0	1,0
P.K.48	Modernizacja budynku przy ul Wiejskiej 21 w Gliwicach dla potrzeb stworzenia nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym	oddziaływanie na podobszar centralny	2017-2021	1,4	0,3		0,3	1,1		1,1
P.K.49	Stworzenie nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym – w budynku przy ul. Wiejskiej 21	oddziaływanie na podobszar centralny	2017-2021	0,7	0,1		0,1	0,6	0,6	
P.K.50	Remont i rewaloryzacja zabudowań zlokalizowanych przy ul. Metalowców 15-15a na potrzeby odbudowy przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy	oddziaływanie na podobszar północny	2017-2022	3,1	0,8		0,8	2,3		2,3
P.K.51	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego w Łabędach	oddziaływanie na podobszar północny	2018-2021	1,8	0,1		0,1	1,7	1,7	
P.K.52	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Praca daje moc.	oddziaływanie na podobszar północny	2018-2021	1	0,5		0,5	0,5	0,5	
	suma w mln zł			**842,44**	**190,89**	**130,72**	**60,17**	**642,15**	**38,99**	**600,08**

**Przedstawione kwoty są indykatywne, zostały zaokrąglone w górę i stanowią przewidywane szacunkowo wielkości wydatków na poszczególne projekty*
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Gliwicach.

6. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji jest dokumentem operacyjnym względem realizowanej w mieście polityki rozwoju, której głównym narzędziem jest Strategia Zintegrowanego i Zrównoważonego Rozwoju Miasta Gliwice do roku 2022. Należy podkreślić, że Urząd Miejski prowadzi już w sposób systemowy proces monitorowania tej polityki oraz licznych działań rewitalizacyjnych wynikających z Obszarowych Programów Rewitalizacji w okresie 2007-2014.

Sukces wdrażania uzależniony jest zatem od zapewnienia miarodajnej informacji o stanie realizacji zaplanowanych projektów oraz stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów rewitalizacji. Należy podkreślić, że proces wdrażania Programu Rewitalizacji oparty jest na możliwości reagowania na zmieniające się warunki zarówno wewnętrzne, jak również zewnętrzne i umożliwia reakcję na ewentualne nieprawidłowości i zagrożenia dla powodzenia projektów rewitalizacyjnych. Z tego też względu niezbędnym zadaniem związanym z zarządzaniem jest implementacja narzędzi systemu monitorowania.

W proces monitorowania zaangażowane powinno być szerokie grono podmiotów uczestniczących w procesie zarówno przygotowania, jaki i przewidzianych w systemie wdrażania Programu, tj.:

- Rada Miasta,
- Prezydent Miasta,
- Zespół zadaniowy ds. Rewitalizacji Miasta Gliwice,
- komórki właściwe ds. realizacji projektów w Urzędzie Miejskim i jednostkach podległych,
- Rady Osiedli,
- mieszkańcy.

Zakłada się prowadzenie procesu monitorowania rzeczowego i finansowego realizacji Programu. Kontynuując zaimplementowany już model monitorowania Obszarowych Programów Rewitalizacji należy przyjąć, że:

- monitoring rzeczowy dostarczać będzie danych, obrazujących postęp we wdrażaniu Programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów. Monitoring postępu rzeczowego koncentruje się na realnych efektach Programu, osiąganych wraz z postępem w realizacji projektów. Monitoring postępu rzeczowego prowadzony będzie w oparciu o dane dostarczane do Biura Rozwoju Miasta przez podmioty realizujące projekty.

- monitoring finansowy dostarczać będzie danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowić podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Dane powinny obejmować wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym).

Monitoring Programu Rewitalizacji opierał się będzie na informacjach o postępach rzeczowo-finansowych przekazywanych do Biura Rozwoju Miasta składanych za dany rok kalendarzowy.

Informacja o postępie rzeczowo-finansowym powinna umożliwiać określenie:

- w przypadku projektów zakończonych:
  - stopnia osiągnięcia wskaźników produktowych i założonych wskaźników rezultatu (dostępnych na moment sporządzania informacji),
  - wysokości nakładów finansowych w podziale na źródła i stopień wykonania zaplanowanego budżetu projektu,
- w przypadku projektów trwających (tj. niezakończonych na koniec roku sprawozdawczego):
  - stopnia realizacji planu na bieżący rok (zaawansowanie rzeczowe),
  - potencjalnych zagrożeń w dalszym okresie realizacji projektu i sposobów ich minimalizacji.

Monitoring zmian zachodzących w podobszarach rewitalizacji i ich sytuacji względem przeciętnej w mieście oparty zostanie na analizie wskaźników służących stworzeniu wskaźnika syntetycznego, będącego podstawą wyznaczenia granic obszaru/podobszarów.

TABELA 20 PODSTAWOWE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA GPR

wskaźnik	cele rewitalizacji		wartość bazowa		oczekiwany kierunek zmiany wskaźnika w jednostce przestrzennej tworzącej podobszar
	podobszar północny	podobszar centralny	podobszar północny	podobszar centralny	
kwota świadczeń i pomocy społecznej	C.P.1 C.P.4	C.C1 C.C.3	19186,02	28504,23	spadek
kwota świadczeń i pomocy społecznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca	C.P.1 C.P.4	C.C1 C.C.3	167,94	361,59	spadek
koncentracja przestępstw	C.P.1 C.P.2	C.C1 C.C.2	117,40	262,58	spadek

koncentracja przestępstw w przeliczeniu na mieszkańca	C.P.1 C.P.2	C.C1 C.C.2	2,54	7,94	spadek
liczba bezrobotnych	C.P.1 C.P.4	C.C1 C.C.3	4,00	5,00	spadek
udział liczby bezrobotnych w ludności w wieku 18-60	C.P.1 C.P.4	C.C1 C.C.3	6%	9%	spadek
liczba przedsiębiorstw	C.P.3 C.P.5	C.C.3 C.C.4	10,00	8,00	wzrost
liczba przedsiębiorstw w odniesieniu do liczby ludności w wieku 18-60	C.P.3 C.P.5	C.C.3 C.C.4	0,14	0,23	wzrost
udział mieszkańców do 18 roku życia	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	14%	17%	wzrost
udział mieszkańców powyżej 60 roku życia	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	27%	22%	spadek
liczba mieszkańców w budynkach ZGM	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	19,50	37,00	spadek
udział mieszkańców w budynkach ZGM w całkowitej liczbie mieszkańców	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	67%	52%	spadek
obszar oddziaływania programu "Mieszkania na start"	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	0,00	0,46	wzrost
średnia powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na mieszkańca	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.3	59,11	59,47	wzrost
średni wiek budynku	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.5	1980,50	1930,00	wzrost
średni stan budynku	C.P.2 C.P.3	C.C.1 C.C.5	3	2	wzrost
koncentracja stowarzyszeń	C.P.1 C.P.3	C.C.1 C.C.3	0,76	1,56	wzrost
koncentracja stowarzyszeń w przeliczeniu na jednego mieszkańca	C.P.1 C.P.3	C.C.1 C.C.3	0,01	0,07	wzrost
frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 roku	C.P.1 C.P.3	C.C.1 C.C.3	45,98	48,36	wzrost
obszar w sąsiedztwie zabytków	C.P.3 C.P.5	C.C.1 C.C.3	1,08	1,00	stała
dostępność komunikacji	C.P.2 C.P.5	C.C.2 C.C.3	317,70	230,24	wzrost

Źródło: Opracowanie własne.

Odnosząc się do zdefiniowanych celów i kierunków rewitalizacji, określono zbiór indykatywnych wskaźników pozwalających na ocenę stanu wdrażania Programu Rewitalizacji, które zawarto w tabeli poniżej. Wartości bazowe zostaną określone w oparciu o dane aktualne na czas rozpoczęcia wdrażania GPR.

TABELA 21 RAMOWY ZESTAW INDYKATYWNYCH WSKAŹNIKÓW MONITOROWANIA I EWALUACJI GPR

Wskaźniki produktu		Wskaźniki rezultatu	
Typ wskaźnika	Źródło danych	Typ wskaźnika	Źródło danych
• długość zmodernizowanej infrastruktury liniowej • liczba i powierzchnia obiektów zmodernizowanych/przebudowanych • liczba i powierzchnia obiektów zmodernizowanych/przebudowanych/ wyremontowanych na cele kulturalne i turystyczne • liczba i powierzchnia zmodernizowanych lub nowych mieszkań komunalnych • liczba inkubatorów uruchomionych w wyniku realizacji projektu; i ich powierzchnia • liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE • liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, wykorzystujących doposażenie zakupione • liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu • liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej • powierzchnia obiektów przebudowanych/wyremontowanych na potrzeby działalności gospodarczej • powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych • powierzchnia wyremontowanej infrastruktury publicznej na podobszarach rewitalizowanych • powierzchnia obiektów wyremontowanych na cele edukacyjno-społeczne	realizatorzy projektów	• liczba aktywnych NGO • liczba nowo zarejestrowanych firm • liczba nowych przedsiębiorstw • liczba osób długotrwale bezrobotnych podejmujących pracę • liczba osób i rodzin otrzymujących wsparcie z systemu pomocy społecznej • liczba osób kontynuujących naukę • liczba osób starszych uzyskujących wsparcie • liczba osób zaangażowanych w działalność społeczną • liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, • liczba uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących • liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu • liczba stwierdzonych przestępstw • poprawa oceny jakości życia • poprawa poczucia bezpieczeństwa • stopień redukcji pm10 • udział bezrobotnych w ludność ogółem • wielkość emisji CO_2	realizatorzy projektów, GUS BDL, badania ankietowe

Źródło: Opracowanie własne.

Biuro Rozwoju Miasta prowadzi monitoring projektów oraz bazę danych o realizacji Programu. Okresowo przygotowany będzie również raport o realizacji Programu Rewitalizacji.

Biuro Rozwoju Miasta oraz Zespół ds. Rewitalizacji w oparciu o zgromadzone dane lub pojawiające się szanse i możliwości realizacyjne może rekomendować nowe projekty rewitalizacyjne do ujęcia w Programie Rewitalizacji w trybie okresowej lub nadzwyczajnej aktualizacji, po przeprowadzeniu oceny ex-ante takiego projektu.

Ocena powinna opierać się o dotychczas stosowane przez Urząd Miejski kryteria oceny, takie jak:

- trafność – tj. ocena, w jakim stopniu zmiany odpowiadają potrzebom i priorytetom,
- efektywność - pozwalająca ocenić poziom „ekonomiczności", czyli stosunek poniesionych nakładów (zasobów finansowych, zasobów ludzkich i poświęconego czasu) do uzyskanych wyników i rezultatów,
- skuteczność – pozwalająca ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia, zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte,
- użyteczność – pozwalająca ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie odpowiada potrzebom grup docelowych,
- wykonalność - pozwalająca ocenić realne możliwości zrealizowania projektu, np. własność terenu, zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, dokumentami strategicznymi miasta, itp.,
- trwałość – pozwalająca ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem, będą trwać po jego zakończeniu.

RYSUNEK 38 STRUKTURA RAPORTU MONITORINGOWEGO

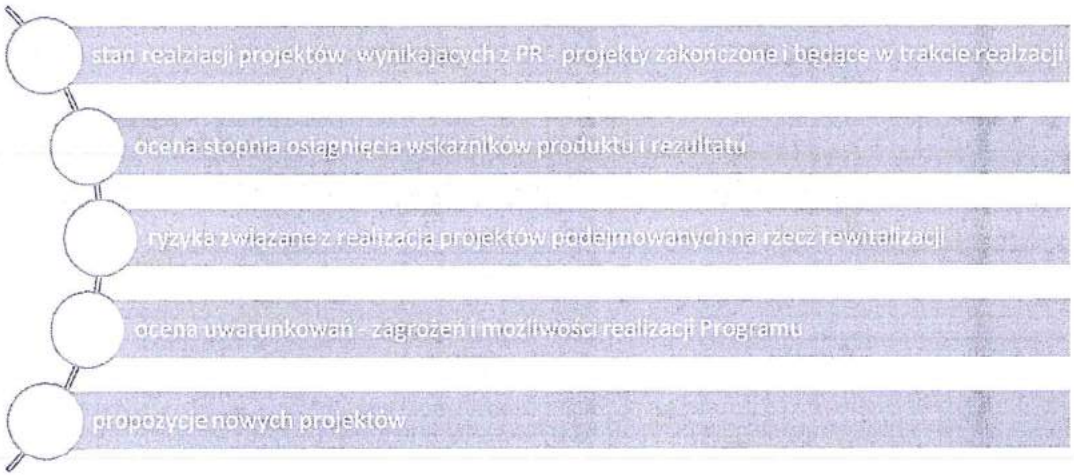

Źródło: Opracowanie własne.

7. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Zarówno w toku przygotowania, jak i planowania systemu wdrażania Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023, jednym z podstawowych założeń było zapewnienie komplementarności w kilku wymiarach.

RYSUNEK 39 WYMIARY KOMPLEMENTARNOŚCI PROGRAMU REWITALIZACJI

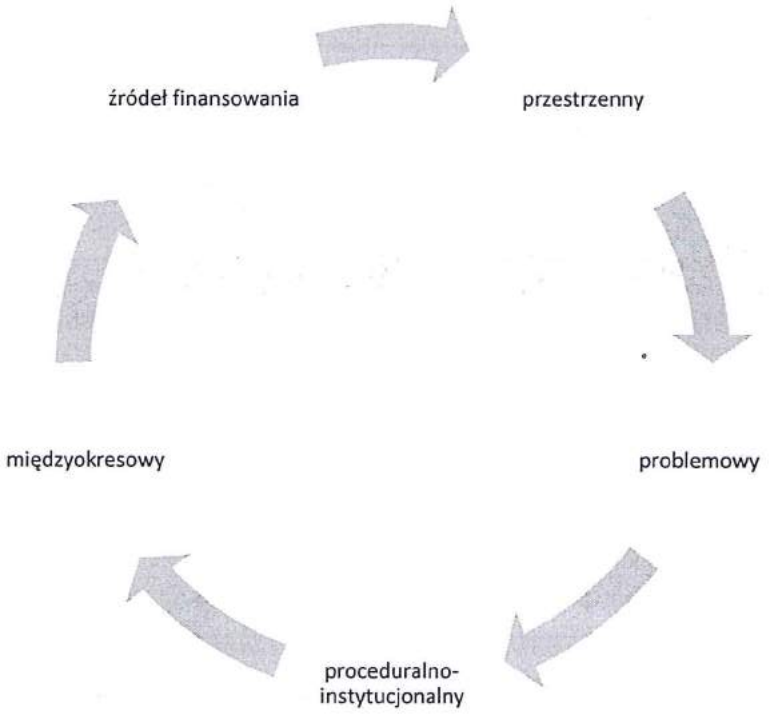

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, MR 2016.

Zintegrowane podejście było podstawą prac, których wyniki przedstawiono w niniejszym dokumencie, zarówno w części diagnostycznej, jak również w części związanej z określeniem wizji, celów i projektów rewitalizacyjnych oraz systemu wdrażania i monitorowania Programu.

W celu zapewnienia komplementarności przestrzennej podczas tworzenia i określania ram realizacji Programu, analizowano przestrzenny zakres oddziaływania zaplanowanych projektów i ich

powiązanie z innymi planami inwestycyjnymi w mieście, tak w wyznaczonych podobszarach, jak i poza nimi. Brana pod uwagę była również zgodność projektów z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odpowiedniego terenu. W toku wdrażania Programu w zakresie potencjalnie nowych projektów, służących rewitalizacji obszarów, prowadzona będzie ocena ex-ante w zakresie określonym w pkt 6 *Monitoring i ewaluacja Programu Rewitalizacji*.

Podczas prac związanych z określeniem projektów kluczowych (podstawowych) i uzupełniających dbano również o budowanie takich rozwiązań rewitalizacyjnych, które zapewnią komplementarność problemową, oznaczającą taki układ projektów, które wzajemnie uzupełniają się tematycznie, wpływając w sposób zintegrowany na przeobrażenia obszaru w kilku sferach, w tym społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej i środowiskowej.

Zintegrowane oddziaływanie na problemy zawarto w pkt 4.3. *Lista planowanych, kluczowych (podstawowych) i uzupełniających projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych*.

Jedną z naczelnych zasad przygotowania i wdrażania Programu jest zasada partnerstwa. W dokumencie, wykorzystując już nabyte doświadczenia Miasta Gliwice z okresu 2005-1014, zaprojektowano partnerski model zarządzania i monitorowania procesami rewitalizacji (zob. pkt 2.2 *Dotychczasowe działania rewitalizacyjne w mieście* oraz pkt 10 *Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji*). Wykorzystanie struktur już powołanych i działających w strukturze samorządu oraz szeroki, partnerski udział społeczności miasta, przedsiębiorców, podmiotów sektora NGO pozwoli na efektywną współpracę w zakresie jego realizacji lub ewentualnych aktualizacji. Wykorzystanie posiadanego potencjału i doświadczenia tworzyć powinno dodatkowy efekt synergiczny podejmowanych działań rewitalizacyjnych. W toku wyznaczania celów rewitalizacji oraz określania konkretnych projektów wykorzystano również doświadczenia we wdrażaniu poprzednich programów rewitalizacji oraz wykorzystano ocenę tych działań. Taki mechanizm budowy i wdrażania Programu powinien zapewnić komplementarność proceduralno-instytucjonalną oraz międzyokresową.

W trackie projektowania rozwiązań realizacyjnych istotne było również zapewnienie komplementarności finansowej. Z tego też względu, określając w pkt 5.4. *Indykatywne ramy finansowe - Plan finansowy Programu,* dokonano poddziału źródeł finansowania. Wskazano również planowany montaż środków, w szczególności wskazując wielkość środków zewnętrznych pochodzących z EFRR i EFS. Mechanizm montażu finansowego powinien zapewnić uzyskanie lepszych efektów dla wyznaczonych obszarów rewitalizacji oraz wpłynąć na efektywność planowanych działań.

8. ANALIZA RYZYKA WRAZ ZE ŚRODKAMI ZARADCZYMI

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze średniookresowym, wobec czego w jego horyzoncie czasowym mogą wystąpić ryzyka zarówno o charakterze lokalnym, jak i zewnętrznym. Szczegółowe zestawienie ryzyk oraz środków zaradczych przedstawiono w tabelach.

1.	**Nazwa ryzyka**	**Niewystarczające strumienie finansowania projektów**
2.	**Zakres ryzyka**	W okresie realizacji Programu istnieje ryzyko, iż dla części projektów brak będzie zewnętrznych źródeł ich współfinansowania, a środki własne będą niewystarczające dla planowanego zakresu ich realizacji. Ryzyko to może być również powiązane ze spadkiem dochodów własnych, głównie w zakresie udziału miasta we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.
3.	**Charakter ryzyka**	Finansowe – mieszane.
4.	**Interesariusze**	Samorząd Miasta, Instytucje Wdrażające Programy Operacyjne, Minister Finansów.
5.	**Opis ilościowy, prawdopodobieństwo wystąpienia**	Szacuje się, że zmiany w przepisach podatkowych dot. PIT mogą spowodować spadek dochodów budżetu państwa z tego tytułu o kwotę ok. 20 mld zł. Z uwagi na 39,34% udział gmin we wpływach z PIT, kwota ta w skali kraju może wynieść ok. 8 mld zł. Statystycznie spadek wpływów budżetu miasta z tego tytułu może wynieść ok. 20%. W przypadku Gliwic kwota ta szacowana jest na ok. 50 mln zł rocznie. Ryzyko wystąpienia określa się jako wysokie, gdyż rozpoczęły się prace legislacyjne w tym zakresie.
6.	**Tolerancja, akceptowalny poziom**	Ryzyko to ma charakter zewnętrzny. Akceptowalny poziom jest trudny do oszacowania.
7.	**Działania zaradcze i mechanizmy kontrolne**	Wśród działań zaradczych wymienić można zwiększenie wpływów budżetu miasta z innych źródeł. Kontrola na poziomie wykonania budżetu miasta realizowana przez służby finansowe Urzędu.
8.	**Możliwości ograniczenia**	Przekierowanie na rewitalizację strumieni finansowania zarówno z wydatków bieżących, jak i majątkowych oraz pozyskanie innych – zewnętrznych i/lub zwrotnych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych. Ustanowienie mechanizmów wyrównujących, kompensujących

	spadki wpływów do budżetów JST na poziomie centralnym.

1.	**Nazwa ryzyka**	**Trudności realizacyjne przy wdrażaniu Programu Rewitalizacji**
2.	**Zakres ryzyka**	Ryzyko to wiąże się z przejrzystością zarządzania Programem Rewitalizacji i utworzeniem struktur organizacyjnych/operatora, posiadającego niejasne uprawnienia i kompetencje.
3.	**Charakter ryzyka**	Organizacyjne – wewnętrzne.
4.	**Interesariusze**	Operator, Urząd Miejski, Rada Miasta, projektodawcy.
5.	**Opis ilościowy, prawdopodobieństwo wystąpienia**	Ryzyko wystąpienia jest niewielkie, o ile po przyjęciu Programu przez Radę Miasta, wzmocniona zostanie istniejąca struktura organizacyjna, odpowiadająca za wdrażanie i monitowanie.
6.	**Tolerancja, akceptowalny poziom**	Potencjalne straty, z jakimi może się wiązać wystąpienie tego ryzyka dotyczą braku lub wydłużenia czasu podejmowania decyzji dotyczących działań rewitalizacyjnych, co może wiązać się z niedotrzymywaniem harmonogramów realizacji projektów.
7.	**Działania zaradcze i mechanizmy kontrolne**	Analiza struktury organizacyjnej i procesów decyzyjnych, jakie mają miejsce podczas realizacji projektów rewitalizacyjnych, analiza obiegu dokumentów. Mechanizm kontrolny zbudowany w oparciu o pomiar czasu od zainicjowania sprawy do podjęcia decyzji.
8.	**Możliwości ograniczenia**	Wzmocnienie kompetencji kierownika Zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji - odpowiednie umocowanie, kompetencje oraz łatwy dostęp do najwyższego kierownictwa w Urzędzie Miasta.

1.	**Nazwa ryzyka**	**Niewłaściwie przygotowana dokumentacja projektowa**
2.	**Zakres ryzyka**	Ryzyko wiąże się z błędami popełnianymi podczas przygotowania dokumentacji technicznej dla realizacji projektów. Wiąże się ono również z uzyskiwaniem niezbędnych decyzji i pozwoleń na realizację przedsięwzięć. W przypadku obiektów zabytkowych lub objętych ochroną konserwatorską również opinii właściwego konserwatora zabytków.
3.	**Charakter ryzyka**	Techniczne – mieszane.
4.	**Interesariusze**	Urząd Miejski, biura projektowe.
5.	**Opis ilościowy, prawdopodobieństwo wystąpienia**	Prawdopodobieństwo wystąpienia jest średnie. Jakość dokumentacji oraz sprawność procedur zależy częściowo od sprawności działania struktur miejskich, natomiast wpływ na funkcjonowanie

	konserwatora zabytków na poziomie województwa jest niewielki.
6. **Tolerancja, akceptowalny poziom**	Potencjalne straty, z jakimi może się wiązać wystąpienie tego ryzyka dotyczą braku możliwości lub wydłużenia czasu realizacji działań rewitalizacyjnych, co może wiązać się z niedotrzymywaniem harmonogramów realizacji. Ryzyko jest akceptowalne do momentu, w którym nie wystąpi blokada w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
7. **Działania zaradcze i mechanizmy kontrolne**	Stosowanie listy kontrolnej dla realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, realizowanych w ramach PR. Analiza referencji wykonawców wybranych w drodze zamówień publicznych.
8. **Możliwości ograniczenia**	Stosowanie bardziej złożonych kryteriów oceny ofert przetargowych, zamiast jednego kryterium – ceny.

1. **Nazwa ryzyka**	**Niski poziom partycypacji społecznej w programowaniu i wdrażaniu rewitalizacji**
2. **Zakres ryzyka**	Ryzyko wiąże się z niedostatecznym zaangażowaniem potencjalnych partnerów w proces rewitalizacji, zarówno społecznych, jak i gospodarczych. Ryzyko to może powodować brak zrozumienia podejmowanych działań oraz obstrukcję przedstawicieli społeczności lokalnej, przedsiębiorców, itp.
3. **Charakter ryzyka**	Strategiczne, kulturowe – wewnętrzne.
4. **Interesariusze**	Społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, biznes.
5. **Opis ilościowy, prawdopodobieństwo wystąpienia**	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka będzie tym większe, im słabsze będzie zrozumienie dla podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Zaangażowanie partnerów, np. w postaci Komitetu Rewitalizacji, umożliwi ograniczenie tego ryzyka.
6. **Tolerancja, akceptowalny poziom**	Ryzyko jest akceptowalne do momentu, w którym nie wystąpi blokada w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, spowodowana przez działania przedstawicieli społeczności lokalnej, NGO, itp.
7. **Działania zaradcze i mechanizmy kontrolne**	Zaangażowanie przedstawicieli społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych oraz biznesu w realizację Programu Rewitalizacji, utworzenie Komitetu Rewitalizacji.
8. **Możliwości ograniczenia**	Promocja Programu Rewitalizacji, tworzenie dobrego wizerunku i sprzyjającego klimatu dla podjęcia tych działań.

9. Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja Programu

Opierając się na dotychczasowych procedurach wdrażania Obszarowych Programów Rewitalizacji przyjąć należy, że okresowa aktualizacja Programu Rewitalizacji w okresie 2016-2023 będzie prowadzona w cyklu ok. czteroletnim. Zakłada się, że okresowa aktualizacja Programu może obejmować:

- korektę granic obszarów rewitalizacji,
- dostosowanie celów i instrumentów Programu do zmian społeczno-gospodarczych i celów rozwojowych miasta,
- weryfikację listy projektów.

Okresowa zmiana Programu powinna być poprzedzona analizą zmian sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym w podobszarach rewitalizacji i przestrzeni całego miasta.

Poza okresową aktualizacją, przy wystąpieniu istotnych zmian i warunków realizacji Programu, organy samorządu miasta, tj. Prezydent oraz Rada Miasta mogą zainicjować nadzwyczajną aktualizację Programu. Nadzwyczajna aktualizacja powinna wynikać z zaistnienia nadzwyczajnych przesłanek, w tym możliwości lub potrzeby realizacji nowych projektów, mogących znacząco pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie celów lub pojawiających się gwałtownych problemów w sferze społecznej, gospodarczej lub przestrzennej miasta.

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie miasta w proces rewitalizacji

Przygotowanie Programu Rewitalizacji oparte było na szerokich konsultacjach oraz partycypacji społecznej. Również proces wdrażania oparty będzie na tej samej zasadzie. W związku z powyższym, w toku wdrażania planuje się organizację różnego typu form uczestnictwa wszystkich „użytkowników miasta", w tym główne mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych.

W ramach włączenia tych grup w proces rewitalizacji obszarów oraz monitorowania efektywności i skuteczności wdrażania Programu, zakłada się:

- organizację doraźnych spotkań z mieszkańcami w zdelimitowanych podobszarach rewitalizacji,
- zorganizowanie miejskiej konferencji rewitalizacyjnej, na forum której zaprezentowane zostaną efekty podejmowanych działań rewitalizacyjnych i prowadzona będzie dyskusja w zakresie definiowana potrzeb,
- organizowanie spotkań w ramach działalności Rad Osiedli.

Przygotowane okresowo informacje o efektach działań rewitalizacyjnych udostępnianie będą publicznie poprzez umieszczenie ich na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Gliwice.

Równolegle prowadzona będzie otwarta polityka informacyjna o Programie Rewitalizacji w mieście. Zakłada się, że w trakcie wdrażania Programu mieszkańcy i inni partnerzy będą mogli zgłaszać w sposób ciągły propozycje nowych projektów rewitalizacyjnych.

11. Informacja, przejrzystość i odpowiedzialność publiczna za wdrożenie Programu

Program Rewitalizacji jest istotnym instrumentem prowadzenia polityki rozwoju miasta i stanowi odpowiedź na zidentyfikowane problemy. Jedną z głównych zasad prowadzonej w mieście polityki jest zasada partnerstwa i partycypacji społecznej. Proces wdrażania prowadzony będzie również w oparciu o tę zasadę, czego odzwierciedlenie znajduje się w układzie podmiotowym procesu zarządzania Programem. Dla zachowania przejrzystości procesu rewitalizacji, do publicznej wiadomości podawane będą informacje z realizacji podjętych działań, w tym poprzez stronę internetową i BIP Urzędu Miejskiego w Gliwicach.

W trakcie wdrażania Programu prowadzona będzie otwarta polityka informacyjna w zakresie podejmowania działań i inicjatyw oraz realizowanych projektów rewitalizacyjnych. Działania te będą podejmowane systemowo przez Operatora rewitalizacji oraz realizatorów poszczególnych projektów w podobszarach rewitalizacji.

Polityka informacyjna powinna być skierowana do:

- mieszkańców miasta,
- aktualnych i potencjalnych beneficjentów Programu,
- partnerów społeczno-gospodarczych – w tym organizacji pozarządowych, zawodowych, samorządów gospodarczych,

- władz publicznych, w tym władz regionalnych województwa śląskiego, administracji rządowej szczebla wojewódzkiego, władz publicznych gmin i powiatów sąsiedzkich, władz publicznych miast i gmin partnerskich,
- mediów (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim oraz media elektroniczne).

W ramach dotychczasowego modelu partnerstwa, określonego we wdrażanych wcześniej Obszarowych Programach Rewitalizacji, powinno się kontynuować działania Biura Rozwoju Miasta w dziedzinie udzielania pełnej informacji o:

- możliwości zainwestowania,
- możliwości pozyskania partnera,
- otwartych działaniach związanych z naborem projektów organizowanych w ramach realizacji Programu,
- działaniach związanych z aktualizacją Programu,
- możliwości pozyskania środków na projekty związane z celami rewitalizacji.

Kontynuując wypracowane dobre praktyki Urzędu Miejskiego w zakresie działań Public Relations oraz działań informacyjnych, stosowane powinny być dotychczasowe narzędzia, w tym m.in. :

- tablice informacyjne, zawiadamiające o zakresie realizowanego projektu i wsparciu ze strony funduszy; muszą być umieszczane w widocznym miejscu realizacji projektu, niezwłocznie po rozpoczęciu prac realizacyjnych i zastępowane stałą tablicą informacyjną o źródłach realizacji i finansowania zakończonego projektu,
- plakietki informacyjne – stosuje się dla projektów, które nie spełniają kryteriów dla tablic informacyjnych i pamiątkowych. Powinny one być trwale przymocowane do zakupionego środka trwałego lub wyposażenia przez cały okres trwania projektu,
- broszury informacyjne, publikacje i artykuły prasowe związane z realizacją poszczególnych projektów i całości wdrażania polityki rewitalizacji,
- organizacja otwartych publicznych spotkań-debat o rewitalizacji – jej potrzebach i efektach,
- organizacja imprez promujących zrealizowane projekty i działania rewitalizacyjne.

Oznaczenie informacyjne poszczególnych projektów powinno również odpowiadać zasadom dotyczącym środków informacyjnych w zakresie promocji projektów przez beneficjentów określonych w szczegółowych wytycznych, przygotowywanych przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym, lub innych programów i instrumentów rewitalizacji.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Szczegółowy opis projektów kluczowych

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.1	Nowe Gliwice - Hałda - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Pszczyńskiej w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o. w Gliwicach	2016 - 2017	29,2 mln	4,4 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada rewitalizację terenu poprzemysłowego po zlikwidowanej hałdzie odpadów pogórniczych i powęglowych w rejonie ulic Dojazdowa, Pszczyńska; zakres przestrzenny projektu obejmuje teren płaski, w bardzo dobrej lokalizacji (bezpośrednie sąsiedztwo Centrum Edukacji i Biznesu Nowe Gliwice, Górnośląskiej Agencji Przedsiębiorczości i Rozwoju, skrzyżowanie autostrad A4 i A2), który wymaga przygotowania pod inwestycję poprzez zaprojektowanie i wybudowanie pełnej infrastruktury technicznej, w tym: • przygotowanie sieci dróg wewnętrznych, • skomunikowanie z ul Dojazdową, • odwodnienie terenu poprzez wybudowanie kolektora wód opadowych i włączenia w system odwodnienia Miasta, • skanalizowanie i podłączenie do systemu kanalizacji miejskiej ul. Pszczyńskiej, • zapewnienie dostaw ciepła, • zapewnienie dostaw energii elektrycznej, • wybudowanie sieci teletechnicznej i Internetowej (światłowodowej), • zapewnienie dostaw gazu.			
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.2	Nowe Gliwice- Koksownia - Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Bojkowskiej w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o. w Gliwicach	2016 - 2018	25,2 mln	3,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada rewitalizację terenu poprzemysłowego po zlikwidowanej Koksowni Gliwice, w rejonie ulic Dojazdowej, Pszczyńska i Płażyńskiego. Zakres przestrzenny projektu obejmuje teren płaski, częściowo zalesiony – samosiewki, częściowo zabudowany: budynkami z funkcją magazynowo-warsztatową, biurową oraz budowle inżynierskie – ukrycia przeciwlotnicze oraz 5x zbiorniki żelbetowe na wodę. Teren ten jest częściowo zdegradowany na obszarze 0,8 ha terenów poza klasą C, wg klasyfikacji gruntów przemysłowych. Projekt obejmuje obszar charakteryzujący się w bardzo dobrą lokalizacją (bezpośrednie sąsiedztwo Centrum Edukacji i Biznesu Nowe Gliwice, Górnośląskiej Agencji Przedsiębiorczości i Rozwoju, skrzyżowanie autostrad A4 i A2). Teren wymaga remediacji (1,2 ha) – zgodnie z art. 101h Ustawy Prawo Ochrony Środowiska oraz przygotowania pod inwestycję poprzez zaprojektowanie i wybudowanie pełnej infrastruktury technicznej, w tym m.in.: • przygotowanie sieci dróg wewnętrznych i parkingów, • skomunikowanie z ul. Bojkowską i ul Dojazdową, • odwodnienie terenu poprzez wybudowanie kolektora wód opadowych i włączenia w system odwodnienia miasta, • skanalizowanie i podłączenie do systemu kanalizacji miejskiej ul. Bojkowskiej, • zapewnienie dostaw ciepła, • zapewnienie dostaw energii elektrycznej, • wybudowanie sieci teletechnicznej i Internetowej/światłowodowej, • zapewnienie dostaw gazu.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.3	Rewitalizacja oraz uzbrojenie terenów przy ul. Wincentego Pola pod budowę infrastruktury dla potrzeb działalności gospodarczej MŚP		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice / Park Naukowo - Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE" Sp. z o.o.	2016 - 2017	5 mln	0,75 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	W wyniku realizacji projektu nastąpi zwiększenie oferty kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych w Gliwicach poprzez przygotowanie na potrzeby przedsiębiorców oraz Technoparku Gliwice terenów przy ul. Wincentego Pola. Zadania w ramach projektu obejmują m.in. przeprowadzenie wycinki drzew i krzewów, niwelację terenu, uzbrojenie w podstawowe sieci, tj. kanalizacji deszczowej, sanitarnej, wodociągowej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej, ciepłowniczej oraz odpowiednie skomunikowanie całego terenu poprzez sieć dróg wewnętrznych.			
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.4	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. Portowej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017-2018	4 mln	1,3 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Dogodne warunki dla rozwoju biznesu wykorzystującego lokalizację obszaru, jego tradycje gospodarcze oraz tereny poprzemysłowe możliwe do ponownego zagospodarowania.	Podobszar północny

Ogólny zakres projektu	Rewitalizacja terenu po działalności wydobywczej (muły węglowe). Działania obejmują uzbrojenie terenu, budowę dróg oraz podział nieruchomości. Celem jest przygotowanie terenów do ponownego zagospodarowania, ulokowania nowych inwestycji i do sprzedaży.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.5	Rozbudowa lotniska w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o. w Gliwicach, Aeroklub Gliwicki, Miasto Gliwice	2017 - 2018	19,5 mln	9,75 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Rewitalizacja gliwickiego lotniska, przy zachowaniu jego dziedzictwa kulturowego, związana będzie m.in. z nadaniem mu nowych funkcji połączonych z modernizacją infrastruktury, jak i pojawieniem się działań zmierzających do integracji społeczności obszaru rewitalizacji. W zakresie zadań inwestycyjnych zakłada się wybudowanie utwardzonego pasa i drogi startowej, dróg kołowania, płyty postojowej, kontenerowej stacji paliw, hangarów postojowych i postojowo – obsługowych parkingów i dróg dojazdowych wraz z niezbędną infrastrukturą w zakresie odwodnienia, zasilania w wodę i energetycznego dla zadania. Teren ten będzie również przystosowany do organizacji imprez o charakterze integrującym społeczność lokalną.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zmodernizowanych terenów w ha. Liczba nowych i odnowionych obiektów w szt. Liczba imprez/festynów/spotkań integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji, promujących historię gliwickiego lotnictwa. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.6	Fabryka Drutu, wczoraj przemysł a dziś – miejska przestrzeń publiczna - centrum gliwickich inicjatyw przemysłu kreatywnego i technologicznego		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Górnośląska Agencja Przedsiębiorczości i Rozwoju Sp. z o.o. w Gliwicach	2016 - 2020	40,5 mln	22,60
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	

Ogólny zakres projektu	Projekt skierowany jest do przedsiębiorców, głównie MSP, działających przede wszystkim w ramach branży tzw. przemysłów kreatywnych, takich jak np. design przemysłowy, odzieżowy, mieszkaniowy, grafika użytkowa, rękodzieło artystyczne oraz branży technologicznej, głównie typu ICT, projektowania architektonicznego. Wsparcie z strony GAPR dla przedsiębiorców prowadzących działalność ww. zakresie będzie miało charakter finansowy - okresowe obniżki czynszu w okresie początkowym oraz merytoryczny- wsparcie prowadzenia działalności gospodarczej/szkolenia biznesowe oraz twórców; wówczas wsparcie będzie realizowane przez UM Gliwice w ramach dotacji na działalność kulturalną. W ramach prac nastąpi przekształcenie zamkniętej i zdegradowanej przestrzeni przemysłowej dawnej Fabryki Drutu w atrakcyjną, miejską przestrzeń publiczną dostępną dla mieszkańców Gliwic i gości (z uwagi na lokalizację w pobliżu nowego węzła przesiadkowego), co nastąpi w trakcie rewitalizacji technicznej (nowe uzbrojenie, remont/odtworzenie przestrzeni postindustrialnych i ich przekształcenie w przestrzeń biurową/handlową i wystawienniczą). Zakres prac związanych z uzbrojeniem technicznym obszaru obejmuje: kanalizację sanitarną, deszczową, teletechniczną, sieć ciepłowniczą, wodociągową oraz elektroenergetyczną. Zostanie przeprowadzona również adaptacja budynków na cele w/w przedsiębiorców oraz stworzona sala widowiskowa. W ramach projektu dokonane zostanie uporządkowaniu terenu, w tym wyburzenia obiektów. Działania „miękkie" będą obejmować: szkolenia biznesowe dla przedsiębiorców mających zamiar podjąć działalność na terenie „dawnej Fabryki Drutu" w tematach: prowadzenia firmy, marketingu, księgowości oraz działań kulturalnych typu: festiwale uliczne – np. „Ulicznicy", historia „produktów" dawnego przemysłu gliwickiego – na wzór ekspozycji dawnej „Odlewnia Żeliwa w Gliwicach"- Muzeum w Gliwicach, kowalstwo artystyczne – na wzór „Dymarek świętokrzyskich", koncerty/przedstawienia teatralne/baletowe/muzyczne – wymiennie z działaniami „Teatru w ruinach", tereny wystawiennicze- ekspozycje typu: „Śląscy prymitywiści – Erwin Sówka i inni".
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu w m2. Liczba nowych i/lub odnowionych obiektów. Powierzchnia obiektów udostępnionych MŚP w m2 i m3. Liczba firm ulokowanych w zmodernizowanych obiektach w szt. Ilość szkoleń biznesowych typu „e-learnig" oraz tradycyjnych. Ilość udzielonych pożyczek dla MŚP typu: start-up'y, firmy kreatywne, branża ICT, firmy technologiczne. Ilość zrealizowanych imprez artystycznych. Liczba osób uczestniczących. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.7	Twoja Społeczność Twoją Szansą. Etap I		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 -2019	1,9 mln	0,2 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się tworzenie form wsparcia na bazie działań w społeczności lokalnej o charakterze środowiskowym, edukacyjnym, poradnictwo specjalistyczne (indywidualne, grupowe), wolontariat, usługi organizatora współpracy sąsiedzkiej (giełda usług), prowadzenie bazy wymiany sprzętów rehabilitacyjnych (oddam/zamienię), usługa mobilnego trenera usprawniającego psycho-ruchowo, grupy samopomocowe/wsparcia, treningi służące budowaniu prawidłowych relacji społecznych, edukację zdrowotną, wsparcie aktywizacji zawodowej, szeroko pojmowane działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, wystawy prac uczestników, prelekcje, wydarzenia integrujące/edukujące społeczność, opcjonalnie - poszukiwanie i praca z liderami społeczności, inicjatywy podwórkowe (I etap – Os. Baildona/Zatorze).
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek). Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.8	Twoja Społeczność Twoją Szansą. Etap II		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2018 - 2021	1,9 mln	0,2 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się tworzenie form wsparcia na bazie działań w społeczności lokalnej o charakterze środowiskowym, edukacyjnym, poradnictwo specjalistyczne (indywidualne, grupowe), wolontariat, usługi organizatora współpracy sąsiedzkiej (giełda usług), prowadzenie bazy wymiany sprzętów rehabilitacyjnych (oddam/zamienię), usługa mobilnego trenera usprawniającego psycho-ruchowo, grupy samopomocowe/wsparcia, treningi służące budowaniu prawidłowych relacji społecznych, edukację zdrowotną, wsparcie aktywizacji zawodowej, szeroko pojmowane działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, wystawy prac uczestników, prelekcje, wydarzenia integrujące/edukujące społeczność, opcjonalnie - poszukiwanie i praca z liderami społeczności, inicjatywy podwórkowe (II etap – Os. Sośnica).
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek). Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.9	Budowa Małej Elektrowni Wodnej na rzece Kłodnicy		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Śląska Sieć Metropolitalna Sp. z o.o. w Gliwicach	2016 - 2018	2,9 mln	0,4 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Zakres projektu obejmuje budowę małej elektrowni wodnej z turbiną lewarową o mocy 131kW na piętrzeniu Kłodnicy, w rejonie Politechniki Śląskiej w Gliwicach.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE/szt. Wzrost liczby obiektów korzystających z OZE. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.10	Program ograniczania niskiej emisji dla miasta Gliwice - edycja pilotażowa		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2018	3,8 mln	0,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań, zgodnych z ideą inteligentnego miasta, służących mieszkańcom obszaru oraz użytkownikom zewnętrznym. / Wzrost atrakcyjności obszaru dzięki wdrażaniu rozwiązań z zakresu rozwoju zrównoważonego.	Podobszar centralny/ podobszar północny

Ogólny zakres projektu	Efektem projektu powinna być redukcja emisji pyłu z budynków jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gliwic. Ponadto projekt posiada ważny wymiar edukacji ekologicznej, związany z silną promocją w Aglomeracji Górnośląskiej, najbardziej zurbanizowanym terenie Polski. W obrębie projektu zakłada się modernizację systemów grzewczych węglowych i ich wymianę na pompy ciepła, czyli układy zeroemisyjne. Pompy ciepła mają jako jedyne spośród indywidualnych źródeł ciepła OZE możliwość skokowego redukowania poziomu emisji pyłu do powietrza przez cały rok (współczynnik pokrycia 100%), również w trakcie niekorzystnych warunków atmosferycznych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE/szt. Wzrost liczby obiektów korzystających z OZE. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.11	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach. Etap I		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2020	8,7 mln	1,3 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań zgodnych z ideą inteligentnego miasta, służących mieszkańcom obszaru oraz użytkownikom zewnętrznym. / Wzrost atrakcyjności obszaru dzięki wdrażaniu rozwiązań z zakresu rozwoju zrównoważonego.		Podobszar centralny/ podobszar północny	
Ogólny zakres projektu	W projekcie zakłada się przyłączanie budynków do sieci ciepłowniczej wraz z ich termomodernizacją. Łącznie przewiduje się przyłączyć do sieci oraz poddać termomodernizacji budynki w 13 rejonach Gliwic, o łącznej mocy zamówionej 37,3 MW.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba obiektów zmodernizowanych/szt. Wzrost stopnia redukcji PM10 w mieście. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.12	Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Gliwicach. Etap II		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2020	15,2 mln	2,3 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań zgodnych z ideą inteligentnego miasta, służących mieszkańcom obszaru oraz użytkownikom zewnętrznym. / Wzrost atrakcyjności obszaru dzięki wdrażaniu rozwiązań z zakresu rozwoju zrównoważonego.	Podobszar centralny/ podobszar północny

Ogólny zakres projektu	W projekcie zakłada się przyłączanie budynków do sieci ciepłowniczej wraz z ich termomodernizacją. Łącznie przewiduje się przyłączyć do sieci oraz poddać termomodernizacji budynki w 13 rejonach Gliwic, o łącznej mocy zamówionej 37,3 MW.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba obiektów zmodernizowanych/szt. Wzrost stopnia redukcji PM10 w mieście. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.13	Miejski autobus szynowy na trasie Gliwice-Sośnica - Gliwice-Pyskowice		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2020	200,1 mln	50 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań zgodnych z ideą inteligentnego miasta, służących mieszkańcom obszaru oraz użytkownikom zewnętrznym. / Wzrost atrakcyjności obszaru dzięki wdrażaniu rozwiązań z zakresu rozwoju zrównoważonego.		Podobszar centralny/ podobszar północny	
Ogólny zakres projektu	Przewiduje się wykorzystanie dla Miejskiego Autobusu Szynowego istniejącego układu torowego, bez zmiany parametrów eksploatacyjnych. W przypadku lokalnej przebudowy (wariant 1 na szlaku Gliwice-Gliwice Łabędy) lub odbudowy (w rejonie stacji Gliwice Sośnica i stacji Pyskowice) układu torowego zakłada się zachowanie obecnej prędkości konstrukcyjnej, klasy toru i typu nawierzchni. Projekt przewiduje m.in.: • organizację strzeżonych i monitorowanych parkingów typu „park and ride" z miejscami postojowymi o wymiarach 5x2,5 m oraz dla osób niepełnosprawnych 5x3,6 m, przy lub w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych przystanków, • organizację monitorowanych parkingów z wiatami dla rowerów i skuterów, najlepiej zlokalizowanych na peronach lub bezpośrednio przy nich, • bezpłatne parkowanie samochodu na parkingu w ramach opłaty za przejazd pociągiem, • funkcjonowanie wspólnego biletu autobusowo — kolejowego połączonego z opłatami parkingowymi (Śląska Karta Usług Publicznych), • reorganizację linii autobusowych i lokalizacji przystanków, w tym: realizację pętli autobusowych przy przystankach, lokalizację przystanków jak najbliżej peronów, uruchomienie poprzecznej linii autobusowej z Os. Kopernika do strefy przemysłowej, doprowadzenie linii obrzeżnych i poprzecznych w rejon przystanków kolejowych, docelowe ograniczenie bezpośrednich połączeń Sośnicy z Łabędami.			
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Długość trasy w km, liczba składów autobusów szynowych dla zapewnienia ww. rozkładowej ilości tras autobusów w dobie w szt. Zmniejszenie emisji CO2 w wyniku funkcjonowania transportu publicznego. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.14	EKO-ŚWIATŁO W GLIWICACH		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2019	40 mln	15,7mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt służy poprawie stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego. Jego realizacja pozwoli na: • obniżenie kosztów utrzymania infrastruktury oświetleniowej (koszt energii elektrycznej oraz bieżących napraw), • podkreślenie charakteru reprezentacyjnych przestrzeni wraz z ich powiązaniami (osie historyczne itp.), • wprowadzenie przyjemnego klimatu świetlnego do wybranych miejskich przestrzeni: skwerów, placyków, miejsc spotkań, spowolnienie ruchu, zachęta do odpoczynku, pozostania na dłużej, • harmonijne zintegrowanie oświetlenia obiektów współczesnych z zespołami i obiektami historycznymi, • poprawa estetyki miasta i urządzenia przestrzeni publicznych, • utrzymanie bezpieczeństwa w mieście, zwiększenie poziomu zadowolenia mieszkańców. W ramach projektu zakłada się m.in.: wymianę starego typu źródła światła na nowoczesne, np. na LED.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Obniżenie kosztów utrzymania infrastruktury oświetleniowej poprzez zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Zmodernizowane energetycznie punkty oświetleniowe – szt. Spadek emisji gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu CO2). Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.15	Rozbudowa systemu detekcji na terenie miasta Gliwice wraz z modernizacją wybranych sygnalizacji świetlnych. Etap II		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2017	30 mln	4,5 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu przewiduje się wykonanie prac dla wdrożenia następujących funkcjonalności systemu: • Nadawanie priorytetu zielonego światła dla pojazdów komunikacji zbiorowej, który jest głównym celem zadania. • Uprzywilejowanie pojazdów służb ratowniczych przejeżdżających przez skrzyżowania wyposażone w sygnalizacje świetlne. • Rozbudowa systemu informacji drogowej dla kierujących, poprzez znaki zmiennej treści, radio CB oraz radiowe kanały RDS. • Wprowadzenie mobilnej aplikacji informacyjnej dla użytkowników ruchu drogowego. • Rozbudowa systemu punktów pomiaru ruchu wraz z identyfikacją oraz wdrożenie na podstawie uzyskanych danych systemu identyfikacji czasów przejazdu (wyświetlane na znakach zmiennej treści VMS). • Rozbudowa monitoringu skrzyżowań wraz z analityką obrazu wideo, informującą automatycznie o niebezpiecznych zdarzeniach drogowych. • Budowa lub rozbudowa systemu identyfikacji wolnych miejsc parkingowych na terenie miasta. • Wprowadzenie systemu preselekcyjnego ważenia pojazdów na wlotach do miasta. • Wprowadzenie odcinkowego pomiaru prędkości w ciągu DK88. • Dostarczenie mobilnego Centrum Sterowania Ruchem
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych w szt. Długość dróg, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe w km. Zmniejszenie emisji CO2, w tym w wyniku funkcjonowania transportu publicznego. Zmniejszenie liczby wypadków komunikacyjnych w mieście. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.16	Zachodnia Brama Metropolii Silesia – Centrum Przesiadkowe w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2019	152 mln	23 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Budowa Centrum Przesiadkowego w Gliwicach to nie tylko przedsięwzięcie zmieniające oblicze centralnej części miasta Gliwice, skupionej wokół istniejącego dworca kolejowego, to realizacja nowoczesnego systemu komunikacyjnego w skali metropolitalnej, integrującego w optymalnym, z punktu widzenia funkcjonalności i przestrzeni, miejscu wszystkie środki transportu publicznego z ruchem pieszym i rowerowym oraz parkingami.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. Wzrost liczby osób korzystających z komunikacji publicznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.19	Uzbrojenie terenów poprzemysłowych przy ul. Dojazdowej w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2017	10 mln	5,4 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Założeniem projektu jest poprawa oferty kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych w Gliwicach, poprzez przygotowanie na potrzeby przedsiębiorców terenów komercyjnych przy ul. Dojazdowej. W ramach jego realizacji planuje się m.in.: rekultywację terenu, wycinkę drzew, uzbrojenie w sieci/media i zapewnienie odpowiedniego skomunikowania terenu.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.20	Rewitalizacja terenów poprzemysłowych przy ul. M. Płażyńskiego		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2017	10 mln	3,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Rozwijająca się gospodarka wykorzystująca w kreatywny sposób atuty obszaru związane z atrakcyjnością przestrzeni, kapitałem ludzkim, potencjałem instytucjonalnym, dostępnością dogodnie usytuowanych terenów poprzemysłowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Założeniem projektu jest poprawa oferty kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych w Gliwicach poprzez przygotowanie na potrzeby przedsiębiorców terenów komercyjnych przy ul. Płażyńskiego. W ramach jego realizacji planuje się m.in.: rekultywację terenu, wycinkę drzew, uzbrojenie w sieci/media i zapewnienie odpowiedniego skomunikowania terenu.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych w ha. Wzrost liczby przedsiębiorstw i podmiotów działających na zrewitalizowanym obszarze. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.21	Dom św. Jacka w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Parafia św. Jacka w Gliwicach	2016 -2017	4,2 mln	0,6 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu planuje się wsparcie osób i niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, osób starszych i samotnych. Przedmiotem projektu jest remont budynku, zagospodarowanie terenu oraz zakup wyposażenia. Teren zrewitalizowany o pow. 5000 m2 obejmować będzie budynek o pow. 1000m2 raz tereny rekreacyjne, co umożliwi realizację działań o charakterze edukacyjnym, gospodarczym oraz rekreacyjnym i turystycznym.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zmodernizowanego obiektu i terenu w m2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek)/osoby. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.22	Modernizacja infrastruktury lecznictwa zamkniętego w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Gliwickie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	2016-2020	82,5 mln	12,4 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt obejmuje budowę nowego pawilonu szpitalnego, dostosowanie budynku głównego GCM do standardów oraz rewitalizację otoczenia budynku. Spełnienie wymogów, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonywującego działalność leczniczą.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia nowego pawilonu szpitalnego w m2. Wzrost liczby porad medycznych udzielonych mieszkańcom. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.23	Lokalne Centrum Integracji i Usług Społecznych		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
OPS/Parafia św. Jacka	2017-2020	3,8 mln	0,3 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt będzie składał się z dwóch części – miękkiej i inwestycyjnej. Założeniem projektu inwestycyjnego jest modernizacja lokalu przy ul. Sikorskiego 134 (niezagospodarowanego III piętra) lub, w przypadku jego niedostępności, lokalu przy Parafii św. Jacka. W budynku przy Sikorskiego 134 znajdują się już placówki wsparcia m.in. dla osób z zaburzeniami psychicznymi, bezdomnych kobiet, ofiar przemocy oraz młodzieży z zaburzeniami socjalizacji. W zależności od tego, kto będzie dysponentem prawa własności do lokalu wybranego ostatecznie na siedzibę LCIiUS- liderem projektu będzie odpowiednio Parafia św. Jacka bądź Miasto Gliwice (OPS).
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) /osoby. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.24	Stworzenie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami i patologiami społecznymi		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice we współpracy z NGO	2017-2019	2,9 mln	0,4 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych. Rozwinięte ponadlokalne funkcje czasu wolnego wykorzystujące położenie i infrastrukturę obszaru.		Podobszar centralny/podobszar północny	
Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się wsparcie społeczności lokalnej, działania w zakresie poprawy atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz dostępności zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, lub objętych wsparciem /osoby. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.25	Mieszkanie na start. Etap I		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 -2017	3,5 mln	0,5 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt skierowany do osób bezdomnych i niepełnosprawnych, jest komplementarny z projektem realizowanym przez ZGM „Mieszkania na start". Adaptacja lokali komunalnych gminy Gliwice na cele mieszkań socjalnych. W pierwszej fazie, trwającej ok. 6-8 miesięcy uczestnik/uczestniczka będzie objęty formami wsparcia umożliwiającymi nabycie podstawowych kompetencji, w takim obszarze wsparcia społecznego, by możliwe było poradzenie sobie z wyzwaniami dotyczącymi różnych obszarów włączenia społecznego, w tym dbania o lokal mieszkalny. W drugiej fazie, trwającej ok. 6-8 miesięcy, kontynuowane będą formy aktywizacji społecznej, wprowadzone zostaną także indywidualne działania w miejscu zamieszkania. Wsparcie w ramach projektu będzie skierowane przede wszystkim do osób bezdomnych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych/objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej w szt. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu w szt. Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.26	Mieszkanie na start. Etap II		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2020	1,8 mln	0,3 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt skierowany do osób bezdomnych i niepełnosprawnych, jest komplementarny z projektem realizowanym przez ZGM „Mieszkania na start". Adaptacja lokali komunalnych gminy Gliwice na cele mieszkań socjalnych. W pierwszej fazie, trwającej ok. 6-8 miesięcy uczestnik/uczestniczka będzie objęty formami wsparcia umożliwiającymi nabycie podstawowych kompetencji, w takim obszarze wsparcia społecznego, by możliwe było poradzenie sobie z wyzwaniami dotyczącymi różnych obszarów włączenia społecznego, w tym dbania o lokal mieszkalny. W drugiej fazie, trwającej ok. 6-8 miesięcy, kontynuowane będą formy aktywizacji społecznej, wprowadzone zostaną także indywidualne działania w miejscu zamieszkania. Wsparcie w ramach projektu będzie skierowane przede wszystkim do osób bezdomnych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych/objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej w szt. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu w szt. Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.27	Teatr Miejski w Gliwicach przy Al. Przyjaźni		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Gliwicki Teatr Muzyczny	2018-2020	32,2 mln	4,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Celem głównym projektu jest rewitalizacja Ruin Teatru Miejskiego i nadanie im funkcji kulturalnych i społecznych. Efektem rewitalizacji będzie utworzenie miejsca służącego upowszechnianiu teatru oraz innych sztuk wizualnych, popularyzacji twórczości muzycznej oraz edukacji kulturalnej. Kolejne etapy to: - poszukiwanie źródeł zewnętrznych na modernizację obiektu, - opracowanie dokumentacji przetargowej, dotyczącej wyłonienia wykonawcy rzeczowej realizacji projektu. W ramach realizacji projektu przewiduje się rewitalizację istniejącej bryły gmachu oraz odtworzenie zabudowy w przybliżonych dawnych zarysach, z zachowaniem stanu wypalonego wnętrza; stworzenie przestrzeni teatralnej dla ok. 350 widzów, wraz z zespołem garderób, niewielkim zapleczem magazynowym, technicznym i administracyjnym, foyer, salą eksperymentalną (dającą możliwość organizacji innych form prezentacji sztuki, organizacji warsztatów artystycznych, działań eksperymentalnych, interaktywnych etc.), salą lustrzaną (służącą organizacji prób, koncertów kameralnych, spotkań, dyskusji), salą audiowizualną, zapleczem sanitarnym i szatniowym, bufetem etc.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia stworzonej infrastruktury w m2. Wzrost liczby mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.28	Rewitalizacja wieży ciśnień przy ul. Poniatowskiego - Leśna z przeznaczeniem na rzecz aktywnej integracji i rewitalizacji społecznej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Śląska Sieć Metropolitalna Sp. z o.o. w Gliwicach	2016 - 2019	10 mln	1,5 mln
Cel rewitalizacji		Obszar rewitalizacji	
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada rewitalizację, przebudowę oraz zagospodarowanie budynku wieży ciśnień, położonej przy ulicach Poniatowskiego i Leśnej. Po przeprowadzeniu prac w obiekcie będą prowadzone działania na rzecz aktywnej integracji grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia udostępnionych powierzchni przeznaczonych na działalność organizacji społecznych w m2. Wzrost liczby osób aktywnych zawodowo. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.28	Aktywna integracja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Dzielnicy Zatorze		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Śląska Sieć Metropolitalna Sp. z o.o. w Gliwicach	2019-2021	5 mln	0,75 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada organizację różnorakich działań o charakterze kulturalno-oświatowym i edukacyjnym, służących integracji społecznej, w tym m.in. organizację klubów aktywności społecznej, spotkań i warsztatów edukacyjnych, obejmujących także działania dedykowane rodzinom, służące integracji społecznej; organizację szkoleń i kursów doskonalących z zakresu ICT oraz j. obcych dla osób dorosłych z grup wykluczonych społecznie.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek)/osoby. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K. 30	Gliwickie Centrum Edukacji Lotniczej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Aeroklub Gliwicki	2017 - 2018	13 mln	2 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt ma charakter wielopłaszczyznowy, przeplatać się w nim będzie historia z teraźniejszością; skierowany jest do wszystkich grup mieszkańców, dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów. W części edukacyjnej stworzonego obiektu prowadzona będzie lotniczo - sportowa działalność szkoleniowa Aeroklubu Gliwickiego, eksponowane i udostępniane urządzenia oraz symulatory lotnicze, służące szkoleniu i podnoszeniu kwalifikacji lotniczych uczniów, studentów oraz personelu latającego. Utworzona zostanie również modelarnia, gdzie dzieci i młodzież będą mogli spotykać się i uczyć lotnictwa, współdziałania, współodpowiedzialności, nawyków lotniczych, higieny i dobrych obyczajów oraz wreszcie uczestniczyć w zajęciach warsztatowych pod kierunkiem instruktorów. Elementem uzupełniającym projekt będzie „Polish Memorial Flight" - latające muzeum.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Wyremontowana powierzchnia istniejących obiektów Aeroklubu Gliwickiego w m2. Powierzchnia nowych budynków w m2. Liczba uczestników zajęć i imprez, korzystających z wytworzonej infrastruktury/ osoby. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.31	Mechanika Najwyższych Lotów		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2017 - 2020	7,5 mln	1,1 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się dostosowanie kierunku kształcenia Zespołu Szkół Samochodowych do potrzeb rynku pracy w zakresie zapotrzebowania na mechaników specjalizujących się w obsłudze statków powietrznych. Projekt zakłada adaptację budynków na potrzeby zorganizowania laboratorium obsługi statków powietrznych oraz centrum szkoleniowo-egzaminacyjnego. Bazując na infrastrukturze wytworzonej w ramach komponentu twardego, planowana jest realizacja projektów szkoleniowych i dydaktycznych dotyczących: • obsługi statków powietrznych wraz z licencją pilota, • obsługi szybowców wraz z licencją szybowcową, • obsługi samolotów bezzałogowych, • licencji na wykonywanie lotów samolotami bezzałogowymi.			
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.32	Nowa siedziba Szkoły Muzycznej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2020	10 mln	1,5 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt wynika z rosnących potrzeb rynku i zainteresowania wysokospecjalistyczną edukacją młodzieży oraz chęcią podnoszenia kwalifikacji wśród osób dorosłych, przy jednoczesnym braku możliwości poszerzenia oferty kształcenia zawodowego w dotychczasowej siedzibie Szkoły Muzycznej, zlokalizowanej przy ul. Wieczorka. Obiekt ten, z uwagi na swój zabytkowy charakter, nie pozwala na jej rozbudowę lub przebudowę. Jednak w wyniku zmian w siatce gliwickich szkół i placówek oświatowych istnieje możliwość przeniesienia Państwowej Szkoły Muzycznej do większego obiektu, który wymaga odpowiedniej adaptacji i dostosowania jego powierzchni do specyfiki działania i funkcjonowania Szkoły Muzycznej. Adaptacja nowej siedziby wiąże się także z odświeżeniem i zakupem wyposażenia, sprzętu i instrumentów muzycznych. Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie rynku na pedagogów posiadających specjalistyczne wykształcenie zawodowe, w szczególności w zakresie muzyki rozrywkowej i jazzowej, zachodzi konieczność zatrudnienia kadry z właściwym ku temu wykształceniem dydaktyczno-zawodowym. Otwarcie nowych kierunków kształcenia w większym budynku pozwoli na wszechstronne kształcenie pracowników wchodzących na rynek pracy, odpowiadając na jego potrzeby.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.33	Budowa poligonów zawodowych i modernizacja warsztatów szkolnych		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 -2017	4 mln	0,6 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	W ramach realizacji projektu zakłada się: • organizację dodatkowych zajęć z przedmiotów zawodowych, z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć przemysłu i nauki, • organizację staży zawodowych u pracodawców, • zajęcia kształtujące kompetencje ogólnozawodowe, • przygotowanie i wdrożenie efektywnego programu doradztwa zawodowego, • organizację zajęć indywidualnych z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, • wyposażenie pracowni zawodowych w pomoce dydaktyczne, • wyposażenie uczniów w pakiety edukacyjne, odzież roboczą, niezbędne narzędzia do wykonywania ćwiczeń, środki ochrony osobistej, • wyposażenie nauczycieli w nowoczesne środki dydaktyczne.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.34	„Inwestycja w edukację to lepsza przyszłość"		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2017	0,63 mln	0,1 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu pracownie edukacyjne i szkoleniowe doposażone zostaną w aparaturę niezbędną do praktycznej nauki zawodu i przeprowadzenia egzaminu praktycznego. Planowane jest stworzenie i/lub wyposażenie: • pracowni multimedialnej - zakup oprogramowania Adobe Creative Cloud, • pracowni sieciowej, • pracowni dla zawodu elektroenergetyk transportu szynowego, • pracowni montażu i eksploatacji komputerów osobistych i urządzeń peryferyjnych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.35	Nowy uczeń - nowoczesna pracownia - nowatorski pracownik – podniesienie jakości kształcenia w Górnośląskim Centrum Edukacyjnym		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 - 2018	7,5 mln	1,1 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	W wyniku realizacji projektu nastąpi dostosowanie oferty edukacyjnej GCE do potrzeb rynku pracy oraz zwiększenie atrakcyjności kształcenia zawodowego poprzez utworzenie nowoczesnych pracowni kształcenia w zawodach grupy mechanicznej, mechatronicznej, elektryczno-elektronicznej, usługowej. Założenia projektu służyć będą również podniesieniu jakości nauczania w gliwickich szkołach zawodowych, dzięki rozwojowi infrastruktury pracowni zawodowych oraz dodatkowym zajęciom i kursom, przygotowującym uczniów do wejścia na rynek pracy.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25. roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.36	Równe szanse, lepszy start - zwiększenie potencjału edukacyjnego z przygotowaniem osób z niepełnosprawnościami do zawodu w CKZiU nr 1		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Miasto Gliwice	2016 -2020	5,5 mln	0,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu planuje się wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej poprzez modernizację bazy technodydaktycznej, tj. doposażenie sal, modernizację obiektów- dostosowanie pomieszczeń i laboratoriów, zakup środka transportu, tak aby zostały stworzone odpowiednie warunki służące sprawnej edukacji uczniów, w tym również niepełnosprawnych. Wzmocnienie infrastruktury placówek edukacyjnych pod kątem ich funkcjonalności i dostępności dla osób niepełnosprawnych; przyczyni się do wykreowania aktywnego pracownika także niepełnosprawnego.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób wspartych w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoby. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS/szt. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 roku życia. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K. 37	Lokalny punkt informacyjno- konsultacyjny		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
PUP Gliwice, OPS Gliwice, Samorząd	2016-2020	0,56 mln	0,084 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji na który wpływa realizacja projektu
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się: • utworzenie punktu PUP w Sośnicy, • wynajem lokalu, • wyposażenie w sprzęt biurowy i informatyczny, • zatrudnienie dwóch osób do prowadzenia punktu, • szkolenie w PUP Gliwice, • prowadzenie pośrednictwa pracy w Sośnicy, • prowadzenie doradztwa zawodowego w Sośnicy.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Zwiększony dostęp do ofert pracy. Wzrost zainteresowania poszukiwaniem pracy. Wzrost poziomu zatrudnienia wśród mieszkańców Sośnicy. Zwiększony dostęp do usług rynku pracy. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.38	Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Lider - Centrum Społecznego Rozwoju (Łaziska Górne) Partnerzy - Gmina Dąbrowa Górnicza, Miasto Gliwice/Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych, Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej (Katowice), Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych (Jaworzno)	2015-2018	9,1 mln, w tym miasto Gliwice 0,95 mln	1,3 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji na który wpływa realizacja projektu
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych. / Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.	Podobszar centralny/ podobszar północny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się prowadzenie ośrodka świadczącego usługi w zakresie: doradztwa, szkoleń i usług biznesowych na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, udzielania dotacji na zakładanie przedsiębiorstw społecznych i wsparcie już funkcjonujących w zakresie tworzenia dodatkowych miejsc pracy, animacji środowiska lokalnych i rozwoju inicjatyw organizacji obywatelskich, wyszukiwanie, promowanie i wdrażanie długookresowych źródeł finansowania podmiotów ekonomii społecznej.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Wzrost zainteresowania poszukiwaniem pracy i prowadzeniem działalności. Wzrost poziomu zatrudnienia wśród mieszkańców. Zwiększony dostęp do usług rynku pracy. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.39	Inkubator Przedsiębiorczości - szansą na skuteczną rewitalizację w Gliwicach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Park Naukowo-Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE" Sp. z o.o. (Lider) + SWIFT Mateusz Góra (Partner)	1 mln	0,05 mln	1 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Wsparcie udzielane beneficjentom w ramach projektu: 1. Bezzwrotne dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 2. Wsparcie doradczo-szkoleniowe dla osób planujących rozpoczęcie działalności. 3. Wsparcie pomostowe. 16 osób związanych z obszarem rewitalizacji w Gliwicach otrzyma bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie i utworzy 16 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Wzrost zainteresowania prowadzeniem działalności gospodarczej. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej. Liczba utworzonych miejsc pracy, w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.40	TECHNOPARK-owa Akademia - Podnoszenie kwalifikacji językowych i ICT dorosłych		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Park Naukowo-Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE" Sp. z o.o. (Lider) + SWIFT Mateusz Góra (Partner)	2017-2018	1 mln	0,15 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.		Podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada przeprowadzenie szkoleń i kursów skierowanych do 120 mieszkańców Gliwic, którzy z własnej inicjatywy są zainteresowani nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji w obszarze umiejętności ICT i znajomości języków obcych.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Wzrost zainteresowania prowadzeniem działalności gospodarczej. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, w wieku pow. 50 lat, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.41	Utworzenie farmy fotowoltaicznej		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Park Naukowo-Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE"	2016	1 mln	0,2 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada obniżenie kosztów prowadzenia działalności „Technoparku Gliwice", a tym samym inkubowanych w Parku oraz Inkubatorze firm, poprzez zbudowanie farmy fotowoltaicznej, redukującej koszty zużycia prądu. Projekt ma pozytywny wpływ na środowisko, dzięki redukcji CO2 emitowanego przy generowaniu prądu u producenta energii.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii. Stopień redukcji PM10. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.42	Rozbudowa Parku Naukowo-Technologicznego "TECHNOPARK GLIWCE" w celu zwiększenia potencjału dla transferu technologii i innowacyjności w regionie oraz rewitalizacja terenów przyległych		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Park Naukowo-Technologiczny "TECHNOPARK GLIWICE"	2017-2020	7,5 mln	1,1 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru, jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Przedmiotem projektu jest rozbudowa istniejącego Parku Naukowo-Technologicznego „Technopark Gliwice" poprzez budowę nowego modułu oraz rewitalizacja terenów przyległych. Realizacja projektu przyczyni się do poszerzenia dotychczasowej oferty wnioskodawcy w zakresie innowacji i transferu technologii, podnosząc przy tym innowacyjność Wnioskodawcy oraz przekładając się na dalszy wzrost liczby obsługiwanych podmiotów.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług. Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych), świadczonych przez IOB. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.46	PROjARCH EDU-HUB – rewitalizacja terenu i budynków Dawnej Fabryki Drutu na potrzeby ośrodka wspierania inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic.		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
PROjARCH Damian Kałdonek	2017 - 2021	3 mln	450 tys.

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	W ramach prac nastąpi przekształcenie zamkniętej i zdegradowanej przestrzeni przemysłowej Dawnej Fabryki Drutu w atrakcyjną, popularną i współdzieloną przestrzeń publiczną dostępną dla mieszkańców i gości – głównie ze względu na doskonałą lokalizację tego obszaru (węzeł przesiadkowy, dworzec kolejowy, bliskość DTŚ darmowe parkingi w pobliżu). Rewitalizacja techniczna obejmie nowe uzbrojenie, remont/odtworzenie przestrzeni postindustrialnych i ich przekształcenie w przestrzeń biurową i wystawienniczą oraz warsztatową. Zakres prac związanych z uzbrojeniem technicznym obszaru obejmuje: kanalizację sanitarną, deszczową, teletechniczną, sieć ciepłowniczą, wodociągową oraz elektroenergetyczną w zakresie przyłączy w obrębie działek nr 35/9; 36/1; 37/1. Zostanie przeprowadzona również adaptacja budynków w sposób umożliwiający wykorzystanie ich do wzmożonej aktywizacji osób zainteresowanych metodami projektowania, designem użytkowym, szkoleniami z zakresu prowadzenia działań projektowych i podnoszenia kompetencji w zakresie użytkowania obsługi nowych mediów. Rewitalizacja budynków i przyległego terenu ułatwi również zwiększenie działań o charakterze warsztatowym zarówno dla dzieci i młodzieży, jak również dla osób starszych – zgodnie z zasadą *Life Long Learning*. Dostosowanie obiektów pozwoli na włączenie terenu do działań celowych GAPR-u i Miasta Gliwice. Modularność projektu i fleksybilność rewitalizowanych wnętrz ułatwi zorganizowanie wystaw, konkursów, ekspozycji czy projekcji lub wykładów otwartych o charakterze popularnonaukowym. W ramach projektu dokonane zostanie uporządkowaniu terenu i zwiększenie jego funkcjonalności (bezpieczeństwo pieszych, wydzielone miejsca parkingowe, ułatwienia dla osób z dysfunkcjami ruchowymi).
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu w m2. Liczba nowych i/lub odnowionych obiektów. Powierzchnia obiektów udostępnionych dla celów społecznych m2 / m3 Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.47	PROjARCH EDU-HUB – wspieranie inicjatyw edukacyjnych, projektowych i społecznych dla mieszkańców Gliwic i okolic		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
PROjARCH Damian Kałdonek	2017 - 2021	2 mln	300 tys.

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoka ranga obszaru jako centrum kreowania potencjałów dla rozwoju nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Realizacja planów rewitalizacyjnych na terenie Dawnej Fabryki Drutu (DFD) (działki 35/9; 36/1;37/1) umożliwi kontynuację dotychczasowych działań Pracowni Architektonicznej PROjARCH Damian Kałdonek związanych z wszechstronną edukacją architektoniczną przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych oraz rozwinięcie podjętych działań o pakiety szkoleniowe dla studentów. Nierozerwalnym elementem polityki projektowej jest aktywizacja osób starszych mieszkających na terenie gminy Gliwice. W ramach działań miękkich przewidziano praktyki zmierzające do integracji środowisk kreatywnych na zrewitalizowanych działkach DFD należących do PROjARCH Damian Kałdonek. Mogą to być przestrzeń typu open-space czy co-working oferujące pełny dostęp do najwyższej jakości sprzętu projektowego (komputery, plotery, drukarki, materiały do budowania makiet) – ma to być miejsce doskonalenia umiejętności projektowych pod okiem architektów i branżowców. W ramach działań „zewnętrznych" PROjARCH chce poszerzyć ofertę skierowaną do przedszkoli i szkół – prowadzone przez architektów warsztaty edukacji architektonicznej cieszyły się wśród nauczycieli bardzo dużym powodzeniem i zyskały zainteresowanie przedstawicieli branżowych pism (np. „Murator"). Zakłada się również działania pro-społeczne, których najlepszym przykładem są warsztaty z nauki rysunku oraz umiejętności poruszania się w przestrzeniach projektowych (aranżacja mieszkań wybór materiałów) dla ludzi starszych. W ramach projektu pojawią się dodatkowe propozycje dla gliwiczan: spotkania z osobami kreatywnymi, prowadzącymi interesujące projekty, angażującymi się w popularne inicjatywy. W ramach działań zaplanowano również: 1. Szkolenia dla młodych projektantów prowadzane przez trenerów, kończące się otrzymaniem stosownego certyfikatu. 2. Podnoszenie umiejętności projektowych przez zwiększenie kompetencji komputerowych i obsługi stosownych programów – cykl szkoleń prowadzonych przez pracowników takich firm jak TechData Polska – zakończone otrzymaniem stosownych potwierdzeń i certyfikatów. 3. Szkolenia produktowe dla zainteresowanych projektantów – potwierdzone stosownymi zaświadczeniami. 4. Możliwość uczestniczenia w 6-miesięcznych płatnych praktykach studenckich („staże PROjARCH") skierowanych do absolwentów studiów, których zadaniem jest wdrożenie do pracy w zespołach, poznanie środowisk pracy, ułatwienie tranzycji na rynek pracy. 5. Współpraca z Urzędem Miasta Gliwice w ramach wspólnych zmian przestrzeni miasta (prezentacje, konsultacje rozwiązań architektonicznych, projektowanie komunikacji)
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Ilość szkoleń typu „e-learning" oraz tradycyjnych. Liczba uzyskanych certyfikatów przez uczestników szkoleń Liczba osób objętych płatnymi praktykami studenckimi Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach typu Life Long Learning Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.53	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia – modernizacja budynku dawnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 6 oraz terenu przylegającego na działce przy ul. Ziemowita 3 na cele centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa)		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Diecezja Gliwicka	2017 - 2021	4,5 mln	0,8 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Obszar centralny

Ogólny zakres projektu	Realizacja planów rewitalizacyjnych budynku dawnego Zespołu Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 6, zlokalizowanych na działce nr 1492 oznaczonej symbolem „17 UO – tereny usługowe oświaty" (przedmiotowy teren objęty jest zasięgiem strefy „B3" - pośredniej ochrony konserwatorskiej i obszaru rewitalizacji a ponadto budynek szkoły przy ul. Ziemowita 3 objęty jest ochroną konserwatorską na mocy prawa miejscowego) umożliwi kontynuację dotychczasowych działań Diecezjalnej Szkoły Organistowskiej II stopnia – szkoły niepublicznej, o uprawnieniach publicznych nadanych przez Ministra Kultury dnia 6 kwietnia 2005 r. W ramach prac nastąpi przekształcenie zamkniętej i zdegradowanej przestrzeni edukacyjnej dawnej szkoły w atrakcyjną, ogólnodostępną przestrzeń publiczną. Rewitalizacja techniczna obejmie nowe uzbrojenie, remont/odtworzenie zniszczonych elewacji i ozdobnych jej elementów oraz modernizację i adaptację wnętrza w przestrzeń edukacyjną, sale wykładowe, organowe, bibliotekę, i aulę, jak również instalacja dźwigów osobowych oraz podejść dla osób niepełnosprawnych. Zakres prac związanych z uzbrojeniem technicznym obszaru obejmuje: kanalizację sanitarną, deszczową, teletechniczną, wodociągową oraz elektroenergetyczną. Rewitalizacja budynków i przyległego terenu ułatwi nie tylko prowadzenie zajęć dydaktycznych, ale również organizowanie konkursów i koncertów otwartych o charakterze ogólnomuzycznym. W ramach projektu przeprowadzone zostanie uporządkowaniu terenu i zwiększenie jego funkcjonalności (bezpieczeństwo pieszych, wydzielone miejsca parkingowe, ułatwienia dla osób z dysfunkcjami ruchowymi).
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu m^2 Liczba nowych i/lub odnowionych obiektów Powierzchnia użytkowa obiektów udostępnionych m^2, kubatura m^3 Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.54	Diecezjalna Szkoła Muzyczna II Stopnia - centrum kształcenia artystycznego (ze specjalnością muzyka organowa) dla mieszkańców Gliwic i okolic		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Diecezja Gliwicka	2017 - 2021	6,8 mln	1,0 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Obszar centralny

Ogólny zakres projektu

Projekt zakłada wszechstronną edukację muzyczną dzieci i młodzieży, pozwalając również na kontynuację działalności Diecezjalnej Szkoły Organistowskiej II stopnia w Gliwicach. Szkoła ta została założona w 2002 roku i jest szkołą niepubliczną, o uprawnieniach publicznych (nadanych przez Ministra Kultury dnia 6 kwietnia 2005 r.). Aktualnie Diecezja Gliwicka, jako organ prowadzący, wystąpiła do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o przekształcenie niepublicznej Diecezjalnej Szkoły Organistowskiej II Stopnia w publiczną Diecezjalną Szkołę Muzyczną II stopnia z siedzibą w Gliwicach. Uwzględniając zapotrzebowanie na tego typu kształcenie artystyczne, pragniemy stworzyć szkołę zapewniającą uczniom możliwość wszechstronnego rozwoju intelektualnego i artystycznego, zgodnie z zasadami wychowania patriotycznego, w oparciu o wartości chrześcijańskie. Szkoła ta będzie opierać się na doświadczeniach i osiągnięciach Diecezjalnej Szkoły Organistowskiej II stopnia w Gliwicach, której uczniowie od początku istnienia szkoły aktywnie uczestniczą w ogólnopolskich konkursach i przesłuchaniach uczniów szkół muzycznych II stopnia. Szkoła będzie korzystać z bazy dotychczasowej szkoły, w tym z bogatego instrumentarium, a także z wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. W ramach działań miękkich przewidziano działania (m. in. warsztaty, kursy mistrzowskie, wykłady) zmierzające do integracji środowisk Polski południowej związanych z muzyką organową. Ma to być miejsce doskonalenia umiejętności gry na instrumencie pod okiem wykwalifikowanych pedagogów, również spoza granic naszego kraju. W ramach działań „zewnętrznych" Szkoła chce poszerzyć ofertę edukacyjną kierując ją zarówno do dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów młodszych klas szkół podstawowych poprzez utworzenie ogniska muzycznego, jak również osób starszych poprzez kształcenie w ramach Studium Muzyki Kościelnej. Co sprzyjać będzie integracji międzypokoleniowej przeciwdziałaniu wykluczenia osób starszych. Zakłada się również kształcenie w zakresie śpiewu chóralnego i gregoriańskiego, a także prowadzenie kursów dla psałterzystów. Klamrą spinającą te wszystkie obszary działalności muzycznej będzie powołanie do istnienia Diecezjalnego Instytutu Muzyki Kościelnej. W ramach projektu pojawią się dodatkowe propozycje dla gliwiczan: koncerty organowe, chóralne, wykłady i warsztaty prowadzone przez wybitnych profesorów wyższych uczelni muzycznych z zakresu gry na organach, śpiewu chóralnego i solowego.

Planowane są następujące inicjatywy:

1. Kursy przygotowawcze dla kandydatów do Szkoły Muzycznej prowadzane przez wykwalifikowanych nauczycieli.
2. Podnoszenie umiejętności moderowania kultury muzyki kościelnej przez zwiększenie kompetencji jako dyrygentów chórów – cykl szkoleń teoretycznych i praktycznych – zakończone otrzymaniem stosownych potwierdzeń i certyfikatów.
3. Możliwość uczestniczenia w płatnych praktykach i kursach skierowanych do absolwentów z poprzednich lat oraz organistów pełniących swoje funkcje bez uprzedniego przygotowania muzyczno - liturgicznego.
4. Współpraca z Państwową Szkołą Muzyczną I i II stopnia im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach

Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny

Ilość klas / poziomów w Studium Muzyki Kościelnej / w Szkole Muzycznej

Liczba rocznie uzyskanych dyplomów ukończenia w Studium Muzyki Kościelnej i w Diecezjalnej Szkole Muzycznej II stopnia

Liczba osób objętych bezpłatnymi warsztatami muzycznymi (w roku)

Liczba wszystkich uczniów zarówno w Studium Muzyki Kościelnej jak i Diecezjalnej Szkole Organistowskiej II st.

Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.55	Modernizacja Ośrodka Edukacyjno - Dystrybucyjnego Caritas Diecezji Gliwickiej jako ośrodka wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Caritas Diecezji Gliwickiej	2017 - 2021	1,5 mln	0,1mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu	Realizacja planów rewitalizacyjnych na terenie należącym do Gliwickiej Diecezji a będącym w użyczeniu na rzecz Caritas Diecezji Gliwickiej obejmuje budynek mieszczący się na działce Nr 1493. W ramach prac nastąpi przekształcenie zamkniętej i zniszczonej przestrzeni /budynku oraz terenu przylegającego (dawnego ZSO Specjalnych Nr 6) w Ośrodek Edukacyjno-Dystrybucyjny z pełnym zapleczem szkoleniowym i magazynowym. Lokalizacja w centrum starego miasta sprzyja dostępności dla uczestników będących potencjalnymi beneficjentami ośrodka . Rewitalizacja techniczna budynku dawnej auli wraz z zapleczem mieszkalno -biurowym niezbędna jest dla realizacji działań prospołecznych. Mając do dyspozycji Ośrodek w centrum miasta o wysokim poziomie modularności i fleksybilności rewitalizowanych wnętrz zakłada się organizowanie zajęć dla osób potrzebujących, mieszkańców Gliwic i okolic. Przykładowe rodzaje planowanych zajęć będą obejmować: Zajęcia z prezencji w rozmowach z pracodawcą, Przygotowanie CV, Wyszukiwanie na portalach miejsc pracy, Anonsowanie się do potencjalnego pracodawcy, Radzenie sobie z niepowodzeniem i stresem, negatywna decyzja pracodawcy, Integracja, prezentacja, wymiana doświadczeń – spotkania dla seniorów, Zajęcia na komputerach dla początkujących seniorów, Zajęcia komputerowe, Spotkania z przedstawicielami poszczególnych zawodów, przybliżenie osobom szukającym pracy potrzeby wiary w własne siły, Spotkania dla zainteresowanych z przedstawicielami Urzędu Pracy (możliwości z jakich można skorzystać/ szkolenia, kursy, staże). Projekt obejmuje następujące prace : I: Remont budynku przeznaczonego pod Ośrodek Edukacyjno – Dystrybucyjny w tym między innymi: Izolacja zewnętrzna budynku, kanalizacja sanitarna, deszczowa, teletechniczna, wodociągowa, elektroenergetyczna, wylewki pod podłogi, Wymiana stolarki okiennej, Wybudowanie profesjonalnych pomieszczeń magazynowych podzielonych na segmenty. Przygotowanie wejścia , sanitariatów i i pomieszczeń przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, Klimatyzacja części budynku przeznaczonego do celów edukacyjnych, Elewacja wewnętrzna i zewnętrzna, Remont budynków gospodarczych/dawne garaże: II: Wyposażenie części przeznaczonej do prowadzenia szkoleń i warsztatów. Uporządkowanie terenu wokół budynku, prace brukarskie i ogrodnicze. Wykonanie prac w ramach projektu rewitalizacji pozwoli zmienić dotychczas nie udostępniony budynek oraz przyległą działkę osobom , które będą mogły korzystać z prowadzonych zajęć, projektów, uczestniczyć w warsztatach i szkoleniach. Wiele osób z ograniczeniami ruchowymi zarówno seniorzy, osoby niepełnosprawne, matki z małymi dziećmi będą mogły zaangażować się i skorzystać z proponowanych warsztatów tematycznych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu w tym zabudowy w m2/m3 Liczba nowych i/lub odnowionych pomieszczeń Powierzchnia obiektów udostępnionych dla celów społecznych Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.56	Ośrodek Edukacyjno-Dystrybucyjny Caritas Diecezji Gliwickiej - wsparcie edukacyjne i produktowe dla mieszkańców Gliwic i okolic		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Caritas Diecezji Gliwickiej	2018 - 2020	0,7 mln	0,07 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.	Podobszar centralny

Ogólny zakres projektu

Projekt obejmuje kontynuację działań Biura Adaptacji Bezrobotnych, które zajmuje się pracą z osobami długotrwale pozostającymi bez pracy, co rzutuje negatywnie na ich psychikę oraz brak środków do życia i tym samym przenosi się długotrwale na patologię rodziny. Ponadto prowadzone będą systematyczne warsztaty tematyczne (np. z gospodarstwa domowego, higieny osobistej, zakupów, gospodarowania budżetem). Zajęcia warsztatowe, jak również praktyczne będą prowadzone również dla osób nieradzących sobie z podstawowymi problemami rodziny i wychowaniem dzieci.

Priorytetem jaki stawia sobie Caritas w ramach projektu jest prowadzenie zajęć warsztatowych z młodzieżą niepełnosprawną, która nie może znaleźć na rynku pracy miejsc do odbycia praktyk zawodowych. Integralną częścią polityki projektu jest praca z opiekunami/matkami mającymi pod opieką dzieci niepełnosprawne. Pomoc specjalistyczna w odbudowaniu własnej wartości, szukanie rozwiązań przy podejmowaniu pracy, tematyczne warsztaty zawodowe prowadzone pod okiem specjalistów, wyjście na rynek pracy. Zakłada się również praktyki zmierzające do integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Do projektu zaangażowani zostaną wolontariusze, seniorzy, młodzież.

Caritas Diecezji Gliwickiej chce skierować również ofertę do pedagogów: zarówno przedszkolnych, jak również szkolnych i zaproponować profesjonalne warsztatowe szkolenia pracy z dzieckiem niepełnosprawnym przy udziale zaproszonych specjalistów oraz rodziców mających dziecko niepełnosprawne. Planowane jest wprowadzenie pomocy dla młodocianych matek, które nie radzą sobie z przyjściem dziecka na świat, które często są samotne i wymagają natychmiastowego wsparcia. Ważnym elementem jaki jest wprowadzenie w ramach projektu czynniku innowacyjnego - pomoc rodzicom, którzy otrzymują informacje od lekarza, że ich dziecko urodzi się z deficytem rozwojowym. Planowane jest przygotowanie i opracowanie broszury pierwszych kroków poruszania się w pracy z dzieckiem niepełnosprawnym oraz praw jakie przysługują rodzicom z uwagi na wychowywanie dziecka niepełnosprawnego.

Do działań zewnętrznych należy zaliczyć stałą współpracę z Darczyńcami, sponsorami osobami, które chcą wspierać działalność Ośrodka oraz współpracę z pedagogami szkolnymi, neonatologami ze Szpitala Położniczo–Ginekologicznego, przedszkolami oraz szkołami.

W ramach działań Ośrodka planowane są również :

1. Projekty przewidziane dla seniorów (np. praca z komputerem jak poruszać się bezpiecznie w internecie, rozwijanie sprawności fizycznej, i inne wynikające z zapotrzebowania rynku.)
2. Zajęcia prowadzone dla osób niewydolnych społecznie przy współpracy z OPS, Urzędem Pracy, Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.
3. Spotkania prowadzone przez specjalistów: lekarzy, prawników, doradców zawodowych, pedagogów, neonatologów, psychologów, dla poszczególnych grup społecznych wymagających pomocy w ramach prowadzonych projektów.

Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny

Ilość prowadzonych szkoleń w skali roku

Ilość osób, które wyszły z bezrobocia w skali projektu

Ilość matek dzieci niepełnosprawnych, które rozpoczną działania w kierunku poszukiwania pracy, podejmą prace i potrafią oddzielić życie rodzinne od zawodowego w skali roku

Ilość przeszkolonych pedagogów, których kompetencje dotyczące pracy z dzieckiem niepełnosprawnym wzrosną po zajęciach i konferencjach przeprowadzonych w ramach planowanych kursów w skali projektu

Liczba uzyskanych certyfikatów przez uczestników szkoleń:

Powstawanie spółdzielni socjalnych z grupy uczestników biorących czynny udział w planowanych projektach:

Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Projekty zlokalizowane poza obszarami rewitalizacji, lecz mające wpływ na społeczność obszarów rewitalizacji

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.43	Centrum Kulturalne Fuga w Łabędach oraz utworzenie Muzeum Historii Łabęd		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Towarzystwo Kulturalne FUGA	2016-2018	3 mln	0,7 mln
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Rozwinięte ponadlokalne funkcje czasu wolnego, wykorzystujące położenie i infrastrukturę obszaru.		Podobszar północny	
Ogólny zakres projektu	Projekt obejmuje: - remont budynku i dostosowanie go do użytkowania komercyjnego, stworzenie sal- odsłuchowej, koncertowej, wystawienniczo-plastycznej oraz pomieszczeń warsztatowych i być może—restauracyjnych, - zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku, stworzenie Letniego Ogrodu Sztuk, - utworzenie Muzeum Historii Łabęd, - opracowanie cyfrowych eksponatów, przygotowanie programów edukacyjnych, gier historycznych, - opracowanie planu promocyjnego, angażującego szkoły podstawowe i gimnazjalne, - zakup wyposażenia nagłaśniającego i multimedialnego, - utworzenie biura Stowarzyszenia, -organizowanie przedsięwzięć założonych w "Prognozowanych rezultatach".		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia przeznaczona na działalność społeczną, kulturalną, wystawienniczą i koncertową w m2. Liczba wydarzeń z inicjatywy lokalnej społeczności w szt. Liczba warsztatów i zajęć, prezentacji lokalnych twórców i sztuki muzycznych w szt. Liczba uczestników organizowanych imprez w os. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.44	Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego. Audio-Laboratorium grafiki komputerowej 2D/ 3D		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Energomoc-Wzorcownia Sp.z o.o.	2016-2019	7 mln	5 mln

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji na który wpływa realizacja projektu
Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.	Podobszar północny

Ogólny zakres projektu	W ramach projektu zakłada się: - wyposażenie pomieszczeń służących szkoleniom zawodowym, -wyposażenie laboratorium wzorcowania (częściowe), służące praktykom zawodowym - nowe stanowiska, - wyposażenie (częściowe) pracowni grafiki komputerowej, - opracowanie programów szkoleń-dot. grafiki 3D i 2D, - dostosowanie budynku pod względem dostępności dla osób niepełnosprawnych (winda), - budowę specjalistycznego pomieszczenia „rozszerzonej rzeczywistości".
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek)/osoby. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej. Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.48	Modernizacja budynku przy ul Wiejskiej 21 w Gliwicach dla potrzeb stworzenia nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Polcargo Gliwice Sp. z o.o Polcargo Gliwice Sp.z o.o s.k	2017 – 2021	1,4	0,3
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.		oddziaływanie na podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Projekt będzie składał się z dwóch części- miękkiej i inwestycyjnej (powiązanych ze sobą). Założeniem projektu inwestycyjnego (komplementarnego) jest modernizacja budynku przy ul. Wiejskiej 21 i przyległego terenu na cele prowadzenia działalności żłobkowej/ przedszkolnej, co pozwoli stworzyć nowe miejsca pracy dla personelu obsługującego w/w działalność , jak również stworzyć nowe miejsca pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ w wieku przedszkolnym. Przewiduje się, że projekt będzie służył mieszkańcom obszaru rewitalizacji mających dzieci w wieku żłobkowym/przedszkolnym i przyczyni się do wzrostu liczby rodziców podejmujących decyzję dot. powrotu na rynek pracy a usytuowanie placówki w sąsiedztwie KSSE będzie czynnikiem dodatkowo wspierającym ten proces.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Powierzchnia zrewitalizowanego terenu w m2. Liczba nowych i/lub odnowionych obiektów. Powierzchnia terenu przeznaczonego na realizację działalności żłobkowej / przedszkolnej Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K.49	Stworzenie nowych miejsc pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ przedszkolnym – w budynku przy ul. Wiejskiej 21		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Polcargo Gliwice Sp. z o.o Polcargo Gliwice Sp.z o.o s.k	2017 – 2021	0,7	0,1
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysoki poziom i jakość życia, których fundamentami są aktywne społeczności lokalne, atrakcyjne przestrzenie publiczne i mieszkania oraz dostępność zróżnicowanych usług publicznych i rynkowych.		oddziaływanie na podobszar centralny	
Ogólny zakres projektu	Projekt będzie składał się z dwóch części- miękkiej i inwestycyjnej (powiązanych ze sobą). Założeniem projektu inwestycyjnego (komplementarnego) jest modernizacja budynku przy ul. Wiejskiej 21 i przyległego terenu na cele prowadzenia działalności żłobkowej/ przedszkolnej, co pozwoli stworzyć nowe miejsca pracy dla personelu obsługującego w/w działalność , jak również stworzyć nowe miejsca pobytu dla dzieci w wieku do lat 3/ w wieku przedszkolnym. Przewiduje się, że projekt będzie służył mieszkańcom obszaru rewitalizacji mających dzieci w wieku żłobkowym/przedszkolnym i przyczyni się do wzrostu liczby rodziców podejmujących decyzję dot. powrotu na rynek pracy a usytuowanie placówki w sąsiedztwie KSSE będzie czynnikiem dodatkowo wspierającym ten proces.		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu/ osoby Liczba utworzonych nowych miejsc pobytu dla dzieci Ocena dokonywana zgodnie z Systemem Monitorowania, okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K. 50	Remont i rewaloryzacja zabudowań zlokalizowanych przy ul. Metalowców 15-15a na potrzeby odbudowy przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Energomoc Sp. Z o.o. Partnerzy: TK Fuga, Oświata Sp. z o.o, HPR Group Sp.z o.o.	2017 – 2022	3,1	0,8
Cel rewitalizacji		**Obszar rewitalizacji**	
Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.		oddziaływanie na podobszar północny	
Ogólny zakres projektu	Pracami objęty zostanie remont i rewaloryzacja zabudowań zlokalizowanych przy ul. Metalowców 15-15a. Prace inwestorskie zakładają wyburzenia dobudowy, odwodnienie terenu, remont murów, remont dachu, wymianę i montaż stolarki okiennej, modernizację infrastruktury technicznej, uzupełnienie infrastruktury w niezbędne elementy, remont wnętrza budynku, realizację prac budowlanych mających na celu utworzenie nowego, elastycznego układu przestrzennego wewnątrz budynku, prace wykończeniowe wewnątrz budynku oraz zagospodarowanie terenu. Zamysłem projektowym jest nadanie charakteru kulturalnego, w tym częściowo wystwienniczo – muzealnego, oraz edukacyjno-szkoleniowego. Przewidziano w parterze estradę oraz możliwość elastycznego dodania miejsca na widowni. Zmodyfikowany architektonicznie układ przestrzenny będzie pozwalał na elastyczną adaptację wnętrza budynku w zależności od bieżących potrzeb wystawienniczych, szkoleniowych oraz pozostałych przewidzianych dla projektów komplementarnych. Projekt obejmuje: - remont budynku i dostosowanie go do użytkowania komercyjnego, stworzenie Sali odsłuchowej, koncertowej, wystawienniczej-plastycznej oraz pomieszczeń warsztatowych i szkoleniowych oraz biurowych zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku-stworzenie Letniego Ogrodu Sztuk, - utworzenie Muzeum Historii Łabęd, - opracowanie cyfrowych eksponatów, przygotowanie programów edukacyjnych, gier historycznych, - opracowanie planu promocyjnego i angażującego szkoły podstawowe i gimnazjalne, - zakup wyposażenia nagłaśniającego i multimedialnego, -organizowanie przedsięwzięć założonych w "Prognozowanych rezultatach".		
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Nowa/wyremontowana powierzchnia przeznaczona dla działalności społecznej, biurowej, szkoleniowej, kulturalnej, wystawienniczej i koncertowej m2 Obszar zrewitalizowany m2 Ocena dokonywana zgodnie z systemem monitorowania okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projek		

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K. 51	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Centrum Kompetencyjne i Kształcenia Zawodowego w Łabędach		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Energomoc Sp. Z o.o. Partnerzy: TK Fuga, Oświata Sp. z o.o, HPR Group Sp.z o.o. PJAK Bytom	2018 – 2021	1,8	0,1

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.	oddziaływanie na podobszar północny

Ogólny zakres projektu	Celem projektu jest włączenie do działań społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców dzielnicy Łabędy i/lub osób z ich otoczenia. Zwiększenie lub nabycie nowych kwalifikacji zawodowych przez osoby z ww. grupy oraz podjęcie zatrudnienia przez co najmniej 27 nieaktywnych członków ww. społeczności poprzez realizację indywidualnego wsparcia doradczo-szkoleniowego, wsparcia w zakresie indywidualnych porad eksperckich, działań opartych o samopomoc i wolontariat oraz wydarzeń kulturalnych. Projekt będzie realizowany w wyremontowanym obiekcie przy ul. Metalowców 15-15a i służyć będzie wzmacnianiu potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych.
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób objętych szkoleniami/ doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych Liczba projektów zrealizowanych w pełni lub częściowo przez partnerów społ.lub organizacje pozarządowe Liczba środowisk objętych wsparciem Liczba osób zagr. ubóstwem lub wykluczeniem społ. poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu Liczba wydarzeń z inicjatywy lokalnej społeczności/ szt. Liczba warsztatów i zajęć, prezentacji lokalnych twórców i sztuki muzycznych/szt. Liczba osób podlegających aktywizacji zawodowej, szkoleniowej, zatrudnieniowej, aktywizacyjnej Liczba uczestników organizowanych imprez Ocena dokonywana zgodnie z systemem monitorowania okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

Numer projektu	Nazwa projektu		
P.K. 52	Odbudowa przestrzeni społecznej i kulturalnej dzielnicy Łabędy poprzez zintegrowane działania rewitalizacyjne - Praca daje moc.		
Podmiot realizujący	**Okres realizacji rzeczowej**	**Całkowita szacunkowa wartość**	**Wkład własny**
Energomoc Sp. Z o.o. Partnerzy: HPR Group Sp.z o.o.	2018 – 2021	1	0,5

Cel rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
Wysokie kompetencje zawodowe oraz aktywność społeczności lokalnych angażujących się w realizowanie działań na rzecz swojego miejsca zamieszkania.	oddziaływanie na podobszar północny

Ogólny zakres projektu	Projekt zakłada uruchomienie różnorodnych form aktywnego przeciwdziałania bezrobociu. Planuje się wykorzystanie: 1. Instrumentów i usług rynku pracy służących indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej : a. identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy; b. kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych. 2. Instrumentów i usług rynku pracy skierowanych do osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji, 3. Instrumentów i usług rynku pracy służących zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców jak i przedsiębiorców. Projekt będzie realizowany w wyremontowanym obiekcie przy ul. Metalowców 15-15a
Oczekiwane produkty i prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Liczba osób podlegających aktywizacji zawodowej, szkoleniowej, zatrudnieniowej aktywizacyjnej. Ocena dokonywana zgodnie z systemem monitorowania okresowo na podstawie sprawozdań podmiotu realizującego projekt.

2. INFORMACJA O ZORGANIZOWANYCH WARSZTATACH I OTWARTYCH SPOTKANIACH KONSULTACYJNYCH

Podczas prac nad przygotowaniem projektu dokumentu zorganizowano cykl spotkań konsultacyjnych. Spotkania odbyły się w pięciu częściach miasta. W trakcie każdego spotkania dokonano prezentacji charakteru i cech procesu rewitalizacji, określono i zaprezentowano zidentyfikowane na podstawie dotychczasowych prac i analiz główne problemy i wyzwania rewitalizacyjne. W trakcie spotkań uczestnicy mogli zgłaszać swoje spostrzeżenia do istniejących problemów oraz propozycje działań, mających na celu rozwiązanie tych problemów.

Miejsce	Termin	Uczestnicy
Filia GCOP, ul. Barlickiego 3	27.10.2015	Przedstawiciele Rad Osiedli, organizacji pozarządowych, instytucji miejskich, Policji, Straży Miejskiej, OPS, przedsiębiorcy, przedstawiciele Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice
Gimnazjum Nr 10, ul. Lipowa 29,	26.10.2015	Przedstawiciele Rad Osiedli, organizacji pozarządowych, instytucji miejskich, Policji, Straży Miejskiej, OPS, przedsiębiorcy, przedstawiciele Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice
Zespół Szkół Ogólnokształcąco-Ekonomicznych, ul. Syriusza 30	03.11.2015	Radni Rady Miasta i przedstawiciele Rady Osiedla, przedstawiciele parafii, Policji, Środowiskowego Domu Pomocy, OPS, organizacji pozarządowych, Klubu Seniora, przedsiębiorców, szkół, instytucji miejskich, wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, przedstawiciele Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice
Centrum Kulturalno-Sportowe Łabędź przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2, ul. Partyzantów 25	22.10.2015	Przedstawiciele Rady Osiedla, organizacji pozarządowych, instytucji miejskich, Policji, Straży miejskiej, OPS, TBS II, zarządcy mariny gliwickiej, przedstawiciele Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice
Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych ul. W. Sikorskiego 132	03.11.2015	Radni Rady Miasta i przedstawiciele Rady Osiedla, przedstawiciele parafii, Policji, Środowiskowego Domu Pomocy, OPS, organizacji pozarządowych, Klubu Seniora, przedsiębiorców, szkół, instytucji miejskich, wspólnot

		mieszkaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, przedstawiciele Biura Rozwoju Miasta UM Gliwice

W toku całego procesu przygotowania projektu Programu mieszkańcy i partnerzy instytucjonalni mogli zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych do Biura Rozwoju Miasta w Urzędzie Miejskim w Gliwicach.

Szczegółowe protokoły z tych spotkań udostępniono na stronie http://bip.gliwice.eu/strategie__raporty__plany.

Podczas trwania spotkań warsztatowych przeprowadzono również ankiety w poniższym układzie.

Ankieta związana z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gliwic

Nazwa dzielnicy .....

1. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem występują w Państwa dzielnicy/obszarze w sferze technicznej i infrastrukturalnej?

RODZAJ PROBLEMU		Nie odczuwam takiego problemu	Niska skala problemu	Średnia skala problemu	Wysoka skala problemu	PROBLEM DOTYCZY	
						CAŁEGO OBSZARU DZIELNICY	szczególnej części dzielnicy (osiedla, ulicy itp.)- jeśli tak to proszę wpisać nazwę
Brak infrastruktury technicznej	wod.- kan.,						.....
	gazowa						.....
	telekomunikacyjna (Internet)						.....
	Inna - jaka?:						....
Zdewastowane i opuszczone budynki							.....
Zdewastowane i opuszczone tereny							.....
Stan chodników							.....
Brak miejsc i infrastruktury rekreacyjnej, w tym boisk, placów zabaw							.....
Brak terenów zielonych i spacerowych							.....
Brak ścieżek rowerowych							.....
Słaba komunikacja publiczna							.....
Niedostateczna liczba miejsc parkingowych							.....
Ograniczone zasoby mieszkaniowe							.....
Zły stan zabytków							.....
Zanieczyszczenie środowiska							.....
Inne - jakie							
.....							.....

2. Jakie problemy społeczne Pani/Pana zdaniem występują w dzielnicy?

RODZAJ PROBLEMU		Nie występuje taki problem	Niska skala problemu	Średnia skala problemu	Wysoka skala problemu	PROBLEM DOTYCZY	
						CAŁEGO OBSZARU DZIELNICY	szczególnej części dzielnicy (osiedla, ulicy itp.)- jeśli tak to proszę wpisać nazwę
Problemy społeczne	alkoholizm						.....
	narkomania						.....
	przemoc w rodzinie						.....
	bezdomność						.....
	ubóstwo						.....
	chuligaństwo, wandalizm,						

	przestępczość						
	brak zaradności						.....
	inna - jaka?:						.....
słaba integracja lokalnej społeczności							.....
słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami							.....
emigracja z obszaru młodych							.....
brak infrastruktury edukacyjnej							.....
brak infrastruktury kultury							.....
Inne - jakie							
.....							.....

3. **Proszę wskazać konkretny obiekt/teren, które uważa Pani/Pan, że wymaga podjęcia szczególnie intensywnych działań rewitalizacyjnych i wskazać jego główne problemy.**

Nazwa, lokalizacja terenu/obiektu	Problemy do rozwiązania
nazwa ..... lokalizacja.....	....
nazwa ..... lokalizacja.....	....
nazwa ..... lokalizacja.....	....

4. **Co konkretnie należy zrobić, aby poprawić warunki życia w dzielnicy?**

Co należy zrobić natychmiast?	Co należy zrobić w przyszłości?
–	– .....
–	– .....
–	– .....
–	– .....
–	– .....

5. **Czy chcesz uczestniczyć aktywnie w realizacji zadań związanych z poprawą warunków życia w dziennicy?**

Tak ☐ Nie ☐

Jeśli tak, to w jakie działania chciałbyś się włączyć – indywidualnie, ze swoją rodziną, z grupą innych mieszkańców lub organizacji działających w dzielnicy?

.....

6. **Co Pani/Pana zdaniem powinno stanowić priorytet w wydatkowaniu środków finansowych przez władze samorządowe w obszarze dzielnicy:**

edukacja	1 2 3 4 5
bezpieczeństwo	1 2 3 4 5
sport i rekreacja	1 2 3 4 5
kultura	1 2 3 4 5
przedsiębiorczość i miejsca pracy	1 2 3 4 5
poprawa estetyki dzielnicy	1 2 3 4 5
inne – jakie -..... -.....	 1 2 3 4 5 1 2 3 4 5

Metryczka:

Płeć: K ☐ M ☐

Wykształcenie:

wyższe ☐

średnie ☐

zawodowe ☐

podstawowe ☐

Wiek:

poniżej 18 lat ☐

19-35 ☐

36-54 ☐

55-65 ☐

powyżej 65 ☐

3. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (OPIS PROCEDURY)

Do projektu Gliwickiego Programu Rewitalizacji przeprowadzono postępowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

W ramach procedury przygotowano Prognozę Oddziaływania na Środowisko dla projektu Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023 (GPR 2023). Do postaw jej sporządzenia zaliczyć należy w głównej mierze Ustawę z 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 353), która implementuje obowiązki wynikające m.in. z dyrektyw:

- Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z 27 czerwca 2001, w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Rady nr 85/337/EWG z 27 czerwca 1985, w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne;
- Rady nr 92/43/EWG z 21 maja 1992, nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Rady nr 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979, w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Zakres prognozy został uzgodniony z właściwymi organami:

- pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach WOOŚ.411.121.2016.RK1, z dnia 13.06.2016, uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023;
- pismo Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego NS-NZ. 042.129.2016, z dnia 19.06.2016. Opinia sanitarna dotycząca zakresu Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu Gliwickiego Programu Rewitalizacji do roku 2023.

Projekt Gliwickiego Programu Rewitalizacji wraz z Prognozą został skierowany do konsultacji społecznych i opiniowania przez organy właściwe, tj. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. W toku opiniowania uzyskano pozytywną opinię organów właściwych - pismo nr WOOŚ.410.467 oraz pismo nr NS–NZ.042.208.2016.

Po zakończeniu konsultacji zgłoszone w ich trakcie uwagi zostały uwzględnione w ostatecznej wersji dokumentu Programu.